Horia Azimioara
Întoarcere La Dumnezeu
Horia Azimioara
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României AZIMIOARĂ, HORIA
Întoarcere la Dumnezeu / Horia Azimioară; ed.: Daniel Mhi.
— Bucureşti: Editura Stephanus, 2006 Bibliogr. Index ISBN (10) 973 – 9438 – 77 – 6; ISBN (13) 978 – 973 – 9438 – 77 – 3
I. Miu, Daniel (ed) 28
A
Întoarcere La Dumnezeu
© 2006 Editura Stephanus
Bibescu Vodă 1, El. P4, S. 4, 040151 Bucureşti – RO tel: 021/335 6577, 031/401 2276, fax: 021/335 5948, email: Stephanusrdslink.ro, http://www.Stephanus.ro
Toate drepturile rezervate asupra prezentei ediţii.
Orice reproducere sau selecţie de texte din această carte este permisă doar cu acordul scris al Editurii Stephanus.
eDesign copertă: Adi Miu
ISBN (10) 973 – 9438 – 77 – 6 – ISBN (13) 978 – 973 – 9438 – 77 – 3
Istoria unui om credincios – Teodor Popescu

Editura Stephanus
Cuprins
Introducere
Introducere
1. Creştinătate şi tradiţie 2. Dumbrava 3. Educaţie teologică 4. Preot ortodox la „Cuibul cu Barză” 5. Întoarcerea la Dumnezeu 6. Activitate de preot întors la Dumnezeu 7. Dezlipirea de tradiţie 8. Suspendarea 9. Înlăturarea din biserică 10. Cu amândouă aripile 11. Începuturile adunării din Carol Davila 12. Revizuirea doctrinei 13. Adunări prin alte localităţi 14. Cete de călători spre cer
A
15. În lume veţi avea necazuri
16. La începutul perioadei comunismului
17. Menţinerea mărturiei
18. Se stinge… dar nu lumina

9
19
29
45
57
69
79
99
115

Creştinismul Noului Testament, credinţa care înseamnă un mod de a gândi şi a trăi de origine divină, are caracter ceresc şi este de natură spirituală. Acest fel de viaţă ne este necunoscut şi neînţeles în mod firesc, pentru că ne naştem cu o fire păcătoasă care iubeşte păcatul şi se arată străină de orice este plăcut lui Dumnezeu. Este necesară intervenţia lui Dumnezeu ca prin naşterea din nou să primim de la El o fire nouă şi să cunoaştem nu numai ceva despre Domnul Iisus Hristos şi despre lucrurile spirituale, ci să intrăm într-o comuniune personală cu El – care a murit pe cruce, a înviat şi acum este în gloria cerească.

Niciun urmaş al lui Adam nu se naşte credincios, ci păcătos. Când Dumnezeu lucrează naşterea din nou într-un om, printre primele manifestări vitale sunt pocăinţa şi credinţa, care aduce siguranţa şi bucuria mântuirii. Credinţa nu se moşteneşte – păcatul se moşteneşte. Acesta este şi un avertisment pentru copiii celor credincioşi: fără întoarcerea personală la Dumnezeu nu există credinţă adevărată!

Credinţa este siguranţă şi convingere lucrate de Dumnezeu în sufletele noastre. Ea este primirea de către fiecare om în parte a mărturiei pe care Dumnezeu o face în Biblie – Cuvântul Său scris – despre Persoana şi lucrarea Domnului Iisus. Şi fiind personală, de-a lungul veacurilor în mod necesar această credinţă străveche trebuie să se arate mereu proaspătă, încât adevărurile Evangheliei par a fi redescoperite de fiecare om care devine credincios, şi aceasta în fiecare generaţie.

Potrivit cuvintelor Domnului Iisus, „vântul suflă încotro vrea” şi „aşa este oricine este născut din Duhul”, iar lucrarea Lui nu se limitează la unele hotare pământeşti şi nu se continuă numaidecât în acelaşi loc unde a început. Mărturii înfloritoare în primul secol – cum este cea din Efes – se pare că au intrat într-un anonimat dureros. De

ce? Adunările respective şi-au pierdut caracterul ceresc, spiritual, pentru că au pus accent pe trăsături exterioare ale vieţii de credinţă, parcă ignorând faptul că adevăraţii credincioşi trăiesc în această lume, dar nu sunt din ea.

Mana din pustie venea din cer şi dispărea îndată la arşiţa soarelui. Ca mana, tot ce ajunge la noi din cele de sus este întotdeauna proaspăt, curat; are însă neşansa să ajungă doar o amintire frumoasă când întâlneşte persoane care stăruie în păcat. Iar când păcatul în viaţă şi în învăţătură ajunge să stăpânească într-un om sau într-o colectivitate creştină, ce mai rămâne din mărturia despre caracterul ceresc al adevăratului creştinism?

Iar pentru noi, faptul că ne-am născut într-o ţară creştină, care practică o religie strămoşească bi-milenară, nu ne conferă calitatea de adevăraţi creştini, dacă nu ne-am întors la Dumnezeu, dacă harul Său n-a lucrat încă în noi să ne facă o creaţie nouă. Fără cunoaşterea personală a Domnului Iisus ca Mântuitor şi Stăpân al vieţii, nu putem face parte din adevărata Adunare a lui Dumnezeu. Iar fără împrospătarea permanentă a vieţii coborâte de sus prin Evanghelie, orice mişcare creştină, cât de corectă ar fi fost ea la început, poate ajunge o formă fără viaţă.

Suntem îndemnaţi de Scriptură (*Evrei 13.7*) *să ne amintim de cei dinaintea noastră care ne-au vestit Cuvântul*.

Nu suntem chemaţi toţi la acelaşi fel de lucrare, ci la aceeaşi viaţă de credinţă. Avem de urmat credinţa înaintaşilor noştri, nu amănuntele specifice slujirii lor caracterizată de timpul, de condiţiile în care au trăit şi de personalitatea lor. Oricât de instructive ar fi unele fapte şi cuvinte ale celor credincioşi, ele nu pot fi reguli pentru ceilalţi. Personal trebuie să trăim prin credinţă şi să nu ne lăsăm abătuţi de niciun fel de tradiţie omenească, veche sau mai nouă.

Exemplele bune pe care le avem în unii credincioşi din generaţiile dinaintea noastră – cum este şi cel prezent în această biografie a lui Teodor Popescu – ar fi de dorit să ne dea înviorare şi încurajare spirituală. Şi câtă nevoie avem de ele în situaţia în care ne aflăm acum! Avem în faţă un exemplu de mare har venit de sus, ca un om care se numea creştin să trăiască el personal întoarcerea la Dumnezeu şi să devină astfel un adevărat creştin. Şi am putea învăţa totodată, din binecuvântările date nu cu mult timp înaintea noastră, cum să ne încredem şi acum în harul lui Dumnezeu, ca să fim întăriţi şi

înviorați în condițiile în care tradiționalismul, legalismul, libertinismul și sectarismul încearcă să ofilească viața spirituală a credincioșilor și a colectivităților creștine.

1 – *Creștinătate și tradiție*

„Toată *credința poporului nostru este cuprinsă în niște forme lipsite de viață. O dovadă despre acest adevăr o dă și mulțimea crucilor. Căci, deși crucea se vede așa de des, nu știu dacă la zece mii vei găsi unul în a cărui viață sensul crucii să-și aibă adevăratul lui rost. Creștinismul zilelor noastre este fără Evanghelie și acesta numai creștinism nu mai este. Este doar un nume, o firmă și nimic mai mult…*

În bisericile noastre creștine au venit învățăturile oamenilor, iar Hristos Cel viu a rămas necunoscut".

(*T. Popescu*: *predici*)

Cu ani în urmă întrebam pe un tânăr de la țară dacă știe cine este Domnul Iisus Hristos. S-a gândit puțin și, parcă bucuros că a găsit răspunsul potrivit, mi-a spus: „Este un sfânt zugrăvit pe peretele bisericii".

Stăteam de vorbă cu o femeie bătrână despre iubirea lui Dumnezeu arătată în jertfa Domnului Iisus de pe cruce. Spre sfârșitul discuției, ea mi-a spus: „Când va fi să mor va veni preotul să mă împărtășească, iar după aceea fiica mea îmi va face pomenile care sunt rânduite. Și Dumnezeu își va aduce aminte și de faptele mele bune, pentru că n-am făcut numai rele".

Mulți însă spun: „Fii pe pace, nu mai e nimic după moarte! Aici e raiul, aici e iadul!…"

Și toți aceștia se numesc creștini. Domnul Iisus însă le este un necunoscut; ritualurile unei vechi tradiții sau ateismul le stăpânesc gândirea.

De veacuri însăși creștinătatea este divizată. Ortodo-Creștinătate și tradiție xia răsăriteană a fost conturată oficial de marea schismă din 1054, când s-a separat de biserica din apus, catolică. Conducătorii bisericii răsăritene din Constantinopol au refuzat să recunoască supremația papei de la Roma și în felul acesta au fost excomunicați. Până în ziua de astăzi este o spărtură între catolici și ortodocși; totuși sunt foarte multe lucruri asemănătoare între aceste două ramuri ale creștinătății.

Protestanții din anii 1517 – 1559 au încercat să reformeze biserica catolică. Ei susțineau că Biblia, nu papa sau biserica, este

autoritatea finală în lucrurile credinţei şi că mântuirea se obţine numai prin credinţă, datorită jertfirii Domnului Hristos pe cruce, şi nu, cum învaţă biserica catolică, prin combinarea credinţei şi a faptelor. În sine, faptele sunt o dovadă a realităţii credinţei. Însă intransigenţa bisericii catolice atât în ce priveşte autoritatea cât şi mântuirea a dus la separarea protestanţilor, ca o altă ramură a creştinătăţii.

Reforma a ajuns să fie cunoscută şi în Transilvania printre minorităţile care vorbeau limba germană. În dorinţa lor de a răspândi adevărul pe care îl primiseră cu toată inima, credincioşii reformaţi au reuşit să tipărească cea dintâi carte în limba română: catehismul lutheran, la Sibiu, în 1544. Următoarele cărţi tipărite în limba română au fost sub influenţa reformei: diaconul Coresi din Târgovişte a tradus şi a tipărit la Braşov cele patru evanghelii în 1560, Faptele Apostolilor în 1563 şi Psalmii în 1570. România însă a rămas ortodoxă, cu puţini catolici şi protestanţi şi cu o minoritate de credincioşi evanghelici despărţiţi de marile ramuri ale creştinătăţii.

Biserici ortodoxe se întâlnesc peste tot, până şi în satele puţin cunoscute, iar mănăstirile excepţional de frumos pictate, situate în locuri pitoreşti sunt o dovadă a existenţei întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios vieţii religioase a domnitorilor de altă dată care le-au zidit şi a felului cum se prezenta creştinătatea în ţara noastră. Picturile de pe zidurile locaşurilor şi icoanele formează arta religioasă care face parte din tezaurul ţării. Identitatea religioasă şi naţională par a fi întreţesute.

Religiozitatea obişnuită s-a arătat mereu caracterizată de lipsa de cunoaştere a Scripturii şi de respectarea tradiţiilor moştenite. Oamenii se plecau să sărute scoarţele frumos legate ale cărţilor religioase, dar nu aveau nicio idee despre conţinutul lor. Căutau vreun bine pentru cei iubiţi ai lor care muriseră şi pentru aceasta făceau pomeni şi în mod superstiţios aprindeau lumânări înaintea icoanelor, imaginile sfinţilor. Sentimentele religioase erau astfel satisfăcute şi oamenii erau menţinuţi într-o religie a ceremoniilor, a formelor pline de fast şi a sărbătorilor numite creştine.

Biserica ortodoxă, ca şi cea catolică, consideră că revelaţia divină se găseşte nu numai în Biblie, ci şi în mulţimea de ritualuri, învăţături, practici, care s-au impus cu numele de „tradiţie” în primele opt secole ale creştinismului. Sfânta Scriptură însă spune clar că, încă de pe timpul apostolilor, învăţătura creştină era pe deplin revelată,

cunoscută astfel încât în epistola lui Iuda 3 citim: „să luptaţi pentru credinţa dată sfinţilor o dată pentru totdeauna”.

Tradiţia pare demnă de respect prin vechimea ei. Însă aşa-numiţii „sfinţi părinţi” şi sinoadele care au iniţiat tradiţia au adus şi unele învăţături care nu se găsesc în Sfânta Scriptură şi deseori o contrazic. Toţi avem unele tradiţii. Însă în toate cazurile când tradiţia contrazice Biblia, trebuie să renunţi la una din ele. Apostolul Pavel spune în Galateni 1.9: „Dacă vă vesteşte cineva altă Evanghelie decât (sau: alături de) Evanghelia pe care v-am vestit-o noi, să fie anatema”. Orice se adaugă învăţăturii şi practicii date de Noul

Creştinătate şi tradiţie

Testament este nu numai un lucru îndoielnic ci este şi un lucru care nu trebuie primit, fiind alături de adevăr.

Amestecul dintre tradiţie şi Sfânta Scriptură a condus la neclaritate şi la greşeli în învăţătura numită „creştină” şi la lipsa de viaţă spirituală în biserici.

Unii conducători ai bisericii ortodoxe au putut uneori să observe lipsa acestei vieţi spirituale şi morale şi să deplângă starea decăzută din timpul lor. Arhimandritul Iuliu Scriban, printre alţii, scria: „Pretutindeni este lipsă de viaţă… Aceasta a fost biserica bizantină, lăcaş decorativ din care spiritul se stingea… Moştenirea aceasta au căpătat-o toate bisericile ortodoxe, toate au caracterele sterilităţii ca un viciu din naştere”. („Neamul românesc”, Bucureşti, 1923).

Cam în acelaşi timp, preotul Grigore Pişculescu, cunoscut mai ales cu numele de Gala Galaction, scria: „Nişte oameni care nu dau pe la biserică decât în zilele de sărbătoare, odată pe an, care nu ştiu nici decalogul… care nu cred nici în Tatăl, nici în Fiul, nici în Duhul Sfânt, aceşti oameni fac şi desfac totul în biserica românească”.

În aceste condiţii, în secolul al XX-lea, prin credincioşi din alte ţări, adevărul mântuirii prin credinţa în Domnul Hristos a ajuns să fie cunoscut de unii credincioşi baptişti şi creştini după Evanghelie. Totodată a fost şi o reîntoarcere la viaţa şi la învăţătura care ne sunt prezentate în Noul Testament, şi direct prin Cuvântul scris al lui Dumnezeu, fără influenţa credincioşilor din afara ţării. Câţiva preoţi ortodocşi, ca Dumitru Cornilescu, Teodor Popescu şi Iosif Trifa au ajuns la cunoaşterea Domnului Iisus Hristos ca Mântuitor al lor personal, simplu, doar citind Biblia care fusese tradusă în limba actuală chiar în timpul lor. Aceşti preoţi au împărtăşit Evanghelia şi

celor din jurul lor şi mulţi oameni s-au întors astfel la Dumnezeu. Însă lucrarea lor a fost întâmpinată cu întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios împotrivire din partea autorităţilor religioase ortodoxe şi aceşti credincioşi slujitori ai evangheliei au fost socotiţi ca rătăciţi şi au fost înlăturaţi din biserica oficială.

În mod natural apare această întrebare: Poate un creştin adevărat, care a ajuns la convingerea că mântuirea se obţine numai prin credinţa în Domnul Hristos şi în sunetul căruia s-a lucrat întoarcerea la Dumnezeu, să rămână în biserica ortodoxă? Sau spus în alt fel: Poate cineva să fie un om care se poartă aşa cum gândeşte, şi totuşi să facă parte dintr-o biserică devenită nescripturistică, deşi el personal susţine ca adevăr credinţa Evangheliei? Dacă cineva în mod deschis mărturiseşte că mântuirea este numai datorită harului lui Dumnezeu, prin credinţă, întemeiată numai pe lucrarea înfăptuită de Domnul Hristos, fără mijlocirea sfinţilor sau a Fecioarei Maria sau a unor obiceiuri practicate în creştinătate – se va simţi o astfel de persoană ca la ea acasă în ortodoxism sau în dezacord cu el? Viaţa lui Teodor Popescu poate da un răspuns pătrunzător acestor întrebări importante.

2» *Dumbrava*

Viitorul stă mut în faţa noastră. *Este bine însă că Dumnezeu nu stă mut*, *pentru că El ne vorbeşte*… *Prin Scriptură*, *prin cuget*, *prin istorie*, *prin natură*, *prin întâmplările din viaţa fiecăruia dintre noi*, *Dumnezeu ne vorbeşte*. (T. Popescu: din predica de la Romani 15, în 1951)

Teodor Popescu s-a născut la 12 Ianuarie 1887 în satul Dumbrava, situat la vest de pârâul Rădila, un afluent al Ialomiţei, la o distanţă de aproximativ 16 km. sud-est de oraşul Ploieşti. Rădila, Teleajenul şi mai la răsărit Cricovul Sărat şerpuiesc alene pe suprafaţa câmpiei, descriind meandre largi printre pâlcuri de sălcii şi arini, care dau o notă de pitoresc peisajului monoton, dar odihnitor al regiunii.

Tatăl lui Teodor Popescu se numea Gheorghe Ionescu, originar din comuna Tomşani, din Prahova. În Dumbrava s-a stabilit împreună cu soţia lui cu ocazia numirii ca preot în acest sat, unde era o biserică de lemn. Tatăl lui Gheorghe Ionescu fusese şi el cântăreţ la o biserică de la ţară.

Tatăl era un bun gospodar şi, când nu era reţinut de activităţile parohiei, căuta să fie de folos pe lângă casă. Muncind, căuta din timp să

pună ceva bani deoparte pentru ca într-o zi să-şi poată trimite copiii la şcoală, la universitate. Era un tată devotat care se mândrea cu copiii lui. Voia să nu mai. aibă altul copii că ai lui. Iar cocoş ca al lui să nu mai fie, să bată pe toţi cocoşii; gâscan ca al lui să nu mai fie. Cal ca al lui să nu mai aibă altul în sat (aşa avea să mărturisească Teodor).

Elena, mama lui Teodor, era şi ea fiică de preot. Orfană

Dumbrava de mică, ea avea mare respect pentru soţul ei şi, ca femeia virtuoasă din Proverbe 31, putea primi pe drept cuvintele: „Inima soţului ei se încrede în ea" (v. II). Toată ziua era ocupată de copii, îngrijind şi de grădină şi de animalele de pe lângă casă. Nu erau frigidere pe atunci. Vara, când vegetalele erau din belşug, ea le pregătea să le aibă şi în timpul iernii. Singură bătea untul şi făcea pâinea în cuptor.

Primii doi copii ai Elenei erau băieţi, de aceea când a rămas însărcinată a treia oară spera să aibă o fetiţă. Când moaşa i-a arătat că era un băieţel, a auzit-o pe Elena suspinând: „Tot băiat şi el!" I s-a împlinit însă dorinţa, pentru că după Teodor a avut şase fete şi la urmă încă un băiat. Privind în urmă, ea spunea că Teodor i-a fost cel mai bun copil, întotdeauna respectuos şi ascultător.

Când i-au pus numele, părinţii nu ştiau că „Teodor" înseamnă în limba greacă „darul lui Dumnezeu". Din nefericire notarul public a făcut o greşeală în actul lui de naştere, scriindu-i numele „Teodor Popescu" în loc de „Teodor Ionescu". O fi zis: „Încă un băiat al popii!" – şi i-a rămas numele Teodor Popescu.

Ca preot, Gheorghe memorase liturghia şi ştia foarte bine să facă slujbele religioase; totuşi niciodată nu citise Biblia. Preoţilor ortodocşi de la ţară nu li se cerea cunoaşterea Scripturii; preotul era ca un mijlocitor care să pună poporul în legătură cu ritualurile bisericeşti.

Ca fiu de preot, Teodor învăţase şi el părţi lungi din liturghie, dar nu le înţelegea pe deplin. Slujbele de duminica erau lungi şi misterioase. În timpul lor stătea în picioare ca un stâlp alături de fraţii lui. Mama şi surorile lui stăteau în partea cealaltă a bisericii, cu femeile, modest acoperite cu basmale de obicei negre.

Teodor urmărea în tăcere cu privirea pe tatăl său întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios oficiind liturghia ortodoxă; părea atât de îndepărtat şi măreţ – atât de neobişnuit, omul pe care îl ştia că este tatăl lui cu mâini aspre de plugar şi cu un râs din toată inima, lăsând pe cea mai mică din fete să-l tragă de barbă. Nu, aici în

biserică el era ca una din icoane, misterioasă şi prevestitoare a rău. Preotul era îmbrăcat în veşminte pline de broderii şi se mişca încet dincolo de norii de tămâie plăcut mirositoare, rostind cuvinte nedesluşite nazale încât cu greu puteau fi înţelese. Teodor privea cu ochii pierduţi, parcă fermecat, alternând între stări de veneraţie copleşitoare şi totală plictiseală.

Deşi religios, pentru el Dumnezeu era distant şi înfricoşător ca tunetele care bubuiau peste Munţii Carpaţi într-o furtună din timpul verii. Din fericire erau acolo sfinţi, atât de umani şi înţelegători şi la care ajungeai uşor prin icoanele de la biserică şi de acasă. Biserica modestă de la ţară avea numai câteva icoane simple care reprezentau pe Hristos, Fecioara Maria şi câţiva sfinţi. Teodor a învăţat să dea tot respectul acestor icoane, prin sărutarea lor înainte de a începe slujba.

Apropiindu-te de casa părintelui Ionescu, puteai auzi zgomotul copiilor care se jucau, păsările din curte ţipând şi dându-se la o parte din calea lor. În timpul verii, cu alţi copii din sat, se duceau să se scalde la râu. Iar înspre toamnă, când turme de oi treceau pe drum, coborând de la munte pentru iernare spre şes, Teodor stătea ore întregi la poartă, să vadă şi să audă cum behăiau mieii după mamele lor.

Se simţea cel mai bine lângă fratele său Ioan, care era mai mare cu doi ani. Erau mereu împreună şi au rămas cei mai buni prieteni. Moartea neaşteptată a lui Ioan din cauza tuberculozei peste câţiva ani avea să rupă inima lui Teodor şi să-l facă să-L caute cu toată seriozitatea pe Dumnezeu.

3. *Educaţie teologică*

„*Avem o fire stricată şi păcătoasă. Ea este aşa de stricată încât nu iubeşte pe Dumnezeu*, îi *este vrăjmaşă şi nu poate să-L sufere pe Dumnezeu… Ei îi place de păcat, de orice rău, dar nu de Domnul Iisus şi de sfinţenia Lui… Trebuie să intervină o putere de sus, de la Tatăl… Omul are şi o voinţă. Prin păcat însă şi voinţa lui este înclinată numai spre rău… Domnul Iisus Hristos a spus*: „*şi nu vreţi să veniţi la Mine*". (T. Popescu, predică de la Ioan 6, în 1953)

„Nu m-am gândit să urmez tradiţia familiei. Tata a hotărât să mă fac preot" şi totul s-a terminat. Teodor ar fi dorit să fie profesor, dar rânduiala era clară: era fiu de preot şi trebuia să meargă la seminar. Nu se mai discuta. Acelaşi viitor l-au avut şi ceilalţi fraţi ai lui, cu excepţia lui Ioan, căruia i s-a permis să meargă la liceu. La bătrâneţe Teodor realiza cum Dumnezeu făcuse ca toate să lucreze spre binele lui: „Cred

totuşi că aşa a fost planul lui Dumnezeu; mâna Lui mă conducea". (Note din convorbiri.)

Şi-a început studiile pentru a deveni preot la seminarul de la Curtea de Argeş şi le-a continuat la Seminarul Central din Bucureşti. Viaţa dusă la seminar îl făcea să i se mărească dorul de casă şi de toţi cei din Dumbrava. I-ar fi plăcut să găsească vreun coleg cu care să se împrietenească, să-şi mai potolească din sentimentele care îl urmăreau, departe de ai lui. Însă în volumul de predici „Iisus vă cheamă" (pag. 135) avea să mărturisească: „Eu însumi am avut colegi de şcoală care nu se sfiau să se laude cu păcatele lor. Şi cu cât purtarea lor era mai

Educaţie teologică neruşinată, cu atât se socoteau mai viteji şi mai de laudă".

În seminar nu era un studiu clar al Scripturii. Ca rezultat, cei mai mulţi care terminau şcoala nu aveau niciun interes pentru viaţa spirituală. De fapt declinul era atât de mare încât unii „seminarişti" intrau chiar de pe băncile şcolii în rândurile necredincioşilor declaraţi. Destul de trist, cineva putea functk> na ca preot ortodox numai pentru faptul că a trecut printr-o şcoală religioasă, fără să aibă o credinţă personală în Hristos. Teodor a rămas un singuratic, un tânăr care nu s-a avântat într-o viaţă de păcat. Reţinerea lui morală nu era un rezultat al credinţei în Hristos, ci al caracterului şi al educaţiei primită şi al dorinţei de a nu aduce vreo dezonoare familiei.

Pe la paisprezece ani a venit în legătură mai îndeaproape cu literatura. Îi plăcea foarte mult să citească. I-a plăcut oarecum din istorie de Ioan Chrisostom şi de Vasile cel Mare şi era atras de scrierile despre martirii creştini. „Când mă judec pe mine însumi, văd cum s-a apropiat harul lui Dumnezeu de mine şi cred că între lucrurile de care S-a folosit pentru întoarcerea mea la El este şi faptul că mi-a sădit în suflet o mare admiraţie pentru cei dintâi creştini". (Din predicile nepublicâte.) „Când am citit romanul „Quo Vadis" mi-a rămas în inimă o mare admiraţie pentru cei dintâi creştini". Totuşi, cu toată setea lui spirituală, Teodor nu citise niciodată Biblia. Într-una din vacanţele petrecute acasă la Dumbrava, din întâmplare a găsit un Nou Testament în podul casei, unde se aruncau de obicei toate cărţile folosite. Era pentru prima dată când ţinea în mână această carte. În acel timp nici chiar cei care făceau parte din cler nu aveau Biblii. A luat cartea şi a dat jos praful de pe ea. Era o traducere veche, un amestec de litere latine şi

chirilice, de la cineva din Cernăuţi. Deşi nu-i putea înţelege pe deplin conţinutul, era mişcat de faptul că acesta era Cuvântul lui Dumnezeu. „L-am strâns la pieptul întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios meu. Cine l-o fi pus în pod, nu ştiu… Mă izbea tot ce citeam, dar nu aveam pe cine să întreb ceva… Tatăl meu nu putea să-mi dea îndrumări în teologie, pentru că nu se ridica mai sus de nivelul unui simplu preot de la ţară în cugetarea lui". (Note din conversaţii.)

Când s-a întors la seminar, Teodor dorea să afle mai mult despre cele scrise în Noul Testament. Deşi profesorii lui nu erau deosebit de dăruiţi, a căutat să cunoască de la ei limba greacă. Însă trebuia să înveţe în nişte săli. unde erau condiţii proaste de studiu. Dumnezeu pusese în inima lui tânără foamea după Cuvântul Său, dar abia după câţiva ani, când s-a făcut o traducere nouă, mesajul Scripturii i s-a făcut clar.

Cel mai trist şi întunecat timp din tinereţe a fost când avea numai paisprezece ani: moartea fratelui său Ioan, care îi era cel mai bun prieten. Amintirea morţii lui i-a rămas neştearsă şi la bătrâneţe; fusese una din pierderile cele mai dureroase din viaţa lui. „Noi nu ştiam că era bolnav (de tuberculoză), dar ne-am pomenit că a avut o hemoptizie şi de atunci, din toamnă până în iarnă, tot bolnav a fost". A ajuns tot mai slab şi în scurt timp a murit. Teodor îşi amintea de acele zile mohorâte după moartea lui Ioan. „Pe mine m-a cuprins un fior, un dor de fratele meu şi mult aş fi dorit să-l mai văd… Mă întrebam: „O mai fi ceva după moarte? Sau nu mai este nimic?… Unde o fi fratele meu?… În grădina casei părinteşti, vara, mă uitam la stele, dar ele nu puteau să-mi spună ceva. Nimeni nu-mi putea răspunde la întrebările pe care mi le puneam în mine însumi şi eram în totală neştiinţă. Dar pentru mine s-a pus în mod precis atunci problema existenţei viitoare". Cu o inimă grea şi cu o dorinţă sinceră de a afla răspunsuri reale, şi-a continuat şcoala.

În 1907 Teodor a terminat studiile la seminar şi imediat s-a înscris la Facultatea de Teologie din Bucureşti. Educaţia

Educaţie teologică primită la seminar îl putea califica pentru a fi preot la ţară. Dacă dorea să fie numit la vreo parohie din Bucureşti, trebuia să meargă la Universitate, pentru o calificare superioară. După aceea Teodor a urmat şi studiile pentru doctoratul în Teologie, la Facultatea de teologie din Cernăuţi, în Bucovina, pentru că în Bucureşti nu era organizat încă doctoratul.

A învăţat foarte bine, a excelat în timpul studiilor la facultate. A căutat să cunoască bine limba germană şi franceză. Dorea un îndrumător spiritual, un profesor de la facultate care să inspire temere de Dumnezeu studenţilor. Totuşi în această privinţă Universitatea nu era mai bună decât seminarul. Profesorii lui păreau distanţi şi fără entuziasm în prelegerile lor în problemele de doctrină. Singurul de care Teodor a fost atras era Irineu Mihălcescu, un om foarte educat şi care mai târziu a ajuns mitropolit al Moldovei. Teodor a fost izbit de claritatea deosebită cu care Mihălcescu vorbea despre existenţa lui Dumnezeu; făcea teologie sistematică şi scria foarte plăcut, încât te delectai citind cursurile lui. Totuşi chiar şi Mihălcescu îşi avea problemele lui, pentru că era oarecum confuz în ce priveşte dumnezeirea Domnului Iisus Hristos.

4. *Preot ortodox la „Cuibul cu Barză"*.

„Oricât de sfinte ar fi învăţăturile, ele nu mântuiesc pe nimeni. Prin Evanghelie sufletele sunt chemate la o Persoană vie, la Domnul Iisus. Când Domnul Iisus este primit, El mântuieşte; învăţătura vine după aceea. La drept vorbind, toate învăţăturile noastre, ca oameni credincioşi, sunt cuprinse în Domnul Iisus".

(T. Popescu: Coloseni 1: 21 – 29. februarie 1949)

s-a

Spre sfârşitul studiilor universitare, Teodor împrietenit cu o tânără cu numele Atena Ionescu. Se potriveau; ea era fiica preotului Constantin Ionescu de la biserica Sfântul Ştefan din Bucureşti, biserică numită şi „Cuibul cu Barză". Teodor era un tânăr înalt, amabil şi în ochii lui albaştri se citea bunătate. Ea avea nouăsprezece ani şi el douăzeci şi patru când s-au căsătorit. Cei trei copii ai lor s-au născut în primii ani ai vieţii de căsnicie: un băiat Paul, şi două fete, Eugenia şi Ileana.

Teodor a fost numit preot în anul 1912 la biserica din Cărămidarii de jos, în cartierul Grand din Bucureşti, cu concursul socrului său.

Nu după mult timp însă socrul lui a murit şi Teodor Popescu a fost mutat la biserica Cuibul cu Barză.

Ca preot, se bucura de un nume bun, foarte bun chiar. Prin viaţa morală pe care se străduia s-o ducă şi prin activitatea pe care o desfăşura era cunoscut ca un om temător de Dumnezeu, cu preocupări şi gânduri serioase. Te atrăgea cu blândeţea lui firească şi cu atenţia pe

care o acorda necazurilor şi întrebărilor fiecăruia.

23

Preot ortodox la „Cuibul cu Barză".

Întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios

Biserica era frecventată, pentru că predicile lui nu erau recitări uscate – ca pâinea învechită – ci cuvinte ieşite din inimă. Totuşi, privind înapoi la acel timp, într-o predică din 1949 recunoştea lipsa pe care o aveau acele predici de la început, care nu erau altceva decât morală omenească.

„Am predicat şi până să vin la Domnul hus; *dar ce predicam*? *Legea*, morală. *Luam de pildă un viciu*, *cum ar fi beţia sau desfrâ*narea *şi îl înfăţişam pe toate feţele*. *Omul asculta şi spunea*: *„Da*, *da*, *aşa este*!" *încântat că i se înfăţişează lucrurile într-un fel interesant*".

Încerca să-i facă pe oameni să-şi îmbunătăţească viaţa. Nu făcea altceva decât să le prezinte morala, care este chiar opusul Evangheliei. Ce lipsea din aceste predici? Aşa cum avea el să mărturisească, *„Domnul Hristos lipsea de cele mai multe ori din predică*, *iar* despre *mântuirea săvârşită pe crucea de la Golgota*, *nici pomeneală*… *Mai mult de treizeci de ani am trăit aşa cum trăiesc cei mai mulţi oameni*. *Mă socoteam învăţător al altora deşi eram sufleteşte orb*, *nu vedeam că la Golgota s-a arătat iubirea lui Dumnezeu*".

Abia după câţiva ani a ajuns să înţeleagă că Legea n-a fost dată ca să ne salveze, pentru că „prin faptele Legii nicio făptură nu va fi îndreptăţită înaintea Lui, pentru că prin lege vine cunoştinţa păcatului" (Rom.3: 20). Legea are ca scop să ne arate că suntem păcătoşi şi că avem nevoie de salvare: „Legea a fost îndrumătorul nostru spre Hristos, pentru ca să fim îndreptăţiţi din credinţă" (Galat.3.24). Pe atunci nu înţelegea nici nevoia credinţei pentru mântuire: „Pentru că noi socotim că omul este îndreptăţit prin credinţă, fără faptele Legii" (Rom.3.28). Dar Dumnezeu îi pregătea lui Teodor calea de a-i face clare aceste adevăruri.

Ca preot trebuia să vină în legătură şi cu suferinţa altora. Nici după aproape patruzeci de ani nu uitase cum a ţinut prima slujbă de înmormântare şi într-una din predici spunea:

„Îmi aduc aminte cum am asistat pentru prima oară la înmormântarea unei copilite. *Poate să fi avut un an*. *Era o fetiţă aşa de frumoasă cum parcă nu mai văzusem până atunci*. *Toţi câţi erau acolo plângeau*. *Când i-am văzut plângând*, *mi s-a tăiat şi mie inima şi am*

început şi eu să plâng cu ei… După aceea am luat parte la alte înmormântări, iar simţul meu de părtăşie la durerea oamenilor mi s-a tocit. Vedeam durerea, dar n-o mai simţeam aşa de adânc ca la început".

În acel timp un tânăr teolog, Dumitru Cornilescu, de origine din judeţul Mehedinţi, comuna Slaşoma, a venit pe la Cuibul cu Barză şi părintele Popescu l-a numit cântăreţ la biserică. Cornilescu a fost cel mai activ teolog creştin pe care l-a avut ţara noastră în acea perioadă. Neobosit când era vorba de vreo activitate bisericească, a tradus multe broşuri şi cărţi şi le publica în „Biblioteca vremii".

În dorinţa de mai bine, D. Cornilescu gândea că în călugărie va găsi suprema sfinţenie. A fost hirotonit la Huşi de episcopul Nicodim, care mai târziu a devenit mitropolit al Moldovei şi apoi patriarh al României. Cornilescu a făcut parte din comunitatea de la mănăstirea Dobrovăţ, care aparţinea de episcopia Huşilor, dar fiind acum ierodiacon a continuat să slujească mai departe alături de Teodor Popescu la biserica Cuibul cu Barză. Cornilescu era foarte vioi şi producea înviorare pentru toţi cei din jur. De la biserică, oamenii plecau cu câteva cuvinte de la T. Popescu şi cu câte un tractat de la D. Cornilescu. Temperamentele lor erau opuse: Dumitru Cornilescu era înflăcărat şi îndrăzneţ; Teodor Popescu era un om amabil şi care aducea mângâiere celor întristaţi. În scurt timp au devenit cei mai buni prieteni.

Amândoi erau prim de zel pentru ritualurile bisericii ortodoxe: oficiau botezuri, nunţi şi căutau să aibă o influenţă

Întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios moralizatoare în popor. A luat fiinţă şi un comitet de preoţi cu numele „Ia şi citeşte" care edita unele broşuri pentru popor, Popescu fiind secretarul. Ţineau şi conferinţe religioase în casele unde erau invitaţi.

În acelaşi timp, se plângeau de lipsa de spiritualitate în biserică. Au observat că predicarea moralei era fără rezultate, ba încă unii doar ajungeau să se simtă mai vinovaţi sau, şi mai rău, să păcătuiască şi mai mult. Simţeau că trebuia să fie ceva mai mult ca să poată exista viaţă creştină, dar nu ştiau ce ar putea fi acest „ceva mai mult".

Lipsa de vitalitate spirituală simţită la biserica Sfântul Ştefan nu era unică în Bucureşti. Peste tot în România, biserica ortodoxă era caracterizată de formalism religios fără viaţă atât printre clerici cât şi

printre laici. Acest lucru era recunoscut de mai mulţi oameni ai bisericii. De exemplu, arhimandritul Scriban scria în revista „Neamul Românesc”:

„Biserica aşa cum la noi practică poruncile lui Hristos, biserica plină de speculanţi şi de şarlatani, de beţivi, de vicioşi şi de senzuali, aceasta nu este biserica lui Hristos, ci este pur şi simplu negaţia creştinismului”.

Peste puţini ani, gândind la activitatea lui de preot şi la lipsa de roade plăcute înaintea lui Dumnezeu, Teodor avea să scrie în ziarul „Dimineaţa”:

„De ani de zile, o bună parte din preoţime e profund nemulţumită de starea în care se găseşte poporul nostru din punct de vedere religios… Din numărul acestora cu dorinţe de mai bine făceam şi eu parte, şi am lucrat pe cât m-au ajutat puterile, ba chiar mă legănam cu gândul că-mi făcusem binişor datoria; rezultatul sforţărilor mele era însă egal cu zero. De ce? Pentru că mai înainte de a încerca vindecarea altora, trebuia să fiu eu însumi vindecat; mai înainte de a îndrepta pe alţii, trebuia să fiu eu însumi îndreptat… În al doilea rând, trebuia să lucrez cu materialul şi metodele pe care le dă Evanghelia, dar eu eram încă străin de ea”.

Cornilescu era un scriitor dăruit. Una din publicaţiile lui, un calendar cu diferite gânduri pentru fiecare zi, a ajuns în mâna unei femei bătrâne şi bogate numită Raluca Callimachi. Ei i-a plăcut atât de mult claritatea scrierii lui Cornilescu, încât a căutat să-l întâlnească şi să-l întrebe dacă i-ar face plăcere să traducă întreaga Biblie în limba română. I-a oferit întreţinerea în timpul traducerii, de asemenea finanţarea tipăririi. Nimic altceva nu i-ar fi plăcut mai mult lui Cornilescu. De fapt aceasta era chiar dorinţa inimii lui de câţiva ani. După patru ani de lucru împreună cu Popescu în biserica Cuibul cu Barză, s-a dus la Stănceşti – Botoşani, în nordul Moldovei, unde Callimachi avea o proprietate. A fost o lucrare grea care a durat patru ani. A scris de mână toată Biblia de trei ori până ce i-a dat forma cunoscută şi în zilele noastre.

Traducerile anterioare ale Bibliei întrebuinţau atât de multe arhaisme încât făceau lectura de neînţeles; erau ca acel Nou Testament vechi găsit de Teodor în podul casei. În traducerea sa, D. Cornilescu, inspirat de stilul francez al lui Louis Segond, a folosit un limbaj clar, prin cuvinte uzuale, a căutat să ocolească acele cuvinte cărturăreşti care i-ar îngreuia sensul şi a urmărit să redea astfel Cuvântul lui

Dumnezeu pe înţelesul oricui.

Este traducerea folosită aproape în exclusivitate de cei credincioşi de mulţi zeci de ani.

În timp ce traducea Biblia, D. Cornilescu şi-a îndreptat inima spre Dumnezeu, primind pe Domnul Iisus ca Mântuitor al lui personal. Prin citirea Scripturii a înţeles că mântuirea era dată omului păcătos pe baza lucrării lui Hristos, a morţii Sale pe cruce, şi nu pe baza eforturilor omului ca să placă lui Dumnezeu.

Îndată ce a terminat traducerea Noului Testament, Dumitru Cornilescu a trimis o copie lui Teodor Popescu. Ea a

27

Preot ortodox la „Cuibul cu Barză".

ajuns la codor. Popescu în timpul lui cel mai greu de întristare şi de amărăciune: Atena, soţia lui, tocmai murise. În durerea lui, s-a îndreptat spre Dumnezeu din adâncul sufletului. A citit această traducere frumoasă, clară a Cuvântului lui Dumnezeu, sorbind din el apă proaspătă pentru sufletul lui însetat.

5*. Întoarcerea la Dumnezeu*

„*Chiar faptul că cineva caută pe Dumnezeu, tot de la* Dumnezeu *porneşte. Chiar faptul că te-ai încredinţat măcar în parte de păcat şi ai simţit nevoia unui Mântuitor care să te scape de păcat, chiar şi aceasta este lucrarea Lui. Nu noi* L-am *căutat pe El, ci El ne-a căutat pe noi. Aşa că de la un capăt până la altul, lucrarea nu este decât a lui Dumnezeu*".

(T. Popescu Efeseni 2: 1 – 10, februarie 1952)

Este o tendinţă de a-ţi prezenta întoarcerea la Dumnezeu în cuvinte care ar arăta cum tu L-ai căutat. Însă nu omul, ci Dumnezeu iniţiază mântuirea şi atrage pe oameni la Sine. Omul este cu totul înclinat spre păcat şi nu-L poate dori pe Dumnezeu; de aceea lucrarea plină de har a Duhului Sfânt este cea care descoperă păcatul şi-l face pe păcătos să se întoarcă la Dumnezeu, cunoscându-L pe Domnul Iisus ca Mântuitor personal.

În „Noua Revistă Bisericească" din august 1923, într-un articol intitulat „O mărturisire care poate fi unora de folos", Teodor Popescu a istorisit cum s-a întors la Dumnezeu.

„*Era în anul 1918. De la o vreme, o neînţeleasă nemulţumire începea să-şi facă loc în inima mea. Nu puteam să spun de ce. Sănătatea mea şi a celor ai mei nu lăsa nimic de dorit. Lipsuri în vremea ocupaţiei n-am prea îndurat, sau n-am îndurat multe. De ce eram nemulţumit? Nu*

ştiam… Nu ştiu ce m-a făcut în acel timp să mă ocup, pe cât puteam şi eu, cu problema suferinţei. Concluzia la care am ajuns nu cuprindea cine ştie ce *lucru nou. În faţa suferinţei, cel mai bun lucru este să-ţi pleci*

29

Întoarcerea la Dumnezeu întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios *smerit capul şi să taci*; *revolta nu e bună la nimic, ea numai îţi măreşte suferinţa. Iată concluzia. Ea nu este decât o idee comună, pe care o întâlneşti des în cărţi şi gândul acestei idei s-a adâncit în mine şi a devenit oarecum a mea.*

Curând, curând a venit timpul să folosesc această idee. Ea forma miezul cuvântării pe care o ţineam la înmormântarea soţiei unui prieten preot. Socotindu-mă în locul lui, i-am simţit durerea. La puţin timp după aceea am văzut murind pe profesorul şi academicianul C. Giurăscu, care mă onorase în timpul din urmă cu prietenia lui aleasă. L-am plâns, cum se plânge un prieten rar şi mult preţuit. Dar nicio lună nu trecu şi mi-am înmormântat soţia, rămânând văduv cu trei copii, din care cel mai mic, o fetiţă, care abia avea şase luni".

Atena, soţia lui, avusese gripă cu complicaţii şi după unsprezece zile de suferinţă a murit, cu toată îngrijirea medicală care se putea da atunci. Teodor a rămas zdrobit. De la moartea fratelui său Ioan nu mai simţise o întristare atât de profundă. Pierderea soţiei a redeschis adâncul înfiorător al întrebărilor cu privire la moarte şi la ce este dincolo de

A.

mormânt. În articolul publicat, el continuă:

„*Eram acum în împrejurarea când aveam să pun în practică lecţia teoretic învăţată. Nu m-am răzvrătit împotriva lui Dumnezeu, dar tot nu mă puteam opri de a-l cere socoteală, zicându'î adesea în gând*: „*De ce, Doamne*? *De ce această durere asupra mea*? *Cred că nu sunt cel mai rău slujitor al Tău*! *Atunci de ce vrei să mă distrugi*?" *Căci socoteam că de acum pentru mine soarele a apus pentru totdeauna şi că nu voi mai putea lucra nimic.* (*Oh, în neştiinţa mea, mă consideram că lucrez pentru Dumnezeu, pe când în realitate tot ce făceam nu era decât împlinirea unei slujbe ca oricare alta, ca să am cu ce trăi.*) *Dumnezeu nu voia însă să-mi răspundă. Tânguirea lui Iov era în vremea aceea în mare parte tânguirea mea. Mă chinuia şi întrebarea*: *Eu, care sunt preot şi slujesc lui Dumnezeu, nu ştiu unde s-a dus soţia mea. şi iar* II *întrebam pe Dumnezeu*: „*De ce, Doamne, mi-ai luat pe mama copiilor mei, de ce mi-ai*

luat printr-o lovitură ce aveam mai scump în ochii mei?" M-a umilit Dumnezeu şi m-a făcut să trec printr-o durere care mi-a produs lacrimi.

În jalea mea, mulţi mi-au spus cuvinte de mângâiere. Nespus de mult mă dureau însă cuvintele acelora care credeau că mă mângâie cu soluţiile lor străvezii, că de acum încolo calea spre episcopat mi-e deschisă. Să mă îndrept spre mănăstire? Aveam o impresie detestabilă despre mănăstire. Cel mai nimerit cuvânt mi i-a spus în acest timp domnul profesor Simion Mehedinţi, care mi-a zis: „Părinte Popescu, ascultă sfatul unui om bătrân care îţi înţelege durerea. Eşti om muncitor, o ştiu. Nu părăsi munca, lăsându-te pradă deznădejdii. Munceşte şi acum, ba cu atât mai mult acum, şi vei vedea cum prin muncă vei căpăta uşurare. Iar puterile sufleteşti, acum împrăştiate, se vor aduna iarăşi…" A fost, cum spune Biblia, o vorbă la timpul potrivit, pentru care îi sunt recunoscător.

Acum însă alt gând mă frământa. Ca orice om, îmi făcusem şi eu planuri pentru viitor, cum să-mi fac o cât mai înaltă situaţie socială şi materială, cum să-mi cresc copiii ca să ajungă cât mai bine. Prin moartea soţiei mele însă toate planurile mi s-au spulberat. „Deşertăciunea deşertăciunilor, totul este deşertăciune!" îmi ziceam eu cu amar. Situaţia era acum aşa: sau să mă las înfrânt cu desăvârşire, sau îmi schimb concepţia despre viaţă.

Chiar mai înainte de a intra în şcoala suferinţei, un gând se furişa adesea pe primul plan al cugetărilor mele. El mă silea să-mi zic tot mai des: Iată ce este omul! Îţi faci planuri peste planuri şi când colo toate se spulberă într-o clipă. Te gândeai tu că soţia ta va trece dincolo aşa de curând? Poate că mai curând decât îţi închipui tu, va veni şi pentru tine clipa când te vei duce înaintea lui

31

Întoarcerea la Dumnezeu întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios

Dumnezeu… la judecată! Ba încă îmi şi închipuiam ce mă va întreba Dumnezeu:

— Ce ai fost tu pe pământ?

— Am *fost preot.*

— Care era datoria ta de preot?

— Să aduc suflete la Tine.

— Ai adus vreun suflet la Mine? Spune-mi un nume, numai unul, despre care să se poată zice cu adevărat că prin tine a fost adus la Mine.

Aici nu mai găseam niciun răspuns. Căci, cu tot întunericul ce mă-stăpânea, nu eram aşa de mărginit încât să cred că prin vreo slujbă bisericească se aduc suflete la Dumnezeu… Nici predica, în care îmi pusesem oarecare nădejde, nu făcuse lucrul acesta. Ei bine, faptul că nu puteam arăta niciun suflet câştigat pentru Dumnezeu mă umplea de groază. Toată lucrarea pe care o socoteam bună în faţa ochilor mei şi lăudată de unii, s-a nimicit cu desăvârşire în faţa lui Dumnezeu, s-a prăbuşit. Mi se părea atunci că ar fi drept din partea lui Dumnezeu să-mi zică: „Du-te de la Mine", cuvinte care căpătau în sufletul meu un sunet care mă înfiora. Nu este de mirare dacă am început atunci să lupt din răsputeri ca să alung acest gând. Dar nu era chip să scap de el…

Atunci şi numai atunci s-a pus pentru mine marea întrebare: Dar eu, îmi ziceam, sunt eu aşa cum vrea Dumnezeu să fiu? Nu cumva din această pricină nu pot să arăt niciun suflet pe care să-l fi adus la adevăr, la Dumnezeu?

Şi m-am pomenit îndemnat să caut să mă lămuresc asupra cuvântului „întoarcerea, la Dumnezeu". Cunoaştem acest cuvânt care se întâlneşte în Sfânta Scriptură, dar nu-i ştiam înţelesul, întruna mă tot întrebam: Ce o fi întoarcerea la Dumnezeu? Am eu acest lucru pe care totuşi nu-l pricep?

Prietenul meu D. Cornilescu era în acest timp în Moldova. Auzind de greaua încercare prin care treceam, mi-a scris cuvinte de mângâiere, însă într-un limbaj pe care nu prea îl pricepeam.

Între altele îmi spunea că Dumnezeu ia cu o mână şi dă cu două. Nu mai ţin minte dacă această vorbă m-a revoltat sau numai n-am înţeles-o. Într-una din scrisori, el m-a întrebat cu ce mă ocup, iar eu i-am răspuns precis: cu întoarcerea la Dumnezeu şi nu mă pot dumeri deloc asupra acestui lucru. Pe el l-a bucurat mult acest răspuns, căci vedea în aceasta un început de lucrare a lui Dumnezeu pentru întoarcerea mea la El. Ca unul care cunoştea acum din experienţă ce înseamnă a se întoarce un suflet la Dumnezeu, a căutat să mă ajute, scriindu-mi o scrisoare lungă, pe care am citit-o de câteva ori fără s-o înţeleg. Zâmbeam după fiecare citire, căci tot ce-mi scria mi se păreau curate basme prinse din văzduh şi bune pentru văzduh, nu pentru pământ. Căutam însă mai departe… Suspinele mele din acest timp numai Cel de Sus le ştie. Aceasta se petrecea în perioada decembrie 1918 – mai 1919. Prin luna mai, D. Cornilescu, venind la Bucureşti, a căutat să mă vadă. După obişnuitele comunicări dintr-o parte şi dintr-alta, am ajuns la un violent schimb de

cuvinte pe chestiuni de credinţă şi ne-am despărţit cu o prietenie răcită…

Ţin minte ca acum când a început să străbată o rază de lumină în sufletul meu tulburat şi întunecat, în duminica în care pentru prima oară în predică îl prezentam pe Hristos ca Cel care ne scapă de pedeapsa pe care o merităm pentru că suntem păcătoşi. Înfăţişam cerul înnorat, neguros; tunete groaznice se auzeau, fulgere brăzdau văzduhul de la o margine a cerului până la cealaltă. Locuitorii pământului fugeau îngroziţi în toate părţile, fiecare având în spinare o sarcină grea, care atrăgea trăsnetul asupra ei. Era sarcina păcatelor. Mânia *lui Dumnezeu* se *descoperea din cer împotriva oricărui păcat al oamenilor. Dar undeva, la o parte, stătea Cineva îmbrăcat în veşmânt alb şi cu glas duios spunea tuturor: „Veniţi la Mine, căci numai aşa puteţi scăpa de pedeapsa care vă ameninţă!" Cine voia* să-l *asculte şi intra sub aripa Lui, scăpa de sarcina din spinare şi era la adăpost sigur…*

Întoarcerea la Dumnezeu întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios

*Ocrotitorul Acela, ziceam eu, este hus Hristos. Aceasta nu era însă decât o figură de vorbire. Dacă m-ar fi întrebat cineva cum se face că hus Hristos este Izbăvitorul de mânia lui Dumnezeu, n-aş fi putut da vreo lămurire. Era însă pentru prima oară în viaţa mea când pun*eam *păcatul în legătură cu Iisus Hristos…*

Nimeni nu mi-a spus că pentru ispăşirea păcatului a trebuit o jertfă ca aceea de la Golgota. În privinţa acestei jertfe aş fi fost gata să zic, ca orice necredincios, că îsus a murit pentru ideile Sale. Niciodată *nu mă oprisem asupra cuvintelor din crez: „şi S-a răstignit pentru noi". Sau, şi dacă m-aş fi oprit, prin cuvântul „noi" aş fi înţeles pe oricare altul, numai pe mine nu.*

Punând în legătură păcatul cu îsus Hristos, am făcut paşi mari spre adevăr. De atunci lumina a tot crescut în mine.

Un glas lăuntric îmi spunea: Bine, îsus a murit pentru păcatele oamenilor, ca să le ispăşească prin jertfa Sa, pe cruce; dar aceasta a făcut-o El şi pentru tine, şi pentru păcatele tale? Dacă aş fi răspuns „da", răspundeam cu gura pe jumătate. Să răspund cu îndrăzneală „nu", iarăşi nu puteam.

Sunt eu un păcătos? îată întrebarea la care am ajuns, şi ce greu era de dat răspunsul! Treceam în faţa oamenilor, dar mai ales în faţa mea însumi, drept un om foarte cumsecade, muncitor, cinstit, cu oarecare dar de sus… Nu luasem niciodată în serios păcatul. Chiar dacă

*mi-aş fi găsit vreun cusur, vreun păcat, m-aş fi comparat îndată cu cei din jurul meu şi, găsindu-mă mai bun ca ei, gândul mi s-ar fi luat de la cusur şi, în loc de smerenie, ajungeam să mă îngâmf. Acum însă făc*eam *un lucru bun: citeam în fiecare zi Noul Testament, şi îl citeam cu băgare de seamă, ca pentru mine. În felul acesta privirile mi s-au îndreptat mai mult spre Domnul Iisus şi spre mine însumi şi am început să iau în serios păcatul şi să încep lupta cu el…*

Acum, când am luat în serios păcatul, am văzut cât de mult mă stăpânea el şi cât de mare nevoie aveam de iertare. Trecutul care altă dată mi se părea de laudă, curat, nepătat, îmi apărea acum aşa de păcătos, că îmi era ruşine de el. De s-ar fi putut şterge cu desăvârşire acel trecut, ar fi fost cel mai bun câştig pentru mine. Simţeam deci nevoia să închei un trecut plin de păcat şi să mă ştiu împăcat cu Dumnezeu. Dar cum?

*În Noul Testament vedeam întotdeauna puse alături iertarea, mântuirea, cu credinţa. Am luat din Evanghelii cazul cu femeia păcătoasă (Luca 7), apoi cu tâlharul de pe cruce (Luca-23) şi în amândouă aceste cazuri am văzut că a crede înseamnă a te încrede în cuvântul Domnului Iisus. Şi atunci, dacă Domnul Iisus îmi spune că şi-a dat viaţa ca preţ de răscumpărare pentru mulţi (Marcu 10.45), de ce n-ar fi şi pentru mine dăruirea vieţii Lui, jertfa Lui? Epistolele aposto*lilor *vorbesc aşa de clar despre acest lucru, încât mi se părea că îl citesc pe fiecare pagină a Noului Testament. Adevărul că Iisus a murit pentru păcatele mele, în locul meu, a pătruns tot mai adânc în inima mea, până a ajuns nezguduit. Abia în jertfa de pe cruce am văzut cum priveşte Dumnezeu păcatul – păcatul acela care odinioară mi se părea o nimica toată – dacă pentru ispăşirea lui n-a fost alt mijloc decât moartea de pe cruce a însuşi Fiului lui Dumnezeu, Iisus Hristos. Am văzut însă şi iubirea Celui care a luat asupra Sa blestemul meu şi care şi-a dat tot ce poate să aibă o fiinţă mai scump – viaţa – pentru mine.*

Înţelegând jertfa Lui, am văzut în ea satisfăcută dreptatea lui Dumnezeu şi cerinţele conştiinţei mele, acum trezită. Orice îndoieli se ridicau în mine în privinţa iertării mele, le alungam cu adevărul ţinut acum sus, ca un steag de biruinţă: Iisus a murit pentru mine, El a plătit datoria mea, atât îmi este de ajuns.

Firește a fost atunci, după ce am recunoscut că Domnul Iisus a murit pentru păcatele mele – ca față de acest nume, Iisus Hristos, să încolțească în inima mea o iubire necunoscută până atunci și astfel o

tainică şi dulce legătură de gândire, de simţire, de viaţă să înceapă între mine şi El, eu ca rob al Lui, El ca

35

Întoarcerea la Dumnezeu

Stăpân al meu. Cuvântul Lui era în acel timp aproape singura mea lectură. Citind Noul Testament, m-am întors la Dumnezeu. Schimbându-mi inima şi viaţa, mi s-a schimbat şi graiul, deci şi predica. Ea a început să fie o chemare la viaţa cu Hristos, viaţă în care intrasem acum şi îi gustasem dulceaţa. Ascultătorii au băgat de seamă schimbarea mea, dar un timp oarecare păreau că nu înţeleg graiul meu.

Aproape vreun an am predicat fără un rod vădit. Cu ce nerăbdare aşteptam eu acest rod! Dar el nu se arăta. Totuşi am stăruit. Nespus de mare mua fost bucuria când cele dintâi roade au început să se arate, adică oameni care să caute adevărul mântuirii şi să se hotărască pentru viaţa cu Iisus, după Evan ghelie. Bucuriile acestea s-au tot înmulţit. Sufletele au început să înţeleagă glasul de chemare la viaţa nouă şi totuşi aşa de veche a Evangheliei Domnului. Cei care se hotărau la această viaţă treceau prin aceeaşi mare bucurie prin care treceam şi eu. Intrau într-o lume de minuni. Câte experienţe sufleteşti minunate veneau să-mi mărturisească, ştiind că vorbesc unui om care-i înţelege şi care se bucură cu ei de bunătatea şi puterea Domnului arătate cu fiecare! Am trăit atâtea minuni şi mi s-au spus atâtea minuni încât mă temeam să nu mi se tocească simţirea faţă de minuni. Cea mai mare minune o socotesc eu aducerea la viaţă a unui suflet mort în păcat şi fărădelege.

Astfel am ajuns la o viaţă nouă, viaţă pe care n-aş da-o pe mii de alte vieţi, viaţă pentru care lupt şi sunt gata să înfrunt toate, să sufăr toate. Astfel prin multe suspine şi lacrimi, Domnul mua înfrânt inima trufaşă ca să-mi dea o inimă nouă. Sărut nuiaua care m-a lovit".

6. *Activitate de preot întors la Dumnezeu*

„În creştinătatea de azi Domnul Iisus Hristos este un necunoscut. Ea a rămas la câteva forme religioase, pe care le împlineşte, dar Domnul Iisus, Fiinţa Lui şi lucrarea Lui îi sunt necunoscute. Întunericul este foarte mare…"

(T. Popescu, 1 Corinteni 1: 17 – 25, septembrie 1951)

După ce s-a întors la Dumnezeu, T. Popescu a continuat să predice acolo unde se găsea, la biserica Cuibul cu Barză. Lucrând în public şi adâncind Cuvântul lui Dumnezeu, s-a lămurit în multe privinţe şi lumina din sufletul lui s-a făcut tot mai mare.

Se tot întreba acum: Cum a putut fi el străin atâta timp de Evanghelia Domnului Hristos şi de El personal? Cum s-a putut să treacă prin atâţia ani de şcoală, de studiu a istoriei şi învăţăturii creştine şi să nu înţeleagă Evanghelia? Gândise oarecum că poziţia lui de preot îi dădea o anumită trecere înaintea lui Dumnezeu. Robia tradiţiei şi ritualurilor religioase îl dusese la acest simţ fals de încredere în sine. Cât de periculos lucru este să faci parte dintr-o anumită biserică, şi să nu ai o legătură personală de viaţă cu Hristos, prin credinţă!

În 1920 D. Cornilescu s-a întors la Cuibul cu Barză ca să-l ajute pe T. Popescu. Acum amândoi erau credincioşi şi doreau să vadă şi pe alţii venind la Domnul Iisus.

O însuşire caracteristică a bisericii ortodoxe şi îi oricărei comunităţi creştine care îşi pierde duhul este confoi mismul. De aceea felul acesta „nou" de predică al lui Teodor Popescu a atras atenţia autorităţilor religioase. Iniţial n;

37

Activitate de preot întors la Dumnezeu întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios criticat pentru predicile lui, a fost chiar lăudat. Mesajul lui era văzut ca potrivit moralei creştine. Abia după mai multe luni, când el s-a reţinut de la împlinirea unor tradiţii ortodoxe, autorităţile eclesiastice i s-au opus. Dar la început era pace şi el şi-a continuat activitatea în biserică.

Înainte de Paşte oamenii veneau la spovedanie şi atunci avea ocazia să stea de vorbă cu fiecare în parte, personal. În general acest ritual se făcea într-un mod formal, dar el spunea şi despre mântuirea care este numai în Domnul Hristos. Dacă omul îşi mărturisea anumite păcate, T. Popescu îl întreba: „Vrei să fii iertat?" şi îi spunea despre Domnul Iisus. „Dacă crezi în jertfa Domnului Iisus, primeşti iertarea păcatelor. Altă cale nu este!"

În alte rânduri în loc de a le pune patrafirul pe cap şi a le pune întrebări tipice, îngenunchea alături de grupul care venise la spovedanie şi spunea: „Să ne rugăm". În rugăciunea lui amintea păcatele de care se fac vinovaţi oamenii: desfrânare, beţie, vorbire de rău etc. Într-o astfel de „spovedanie" o femeie, Mita Manolescu, a început să plângă, pentru că îşi recunoştea propriile ei păcate în acea rugăciune. Era de „Florii" în 1921.

Printre lacrimi, ea i-a spus: „Părinte, m-am spovedit la mulţi

preoţi, dar n-am găsit mântuire şi vreau să ştiu ce să fac ca să fiu mântuită". El i-a vorbit de rostul pe care îl are pentru păcatele noastre jertfa de pe cruce a Domnului Iisus. Ea a plecat acasă ca o credincioasă care se încrezuse în Domnul Hristos pentru iertarea păcatelor ei. În bucuria lui, T. Popescu nu s-a putut reţine şi glasul i-a răsunat în biserică: „Doamne, Îţi mulţumesc că de şase luni Te rog să-mi trimiţi un suflet care să caute mântuirea şi acum Tu mi-ai răspuns". Mita a invitat-o la Cuibul cu Barză şi pe vecina ei, şi aceasta de asemenea s-a întors la Dumnezeu.

O tânără împovărată de ruşinea şi vina imoralităţii ei se îndoia că ar mai putea fi iertată şi ea. Punând paie pe foc, mama şi sora ei îi spuneau: „Pe tine nu te mai primeşte la nicio biserică!" Cu ochii plecaţi şi cu un glas care abia de se auzea, s-a dus la Cuibul cu Barză şi şi-a mărturisit trecutul plin de păcat. T. Popescu i-a spus că poate fi iertată. „De toate păcatele mele?" a întrebat ea cu neîncredere. „Da, de toate păcatele tale, numai să te încrezi în jertfa Domnului Iisus", i-a spus el. Când s-a întors acasă, ea a spus mamei cele întâmplate. Atunci mama ei i-a spus: „Ala e popă nebun; cum să te primească pe tine?" Bătrâna nu aflase că şi marii păcătoşi au fost primiţi de Domnul Iisus, care le-a schimbat apoi felul de viaţă.

Oamenii erau obişnuiţi să vină la biserică pentru a împlini unele ritualuri, fără a se gândi la starea sufletelor lor. T. Popescu nu ştia ce să spună despre aparenta lipsă de interes a ascultătorilor. Despre aceasta scria D. Cornilescu în „Noua Revistă Bisericească:

Într-o *zi*, T. *Popescu*, *nu fără durere*, *îmi spunea*: „*Măi*, *dar nu se vede niciun rod*. *Ce înseamnă asta*?" *Ai răbdare*, *Uam răspuns*, *va veni şi rodul*, *numai seamănă vârtos*… *l-am dat ideea să cheme vreo câţiva pe care i-a observat că ascultă cu atenţie predica şi să-i invite la el acasă*, *marţea seara la ora opt*, *ca „să mai vorbim"*.

În prima marţi seara au venit trei inşi. Au stat de vorbă despre fel de fel de lucruri şi s-au oprit la Evanghelie şi la rostul ei pentru noi. T. Popescu avea grijă să sublinieze starea de păcat a omului şi judecata lui Dumnezeu, înainte de a prezenta vestea bună a iertării prin credinţa în Domnul Iisus. Unul din cei trei veniţi să stea de vorbă s-a întors La Dumnezeu chiar în acea seară. La următoarea întâlnire; i: ulus pe altul şi fiecare obişnuia să mai aducă pe un altul în săptămânile următoare.

Activitate de preot întors la Dumnezeu întoarcere la Dumnezeu

– istoria unui om crediru jos

La început veneau numai bărbaţi la întrunirile de marţi seara în biroul părintelui T. Popescu. Auzind şi femeile de la soţii lor ce se discută, au ajuns să spună: „Părinte, dar pe noi când ne adunaţi?" La toamnă, la toamnă! era răspunsul obişnuit. Când a venit toamna, nu mai era loc suficient pentru bărbaţi ca să se întâlnească acasă la T Popescu şi au început să ţină astfel de adunări la şcoala Cuibul cu Barză, în apropiere de biserică. Femeile, exasperate de atâta amânare, au venit neinvitate.

La şcoala din apropiere vorbea şi Teodor Popescu şi Dumitru Cornilescu, îndeosebi din Evanghelia după Ioan. În vorbirea lor, ei puneau întrebări ascultătorilor: „Ce faci cu păcatele tale? Ai păcatele iertate? Eşti un copil al lui Dumnezeu? Unde îţi vei petrece veşnicia?" T Popescu le spunea mereu că mântuirea se capătă prin credinţa în Hristos şi nu prin faptele noastre sau prin respectarea ritualurilor religioase. Târziu prin 1951, într-o predică de la Romani 15: 1 – 13 spunea:

„*Lumea vorbeşte de credinţă strămoşească, socotind că obiceiurile strămoşeşti, lucrurile dinafară, ar fi credinţă; dar ele nu înseamnă credinţă… Credinţa este un lucru personal; prin credinţă vii personal în legătură cu Domnul hus şi trăieşti o viaţă nouă în ascultare de El*".

Cei care obişnuiau să asculte Evanghelia la acea şcoală veneau duminica şi la biserică. Pentru cei care veneau la şcoală, D. Cornilescu a găsit că este cazul să traducă şi să prelucreze unele versuri adaptate la melodii felurite, culese din cărţile pe care le avea la dispoziţie. În foarte scurt timp, el a tipărit prima carte cu 47 cântări creştineşti.

Nu rareori, la sfârşitul adunării de la şcoală sau la biserică, unele persoane voiau să stea de vorbă cu unul din cei doi şi cu această ocazie de obicei se hotărau pentru Domnul

Iisus. Câţi nu se hotărau şi fără să mai spună! Se puteau surprinde mărturisiri ca acestea: „De când vin aici, m-am lăsat de beţie, duc leafa toată acasă, nu mai înjur, citesc zilnic Scriptura…" Un altul spunea: „Ştii cum sunt eu? Ca zgârcitul: eu nu ştiu carte, dar vin aici şi ascult ce spun preoţii ăştia şi cum strânge zgârcitul aurul, aşa strâng eu cuvintele lor şi mi le pun la inimă…" şi un altul: „Eu mă credeam un om cumsecade, dar abia acum văd că sunt un păcătos".

A fost o mare bucurie pentru Teodor să vadă că trei dintre

surorile lui au răspuns harului Evangheliei. Mărturia vieţii lor schimbate era plină de putere pentru prieteni şi rude. Vasilica, una din ele, istorisea: „Înainte, când mulgeam vaca şi nu stătea la muls, o băteam de tremura. Acum, când văd că nu stă, o mângâi, iar ea nu mai tremură, ci stă liniştită. Ba chiar s-a schimbat şi cunoaşte şi ea că nu mai sunt cea dinainte".

Credincioşii de la Cuibul cu Barză au început să spună despre Domnul Iisus şi cunoştinţelor şi rudelor lor din afara Bucureştiului. Ca urmare T. Popescu a primit invitaţii să se ducă şi în alte localităţi să predice. După slujba de duminică de la biserică, deseori se ducea în împrejurimi, îndeosebi la Ploieşti. Era primit bine de câţiva tineri credincioşi din Ploieşti; el le spunea cuvinte de încurajare şi predica Evanghelia prietenilor lor.

Adunarea din Ploieşti a început foarte modest, în casa unei bătrâne cu numele Anica. Odată erau atât de mulţi veniţi să asculte predica, încât se stingea lampa cu gaz din lipsă de aer. Lumina se făcea tot mai mică şi ei nu ştiau de ce; când se deschidea uşa, venea aer în cameră şi lumina creştea din nou. El le-a spus: „Numai dumneavoastră vieţi să uuziţi Evanghelia? Mai chemaţi şi pe alţii. „Au chemat şi pe cărclu mărul din capul străzii şi pe alţii care erau buni peni în

Activitate de preot întors la Dumnezeu întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios

Evanghelie. Se minunau că vedeau un preot ca oricare altul îmbrăcat în haine bisericeşti, totuşi spunând cuvinte pe care nu le auzeau de la vreun alt preot.

În anul 1922, în timpul verii, domnişoara Elena Grigoriu, credincioasă de la Cuibul cu Barză, a împărţit în Câmpulung Muscel foarte multe tractate. Unele din acestea au ajuns şi la un cârciumar, N. Predoiu, care fusese călugăr în tinereţe. Soţia şi fiica lui N. Predoiu s-au dus la Bucureşti, au auzit Evanghelia şi s-au întors acasă credincioase Domnului Iisus. Când T Popescu a fost invitat în Câmpulung ca să ţină conferinţe religioase, a întâmpinat împotrivire din partea unor localnici; a fost însă primit în casa unui general, Grigorescu, unde a stat trei zile. Acolo au venit mulţi oameni; era un adevărat pelerinaj, iar el predica de dimineaţa până seara şi se simţea stânjenit când era vorba de masă. Vorbea mereu, despre planul de mântuire, despre femeia păcătoasă şi alte subiecte prin care II înfăţişa pe Domnul Iisus ca Mântuitor personal. Aici, în casa lui Grigorescu, a venit şi N. Predoiu

să-l cunoască pe T. Popescu şi i-a pus diferite întrebări, ca unul care fusese şi el pe la mănăstire şi mai cunoştea câte ceva din ale religiei.

La venirea lui T. Popescu în Câmpulung, alături de fiica lui N. Predoiu era şi o elevă de la şcoala normală Ecaterina Gugiu (căsătorită apoi Constantinescu). Entuziasmată de frumuseţea adevărului Evangheliei, s-a ataşat de cei credincioşi. Când mai venea T Popescu prin Câmpulung, nu uita s-o întrebe şi pe ea:

— Dar dumneata ce mai faci?

— De, părinte, mai vine Satana!

Atât D. Cornilescu *cât* şi *T*. Popescu erau scriitori dăruiţi care doreau să-şi folosească priceperea pentru lucrarea lui Dumnezeu. D. Cornilescu a tradus şi a scris multe broşuri

Evanghelice care se distribuiau la Cuibul cu Barză. În 1921 s, i 1922, Teodor Popescu a publicat două volume cu predici, numite „Iisus vă cheamă" şi, Veniţi la Iisus". Cărţile lui au fost mult citite peste tot. Ca urmare, a primit invitaţii să predice în multe locuri, de obicei în case particulare.

În noiembrie 1921, D. Cornilescu a tipărit cel dintâi număr al revistei „Adevărul Creştin", T. Popescu fiind un colaborator permanent. Scopul acestei reviste era arătat clar în articolul introductiv:

„*Revista noastră are o ţintă foarte lămurită*: *ea porneşte de la încredinţarea că ceea ce îi trebuie poporului nostru îndeosebi şi* înainte *de orice este lumina Evangheliei şi viaţa izvorâtă din cunoaşterea pe care o dă această lumină*".

Deşi cărţile tipărite şi revista Adevărul Creştin au fost iniţial apreciate şi de clerul ortodox, unii au ajuns apoi să se întrebe dacă nu cumva s-o strecura vreo erezie prin ele şi prin activitatea din biserică. Chiar şi unii foşti profesori ai lui Teodor Popescu au venit ocazional să asculte ce se spune prin predică. O dată a venit şi mitropolitul Sibiului, N. Bălan, a ascultat vorbirea şi n-a observat nimic greşit. Toţi câţi veneau pe la biserică erau satisfăcuţi de ceea ce auzeau.

Unul din profesorii de la Facultatea de teologie, arhimandritul Iuliu Scriban, vorbea de bine studenţilor despre activitatea lui T. Popescu, pe care îl numea „un preot merituos". Ca urmare, zece studenţi s-au dus acasă la T. Popescu să i el le-a istorisit cum s-a întors la Dumnezeu. Le-a vorbit despre Domnul Iisus, le-a spus că în jertfa Lui s-a arătat dreptnten şi iubirea lui Dumnezeu. Unul dintre aceşti

studenţi, Emil Constantinescu, pedagog la Seminarul Central, a rămas impresionat de cele auzite şi, după câteva luni, în primăvara anului 1923, s-a întors la Dumnezeu, încrezându-se în Domnul Hristos pentru mântuirea lui. Şi alţi tineri teologi, ca

Nicolae Tonoiu, Vasile Moisescu şi Ilie Enea au trecut prin experienţe asemănătoare şi L-au cunoscut pe Domnul Hristos cu ocazia lucrării care se făcea la Cuibul cu Barză; de asemenea şi unii preoţi, ca Alexandru Teodorescu, Vasile Ouatu şi Alexandru Panaitescu, au ajuns la acelaşi fel de gândire ca T. Popescu.

În general, reacţia iniţială a clerului ortodox faţă de lucrarea de la Cuibul cu Barză a fost favorabilă. Clerul ortodox recunoştea oarecum că biserica era într-o stare de declin moral, fără viaţă. De aceea, la început lucrarea aceasta a fost văzută ca un uşor remediu pentru o boală serioasă. Totuşi luna de miere a fost scurtă. În curând unii din cler aveau să se întoarcă împotriva lui T. Popescu.

7. *Dezlipirea de tradiţie*

„Creştinătatea a trecut de mult peste „ce este scris". Cuvântul spune că nu ne este îngăduit nici să adăugăm ceva, nici să scoatem ceva din „ce este scris". Aşa scrie în Apocalipsa, care încheie Cuvântul lui Dumnezeu. Creştinătatea n-a ţinut seama de Scriptură. Ea a pus alături de Scriptură tradiţia, a amestecat lucrurile şi a ieşit ce vedem cu ochii noştri. Şi cine ajunge la încredinţarea că Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu, trebuie să se ţină ori de Biblie, ori de tradiţie. Dacă se ţine de tradiţie, rămâne cum a fost; dacă se ţine numai de Biblie, găseşte pe Domnul Hristos".

(T. Popescu: 1 Corinteni 4: 1 – 7, decembrie 1949)

Atât timp cât T. Popescu nu s-a atins de tradiţiile bisericii, mai-marii clerului ortodox nu aveau de spus ceva împotriva lucrării de la Cuibul cu Barză. Dar foarte curând el a început să observe că unele practici bisericeşti nu se potriveau cu lumina pe care o dădea Sfânta Scriptură. Convingerile lui formate în această lumină l-au făcut să înlăture din slujbă acele părţi care erau în legătură cu rugăciunile către sfinţi, către Fecioara Maria şi rugăciunile pentru cei morţi. În această situaţie, autorităţile religioase au început să-l vadă ca un rătăcit de la ortodoxie. Predicii jj scrierile lui care fuseseră lăudate, de acum nu şi-au mai primii aceeaşi consideraţie. În toată această perioadă el a

continua! să predice Evanghelia clară a mântuirii numai prin har, primită numai prin credinţă, numai pe baza lucrării Domnului 11 riste) le în final, neconformarea faţă de tradiţiile ortodoxe I ui l; u ui, să

45

Dezlipirea de tradiţie întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios fie obiectul atenţiei autorităţilor religioase care aveau să-l înlăture din biserică.

Amintindu-şi de vremea când avea o bogată activitate în biserică, T. Popescu mărturisea unor credincioşi:

„*Cine este un om religios şi se ţine de ceea ce a apucat, rămâne uimit când ajunge la Cuvântul lui Dumnezeu şi-l citeşte. Se aşteaptă să găsească în el ceea ce a apucat, dar nu găseşte* în *Scriptură aceste lucruri, ci cu totul altele. Prin această uimire am trecut şi eu, Fiind preot în biserica ortodoxă, am crezut că toate rânduielile bisericeşti trebuie să fie după Cuvântul lui Dumnezeu. Când însă m-am îndreptat spre Cuvântul lui Dumnezeu, am rămas uimit şi mi-am zis că poate nu-l înţeleg eu bine; la mine trebuie să fie cusurul. Citind însă mai departe, am văzut că una este în Cuvântul lui Dumnezeu şi altceva este ce am apucat*".

Biserica ortodoxă susţinea, ca şi astăzi, că îngerii şi sfinţii mijlocesc rugăciunile creştinilor. Dumnezeu pare distant şi ar fi imposibil să ajungi direct la El. De aceea, rugăciunile păcătosului pe pământ s-ar uni cu rugăciunile sfinţilor şi ar forma astfel o rugăciune acceptată de Dumnezeu.

În cartea „Credinţa Ortodoxă" tipărită în anul 1643 şi revizuită în anul 1996 sub forma unui catehism de 425 pagini (Editura Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei) se spune (pag. 165 şi 172):

„Se roagă pentru noi toţi îngerii şi apostolii şi mucenicii şi patriarhii şi cea mai presus de toţi, Maica Domnului nostru, şi această sfântă unire e viaţa Bisericii… Pe Maica Domnului o cinstim mai mult decât pe toţi sfinţii şi îngerii… Ei i se cuvine această prea-cinstire, pentru că e Maica lui Dumnezeu, nu numai o „prietenă" a Lui, ca ceilalţi sfinţi".

Cartea aceasta, „Credinţa Ortodoxă", precizează la pagina 34 care este conţinutul „Sfintei Tradiţii" ortodoxe. Izvoarele acestei tradiţii sunt: simbolurile de credinţă alcătuite la sinoadele ecumenice de la Niceea în anul 325 şi de La Constantinopol în anul 381; definiţiile dogmatice şi canoanele celor 7 sinoade ecumenice şi ale celor 9

sinoade particulare, scrierile „sfinţilor părinţi” etc.

Atât în sinoade, cât şi în scrierile „sfinţilor părinţi” s-au strecurat şi învăţături, practici, ritualuri, forme care contrazic cele date de Sfânta Scriptură – Biblia. Pentru un timp T. Popescu a încercat să pună de acord formalismul religios întemeiat pe tradiţie, cu conştiinţa lui trezită de Scriptură. A fost o perioadă de frământări sufleteşti puternice. Celor care n-au fost legaţi de un sistem religios în felul lui Teodor Popescu, nu le vine prea greu să se dezlipească de orice formă pe care o consideră nepotrivită cu Biblia, păgubitoare sau de prisos; din nefericire îşi pot forma şi ei noi tradiţii, tot alături de Scriptură, prin interpretarea greşită a practicilor „înaintaşilor noştri”.

În convorbirile pe care le-a avut la bătrâneţe cu unii tineri credincioşi, T. Popescu mărturisea:

„M-am *bucurat de pace când am venit la Domnul hus*, *dur a venit apoi conflictul cu „tipicul”*. Mă *aflam într-o situaţie foarte grea*. *Dar n-aş putea spune care este momentul când am început să modific tipicul*, *aceasta s-a petrecut lent*. La *un moment dat mi se părea că parcă cineva m-ar strânge de gât*. *Spuneam*: „Pentru *rugăciunile sfântului cutare*, *să ne miluiască Dumnezeu pe noi”*. *Şi totuşi în predică spun*eam *că este destul să crezi în Domnul hus ca să fii mântuit*. *Parcă cineva îmi zicea*: „*Mincinosule*, *wui mi Lt predică şi alta la slujbă*!”

Odată, într-o discuţie, D. Cornilescu i-a spus: „Dar ce, tu te închini la sfinţi?” Desigur, Scriptura interzice închinarea

Dezlipirea de tradiţie către oricine altul, în afara lui Dumnezeu. Era însă o deosebire în ortodoxism între venerare şi adevărata închinare, dar în practică această deosebire nu se făcea.

Întrebarea îl tot urmărea. Căutând un răspuns, Teodor Popescu s-a dus să stea de vorbă cu I. Mihălcescu, vechiul lui profesor de teologie. Când i-a spus că se simte încurcat cu problema închinării către sfinţi, răspunsul lui Mihălcescu a fost că poporul român este „aghiolatru” (închinător la sfinţi) şi nu-L cunoaşte pe Dumnezeu. A rămas înmărmurit de un astfel de răspuns. T. Popescu mărturisea într-o convorbire: „Şi eu mă aşteptam ca el să-mi dea argumente biblice în favoarea închinării la sfinţi… Dar el a recunoscut mai târziu că eu sunt sincer, nu umblu cu prefăcătorie”.

Om de pace, el nu căuta să critice numaidecât toate abaterile încetăţenite ale creştinilor de nume, el predica pe Domnul Iisus şi

harul Lui, şi astfel făcea o lucrare pozitivă. Dimitrie Nanu, care frecventa biserica Cuibul cu Barză, spunea:

„El s-a mulţumit să împlânte în sufletele credincioşilor calea mântuirii indicată de Hristos, fără să se războiască nicidecum cu rătăcirile trecutului. Ştia că, primenindu-se sufletele, cojile au să cadă de la sine”.

Încetul cu încetul, părintele T. Popescu a eliminat unele cuvinte din textul liturghiei pe care o făcea în biserică. Conştiinţa lui îl oprea să mai spună: „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi!” Nu mai zicea nici: „Pentru rugăciunile sfinţilor, părinţilor noştri…” La sfârşitul slujbei zicea: „Hristos, adevăratul Dumnezeu, să ne miluiască şi să ne mântuiască. Amin”. Avea să spună mai târziu: „Mi-am permis ceea ce nu era de aşteptat… dar nu puteam altfel, cugetul mă apăsa. Iar modificările mele prevesteau sfârşitul”.

Întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios

Pentru el era o problemă de conştiinţă să nu aibă niciun fel de practică sau învăţătură contrară cuvintelor clanale Sfintei Scripturi. În Noul Testament se precizează: „Este un singur Dumnezeu şi un singur Mijlocitor între Dumnezeu şi oameni, Omul Iisus Hristos” (1 Timotei 2: 5). Iar în Evrei 7: 25 se spune clar: „De aceea (Hristos) şi poate să mântuiască în chip desăvârşit pe cei ce se apropie de Dumnezeu prin El, pentru că trăieşte pururea ca să mijlocească pentru ei”. Cum ar putea atunci sfinţii şi Maria să fie înălţaţi în locul lui Hristos? Era chiar o blasfemie. Cultul sfinţilor este lipsit de orice temei biblic; de aceea T. Popescu a încetat să se roage sfinţilor în slujba pe care o făcea. Continua însă să predice Evanghelia, subliniind faptul că omul este păcătos, iar iubirea lui Dumnezeu s-a arătat în jertfirea pe cruce a Domnului Iisus, singura salvare a omului.

Schimbarea unor cuvinte din tipicul liturghiei a fost începutul sfârşitului lui în biserică. Zilele lui ca preot erau acum numărate. A început să fie atacat prin presă de unii preoţi. În plus, avea să treacă prin încercările grele care începeau să se arate, fără ajutorul prietenului şi colegului său, D. Cornilescu. Printr-o întâmplare cu totul neaşteptată, tocmai când T. Popescu avea cea mai mare nevoie de el, Dumitru Cornilescu s-a văzut forţat să părăsească ţara. Un general, pe nume Rusescu, socotindu-se insultat de Dumitru Cornilescu, care îi spusese că nu este un creştin adevărat, l-a ameninţat cu moartea. D. Cornilescu s-a gândit că este mai bine să plece din ţară pentru un timp

şi s-a dus în Elveţia. Nu putea şti că, părăsind pe T. Popescu, nu aveau să se mai viiclii vreodată pe acest pământ.

În Dumbrava, satul de naştere al lui T. Popesc u; în început să se audă unele veşti în legătură cu situ; it, i; i lui, Tatăl

49

Dezlipirea de tradiţie lui T. Popescu, Gheorghe Ionescu, un preot ortodox foarte ataşat de tradiţie, nu era lăsat în pace de cei care tot îi spuneau: „Ce auzim noi? Este adevărat că fiul dumitale învaţă împotriva sfintelor sinoade, chiar şi opreşte închinarea la sfinţi şi la Sfânta Fecioară?" Bătrânul preot a venit la Bucureşti să-şi mustre fiul şi să restabilească onoarea familiei. I-a spus: „Ce am auzit eu despre tine? Să ştii că în ziua în care am să aud că te vor da afară din biserică, am să cad jos şi am să mor, din pricina ta". Cu tot respectul, T Popescu i-a răspuns: „Nu, tată, când voi fi dat eu afară, dumneata ai să zici: „Băiatul meu este mare, ştie el ce a făcut". Tatăl a căutat să-l mai sfătuiască, să fie de acord cu practicile obişnuite, apoi i-a zis: „Măi băiete, zi ca ei şi ta ca tine!" Dar Teodor nu putea face niciun compromis: „Nu se poate, tată, Evanghelia este clară şi nu merge cu o purtare împărţită". „Dar ce-o să faci? Sărac eşti, copii ai… Va avea grijă Dumnezeu şi de mine, tată".

8. *Suspendarea*

„Iertarea păcatelor, împăcarea cu Dumnezeu şi viaţa veşnică sunt primite numai pe temeiul jertfei Domnului Iisus Hristos. Lui Dumnezeu, sângele Lui îi spune: îndurare; cugetului meu, tăcere; inimii mele, mângâiere".

(T. Popescu: Ioan 19: 17 – 30, noiembrie 1951)

Credincioşii de la Cuibul cu Barză doreau ca el să-şi continue activitatea în biserică. Însă unii preoţi gândeau cu totul altfel: era un lucru periculos să lase să-şi desfăşoare activitatea un preot care nu ţinea în totul tradiţiile bisericeşti. Cu aprobarea mitropoliei, Scriban şi Galaction au început procesul de înlăturare a preotului Teodor Popescu din biserică.

Duminică, 9 decembrie 1923, a venit la Cuibul cu Barză, însoţit şi de elevi de seminar, preotul Georgescu Duşumea. Era prezent şi preotul Galaction. După ce au terminat slujba, Georgescu a ieşit să predice. În predica lui, în care Domn ui Iisus nici nu era amintit, nu spunea decât de răul făcui de Teodor Popescu, că „s-a rătăcit de la credinţa adevărată i rătăceşte şi pe alţii". Ascultătorii au rămas uimiţi:

cum puteau aceşti oameni să treacă peste autoritatea preotului lor care le predicase cuvintele Scripturii şi să-l insulte în faţa lor. Cuvintele auzite l-au făcut pe un om din biserirfi, pe nume Pândele, un profesor de chimie, să strige celor doi preoţi: „Ieşiţi afară, hoţilor!" Iar poporul a început să strige: „Vivm să-l auzim pe părintele Popescu!" Preotul Georgeil U mii". ji-;! mai putut continua vorbirea şi s-a adresat preotului Teodor Popescu: „vezi părinte, că enoriaşii dumit; ik-Mint împotriva

5]

Suspendarea clerului, împotriva noastră?" Atunci el i-a răspuns: „Vina nu este a mea. Aţi cerut autorizaţia mea să vorbiţi către popor?" Cum a ieşit preotul Teodor Popescu din altar, mulţimea s-a liniştit şi şi-a îndreptat privirile spre el. Pentru că le-a spus că din acea zi el nu mai este preotul acelei biserici, plângeau şi femeile şi bărbaţii. *El i-a îndemnat*: *„Dacă îl iubiţi pe Domnul Iisus şi dacă ţineţi şi la mine*, *vă rog să fiţi liniştiţi*, *nu vă răzvrătiţi*, *nu ridicaţi glasul*", şi a ieşit din biserică.

Enoriaşii nu mai ştiau ce să zică despre tot ce văzuseră şi auziseră. Preotul Georgescu, emisarul mitropoliei, încerca să câştige atenţia ascultătorilor. De fapt nici n-a mai avut cui să vorbească, pentru că mulţimea a ieşit repede din biserică, indignată. Din respect pentru Teodor Popescu, enoriaşii au căutat să fie liniştiţi.

În duminica următoare, 16 decembrie 1923, au venit la biserica Cuibul cu Barză arhiereul Platon Ciosu, vicarul sfintei mitropolii, ca să slujească, iar preotul Gibescu să predice, ca după aceea să închidă biserica şi să-i sigileze uşile.

Patriarhul Miron Cristea (pe atunci mitropolit) a cerut o explicaţie de la Teodor Popescu. La 26 decembrie 1923, *în cel dintâi memoriu către mitropolit*, *T*. *Popescu afirma că mântuirea se întemeiază numai pe credinţa personală în Hristos*, *fără mijlocirea sfinţilor*. Memoriul acesta este deosebit de instructiv şi pentru cei din zilele noastre, şi unele idei merită să fie cunoscute: Scria mitropolitului:

Din convorbirea avută acum câteva luni cu Î.P.S. Voastră am înţeles ce greu v-a fost să rezistaţi atâtor şi atâtor insistenţe. În sfârşit, *rezistenţa a încetat şi s-a ajuns la măsuri*…

Dacă Dumnezeu, *prin nemărginita Lui bunătate m-a adus la o stare sufletească nouă*, *la o smulgere de sub robia atâtor păcate ce bântuie pe cei care se socot ceva în această biserică*, *atunci acest lucru m-a rupt de la biserică*. *Dacă prin biserica de astăzi se* întoarcere la

Dumnezeu – istoria unui om credincios *înţelege societatea religioasă condusă şi de oameni care nu calcă* />e *urmele lui Hristos, atunci da, sunt scos din ea*…"

Referitor la sfinţi, a căror mijlocire o considera ca fiind împotriva învăţăturii Scripturii, T. Popescu scria în acest memoriu:

„*Sfinţii, trecând în cer, n-au devenit pentru aceasta dumnezei, ca să poată asculta rugăciunile oamenilor din feluritele părţi ale pământului. Omniprezenţa şi atotştiinţa nu le are decât Dumnezeu. Închinarea la sfinţi e chiar oprită de însăşi sfinţii care au fost inspiraţi de Dumnezeu* (*Fapte. 10*: *25, 26*; *14*: *11 – 15*) …

E foarte uşor să arunci sfântului o închinăciune; dacă însă viaţa ta nu se influenţează cu nimic din a lui, închinăciunea e o bătaie de joc…

*E drept că aceste rugăciuni, numite acatiste, sunt producă*toare *de venituri, dar nu de viaţă creştină, şi tocmai de aceasta avem nevoie*…

În sprijinul teoriei cu intervenţia sfinţilor se aduce mereu exemplul că pentru a ajunge la ministru sau la rege ai nevoie de protecţia altora, protecţie care-ţi prinde foarte bine. Această protecţie nu e însă decât un bizantinism degradator… Cum adică, şi la Dumnezeu *merge cu protecţii! De aici şi vorba scandaloasă dar foarte răspândită că până la Dumnezeu te mănâncă sfinţii… Ştiu că mi se poate răspunde: Toate bune, dar de ce nu zici ca* în *carte, otpustul* (*binecuvântarea de la sfârşitul slujbei*), *căci acela t cu pricina… Acest otpust n-a fost observat de marele publi,* i i *numai de clerici…* Făcuţi *curioşi de preoţi, unii oameni nu venit /</ biserică şi au ascultat cu atenţie slujba. N-au găsit iimuc deosebii în ea. şi totuşi schimbarea există. De ce mi-am permis-o!* Pentru i-a şi *alţii şi-au permis să facă schimbări. În ce liturghie*) v *găsejte răspunsul*: „*Preasfântă Născătoare de Dumnezeu mântukjte*»!< *pe noi!*" Atunci *numai eu fac schimbare!… Singurul nu* în jx *care-l urmăresc este să aduc sufletele la Hristos. În* \j» mi *jkxiinu*

Suspendarea întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios *om în parte*: *Omule, eşti un păcătos pierdut. Hristos pentru păcătoşi a murit, ca să-i mântuiască. Crezi tu cu adevărat în El? Eşti mântuit. Nu crezi? Eşti pierdut. Ce atitudine iei tu faţă de acest* Iisus *Hristos? îl primeşti ca Mântuitor şi Stăpân al vieţii tale, sau nu? Îţi dai tu inima şi viaţa ta Lui, sau nu? De asta atârnă veşnicia ta. Hotărăşte-te să-L urmezi în totul pe El, sau nu te mai numi cu numele Lui. Acesta e cuprinsul oricărei predici. Ce se întâmplă însă după ce predica s-a sfârşit? Omul aude că Hristos ne mântuieşte din pricină că sfinţii se*

roagă pentru noi. şi atunci ce se petrece în capul lui, mai ales că inima omenească e aşa de îndărătnică? Ia mai lasă-mă, părinte, cu credinţa sau necredinţa mea în Hristos! Ce tot îmi ceri mie să mă hotărăsc să urmez în viaţă pe Hristos, că de-asta atârnă veşnicia mea? Singur spui acum că sfinţii se roagă pentru mântuirea mea. La urma urmei de-aia sunt sfinţi, ca să se roage pentru mine. Ei au atâta trecere la Dumnezeu! Voi face şi eu ce voi putea, bine că-i am pe ei acolo unde se rânduiesc toate!… Vi se pare imposibil să se nască în capul cuiva o astfel de cugetare? Mie nu mi se pare. şi atunci ai şters dintr-un condei tot ce ai urmărit prin predică.

Dacă infima minoritate care reprezintă astăzi biserica mă respinge, vina ei, adică a lor să fie. Eu n-am ieşit singur din ea. În orice caz, cu voia lui Dumnezeu, eu îmi voi continua lucrarea…

Am ţinut să fiu fără vină faţă de cei din biserica mea, să nu-mi impute adică vreodată cineva că aş fi putut să lucrez şi în biserica mea, dar n-am vrut…"

În presa din acel timp unii scriitori îşi arătau nemulţumirea pentru felul cum era tratat preotul de la Cuibul cu Barză. Din unele fragmente din ziare rezulta că situaţia aceasta s-ar datora şi geloziei unora faţă de succesul în predici al lui T. Popescu, nu numai a atitudinii lui faţă de tradiţie.

Gheorghe Taşcă, un profesor de la Universitatea din Bucureşti, scria în ziarul „Dimineaţa", în decembrie 1923:

„Am *zărit o licărire de lumină, o rază de nădejde a reînvierii instituţiei acesteia (biserica), în ziua când părintele D. Comilescu a început explicarea Bibliei şi mai ales când părintele* T. Popescu îit-o *adunat împrejurul său, pe toţi cei care uitasem cărările bisericii. Cuvântul dumnezeiesc propovăduit prin graiul inspirat al părintelui Teodor Popescu începuse să pătrundă în sufletele noastre.*

Cdtă *vreme numărul celor adunaţi în jurul părintelui Popescu nu era prea mare, cărturarii bisericii ortodoxe n-au văzut nici erezie, nici călcare de dogme, nici primejdie pentru biserică. De ani de zile propovăduia părintele* T. *Popescu cu aceeaşi căldură şi nimeni nu a găsit erezie în ceea ce spunea el.*

Încetul cu încetul însă faima acestui preot creşte, numărul ascultătorilor lui devine legiune. În ziua în care numărul ascultătorilor strânşi în jurul acestui inspirat fac umbră celor care vorbeau mereu în faţa celor trei babe din biserică, atunci negreşit, lucrul nu mai putea fi

tolerat.

Aici trebuie căutată cauza – una şi singura – a înlăturării preotului bisericii de la Cuibul cu Barză. Au fost însă capete de acuzare: *închinarea la sfinţi, la Maica Preacurată*.

În broşura sa, „Lupta între logică şi sofism, între Evanghelie şi tipic", poetul Dimitrie hJanu răspunde cu mult bun simţ celor trei figuri bisericeşti care prin presă i-au adus lui T. *Popescu unele învinuiri. Câteva fragmente din această broşură sunt încă folositoare şi astăzi*:

E scris negru pe alb: *„un singur mijlocitor". Prin ce aberaţie scoateţi 11.000 de mijlocitori şi abrogaţi această esenţială şi categorică afirmaţie, care logic nu suferă nicio altă interpretare*! Suntem *aşa de naivi ca să nu pricepem cum s-au transformat vechile indulgenţe papale în sărindare şi acatiste (rugăciuni ale preotului pentru cei morţi şi pentru cei vii), care au ca şi ele tot atâta legătură cu mântuirea sufletului*!... *Când despre un singur mijlocitor, Iisus, spun cei trimişi de El să înveţe pe oameni, acei*

55

Suspendarea *apostoli în care trufia şi interesul erau aşa de răstignite, încât şi-au rupt de durere veşmintele când li s-au închinat oamenii – o să cred mai degrabă ce au spus nişte clerici strânşi în nişte sinoade unde într-o împrejurare s-au bătut până la sânge*!...

Iar unei necunoscute doamne, Vrioni, D. Nanu îi răspunde în aceeaşi broşură:

La tonul ei declamator: *„Lăsaţi-ne credinţa*!" *nu mă pot opri de a-i pune foarte firesc întrebarea*: *Care credinţă, doamnă*? *Aceea care aduce cinci mii de oameni la restaurantul „Cărăbuş" şi cinci babe la biserică*? *V-o abandonăm bucuros, cu tot patosul domniei voastre*.

9*. Înlăturarea din biserică*

Domnul nu schimbă întotdeauna vremurile şi nu înlătură greutăţile, dar lucrează în ai Săi, suferă împreună cu ei, stă alături de ei, ca să-i îmbărbăteze şi să-i mângâie şi să-i facă să-L cunoască tot mai bine. Gândul că noi cu El avem a face, că El îngăduie să vină peste noi suferinţe şi greutăţi, trebuie să ne ţină tari şi liniştiţi în toate împrejurările vieţii noastre, oricât ar fi de grele.

(T. Popescu: Marcu 4.35 – 41; mai 1953)

La iniţiativa unor clerici fusese formată în acel timp o comisie de zece preoţi, dintre care preotul Galaction şi preotul Scriban erau delegaţi anume pentru a formula întrebările de conştiinţă care urmau

a fi puse. Erau întrebări în legătură cu închinarea către Sfânta Fecioară şi către sfinţi, şi întrebări legate de tradiţie. Pentru a-l discredita pe T. Popescu, a fost ales şi Atanasie Ionescu, fratele lui, ca să facă parte din acest tribunal religios.

Vineri seara, 14 decembrie 1923, a fost convocată această comisie în palatul episcopal. Teodor Popescu a fost gata să răspundă la chemarea făcută de acest tribunul şi a d; îi răspunsurile dictate de conştiinţa lui. Urmare acestei întâlniri, comisia acestor preoţi a hotărât ca T. Popescu să iudai în judecata Consistoriului (organ administrativ şi disciplinar în conducerea bisericii) eparhiei Ungro – Vlahici.

Consistoriul mitropolitan s-a întrunit pentru a se pronunţa, la 27 decembrie 1923. Cei cinci membri ai consistoriului au revăzut în amănunt faptele şi nu-i putui ajunge la pronunţarea unei judecăţi. Cazul acestn în cin înlăturarea din biserică întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios neobişnuit; consistoriul lua de obicei o măsură disciplinară când era vorba de viaţa imorală a unui preot, dar viaţa personală a lui T. Popescu era de neînvinuit. Singura „vină" care ar fi putut fi adusă împotriva lui era de ordin doctrinar. Răspunsurile lui la întrebările în legătură cu doctrina erau bine întemeiate pe Biblie, însă consistoriul nu era obişnuit să gândească biblic. În final, ei au scris mitropolitului că acesta era un caz de reexaminat de sinod. În felul acesta judecata a fost pentru moment amânată.

În presă, în special în ziarul „Dimineaţa" se publicau diverse articole pentru şi contra lui Teodor Popescu. Unul din aceste ziare reproducea câteva cuvinte ale sale: „*şi dacă sunt oprit de a sluji în biserica mea şi de a mai predica în ea, nu înseamnă ca eu să rămân pe loc. Continui să predic în orice casă şi în orice loc*".

Iar enoriaşii spuneau: „*Ceea ce se face cu preotul Teodor Popescu este mai mult decât „ruşine", după cum s-a exprimat domnul profesor Nicolae Iorga în ziarul „Neamul Românesc*".

Poetul Octavian Goga, în revista sa „Ţara noastră" din 13 ianuarie 1924 a publicat ca articol de fond „Răzvrătirea de la Cuibul cu Barză". Pe când era ministru al cultelor, Goga a vizitat această biserică; şi acum, după doi ani, îşi amintea impresiile pe care le avusese atunci şi îşi exprima sentimentele:

„*Era o figură cuvioasă de preot către 40 de ani, slab, cu barba neagră şi cu ochii strălucitori, rostea slujba rar, apăsând cuvintele şi interpretând rostul lor* într-wn *sens civilizat, fără nicio notă maşinală şi*

fără cunoscutele motive nazale ale tipicului oriental…

Nu era o cuvântare de exeget mărunt, nici nu reedita clişee uzate de doctrină teologică. Din preajma altarului vorbea un orator îndrăzneţ, cu accent de eclesiast militant, cu fraza rotundă şi sonoră, răscolind în auditoriu întrebări şi pasiuni. Prins de magia cuvântului, preotul tresărea în toată fiinţa lui, crispându-şi fruntea palidă de ascet, faţa-i învia ca îmbibată de un fluid nervos şi în adâncul ochilor i se iviseră cele două picături de lumină stranie care îmi reaminteau *pânzele lui Ribera. Mulţimea participa cu devotament la toate analizele lui, îi urmărea ritmul logic şi-i primea argumentul cu o vie agitaţie… După predică… m-am desfăcut şi eu pe îndelete, cu senzaţia că dincolo de zgura cotidiană mi-am revăzut o clipă sufletul, rănit de mustrări şi sfios la orice atingere, ca o mimoză bolnavă…*"

Şi poetul pare a deveni profet în partea de la urmă a articolului său:

„O *inerţie paralizantă pare a stăpâni organismul bisericesc. În afară de îndatoririle reprezentative, în afară de oficialitate şi partea pur rituală, venerata instituţie tânjeşte. Suntem lăsaţi în părăsire şi un cler afon nu ne poate da decât o ţărănime superstiţioasă şi o clasă conducătoare păgână. În mijlocul părăginirii generale ne întrebăm: cine strigă aici la noi pentru* învăţăturile *lui Hristos? Cunoaşte cineva pilda de devoţiune la adăpostul crucii, avem călugări iluminaţi sau înalţi demnitari bisericeşti, a căror viaţă de cristal să lumineze o rază din cer în minţile noastre*?

Ce facem cu întrebările, preasfinţinr arhierei, ce facem cu ele!"

Mitropolitul Miron Cristea, nu a aprobat hotărârea con-sistoriului bisericesc de a oferi sfântului sinod cazul lui Teodor Popescu şi a ordonat trimiterea lui din nou în judecata aceluiaşi consistoriu. Cunoscând acest lucru, Popescu a trimis mitropolitului un al doilea memoriu, o expunere pe larjj; a mărturisirii lui de credinţă, la 15 ianuarie 1924. După ce istoriseşte cum s-a întors la Dumnezeu, el intră şi în unele probleme specifice acelui moment:

„… M-am *simţit dator să declar public că, pentru a înlătura tulburarea şi vrajba care îmi sfâşie inima de durere, suni hotărât şi*)

Înlăturarea din biserică întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om crciliiu Ios *nu mai rămân preot la biserica „Sfântul Ştefan – Cuibul cu Barză*" …

N-am pierdut niciodată din vedere că Hristos nu m-a trimis să

slujesc, ci să predic, nu să citesc rugăciuni, ci să învăţ pe alţii. Am socotit deci ca cea dintâi datorie a mea să predic Evanghelia şi o voi socoti cât voi trăi. Dacă a predica Evanghelia înseamnă a te abate de la ortodoxie, atunci da, sunt un abătut, un rătăcit. Eu cred însă că sunt rătăciţi toţi acei care nu cred în Evanghelie, n-o trăiesc şi n-o predică…

Eu nu urmăresc reforma bisericii româneşti, ci reforma sufletului omenesc luat individual şi anume prin Evanghelie… Fără o reformare a sufletului omenesc luat individual, fără o naştere din nou căpătată aşa cum o arată Evanghelia, nu s-a făcut şi nu se va face nimic… Numai prin predicarea Evangheliei vine mântuirea omului şi a popoarelor, prin altceva nu…

Abuzul amintit cu închinarea la sfinţi şi cu intervenirile lor la Dumnezeu a luat aşa de mari proporţii, cu acatistele, paraclisele, icoanele făcătoare de minuni şi altele, încât a schimbat aproape cu totul caracterul activ şi moralizator al bisericii…

Mie îmi este de ajuns să ştiu că adevărul este de partea mea şi de aceea nu mă îndoiesc că şi Dumnezeu va fi cu mine. În orice caz, voi face totul, îmi voi da chiar viaţa, numai ca adevărul să pătrundă în cât mai mulţi…"

Chiar a doua zi, 16 ianuarie 1924, T. Popescu a trebuit să se prezinte în faţa aceluiaşi consistoriu care îl judecase cu două săptămâni în urmă. Deoarece nimic nu se schimbase în învinuirile ce erau aduse împotriva lui, consistoriul ar fi fost normal să procedeze ca întâia dată: să-şi decline competenţa. Dezbaterile au durat patru ore şi jumătate. T. Popescu a vorbit timp de două ore pentru apărarea sa. La ora şase seara s-a dat sentinţa: depunerea din treaptă, caterisirea preotului Teodor Popescu, sentinţă cu drept de apel la sinod. Hotărârea pe care o luaseră mai dinainte unii preoţi, în sfârşit s-a împlinit.

În dreptul bisericesc, caterisirea este prevăzută, în afara abaterilor de la dogme, pentru unele cazuri cum sunt: beţia, bătaia, călcarea de jurământ, furtul sau dacă vreun cleric, afară din cauză de boală, nu posteşte postul Paştelui sau miercurea şi vinerea. Cât de formală este această legiuire!

T. Popescu s-a hotărât să lase nechimbată hotărârea consistoriului, să nu apeleze la sinod. Simţea că energia şi râvna lui erau mai bine folosite în predicarea Evangheliei decât în contestarea sentinţei date. În ziarul „Dimineaţa" din 1924 el a publicat unele

lămuriri:

„Pentru chestiuni de tipic, autoritatea m-a înlăturat şi odată cu mine a înlăturat din biserică şi mişcarea pornită. Nu mă revolt din această cauză…

Prevăd că de acum voi avea de întâmpinat piedici mari. Ele au şi început să se arate. Spun însă celor care caută să-mi pună piedici, că nu fac altceva decât dau dovadă de neputinţa lor. Adevărului nu i se poate opune multă vreme forţa. Chiar dacă sunt înlăturat din sânul bisericii, nu-mi voi pierde eu vremea să lupt contra bisericii, ci voi lupta contra neştiinţei şi păcatului; şi voi căuta să câştig suflete nu pentru mine, ci pentru Hristos.

Şi dacă totuşi alţii ne vor sili la luptă, o vom primi; prigonirea este anunţată clar în Evanghelie, de aceea ea nu ne surprinde. Piedicile ce ni se pun în cale, prigonirea, vor face să ne încrederii tot mai mult în Domnul, în mâna Căruia am încredinţat soarta noastră. Vom avea ocazia să vedem dacă libertatea de conştiinţă nu e decât pe hârtie. Întemeiaţi pe minunatele făgăduinţe ale lui Dumnezeu, vom căuta să ne vedem liniştiţi de lucru”.

61

10. Cu *amândouă aripile*

Am căpătat o fire nouă prin întoarcerea noastră la Dumnezeu, am primit un scop al vieţii prin trecerea noastră din moarte la viaţă, o putere nouă în faţa păcatului şi a vrăjmaşilor noştri. Am primit Duhul Sfânt de când avem pe Domnul Iisus ca Stăpân şi Mântuitor. Domnul Iisus ne-a luat de mână ca să ne conducă pe o cale nouă şi vie; şi un foc arde în noi, şi El ne călăuzeşte cu dragostea Lui sfântă.

(T. Popescu: Filipeni 2: 12 – 18)

Înlăturarea din biserica ortodoxă i-a fost, după cum mărturisea, cea mai grea încercare întâlnită în viaţă. Totuşi durerea adânc simţită în acel timp i-a fost uşurată de gândul că Dumnezeu l-a condus în aşa fel încât a trecut cu bine prin toate. Acum nu mai era legat de tradiţii religioase, era liber să-şi continue lucrarea aşa cum îl îndemna conştiinţa lut luminată de Sfânta Scriptură.

Comentând despre această libertate, Teodor spunea că acum putea „să zboare cu amândouă aripile”.

Fără serviciu şi fără locuinţă, s-a îndreptat spre Domnul care a îngrijit de toate. De când îi murise soţia, de cei trei copii ai lui au îngrijit surorile lui care deveniseră şi ele credincioase. Trebuind să

plece din casa parohială de la Cuibul cu Bană, a stat pentru scurt timp pe la nişte credincioşi, până ce casa din bulevardul Mărăşeşti nr. 95, pe care o avea din partea soţiei, a fost eliberată de chiriaşi.

În acel timp gândea să se înscrie la Facultatea de litere ca să se facă profesor, dar D. Cornilescu l-a dat înapoi, scriindu-i: „Oriunde ai fi, tu n-ai loc". Din această cauză nici n-a

Cu amândouă aripile întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios avut un serviciu permanent, însă a lucrat din plin pentru vestirea Evangheliei. A făcut lucrul acesta fără plată, încrezându-se în Dumnezeu pentru nevoile lui materiale. De fapt, a fost o reală binecuvântare în faptul că a putut să-şi dedice întregul său timp lucrării lui Dumnezeu.

Mulţi credeau că, odată cu înlăturarea din biserică, lucrarea începută va pieri, pentru că el se va descuraja. Dar s-a întâmplat întocmai ca unui pom care este curăţit ca să dea ramuri noi, mai puternice. Majoritatea credincioşilor de la Cuibul cu Barză şi-au arătat mai departe dorinţa să fie învăţaţi din Cuvântul lui Dumnezeu. Dacă i s-a închis o uşă, i s-au deschis o mulţime de case particulare unde se putea vesti mai departe Evanghelia. Expresiile Noului Testament „adunarea din casa lui Filimon" sau „din casa lui Acuila" (llor. 16: 19) sau „din casa lui Nimfa" (Col.4: 15) au început să aibă o nouă şi frumoasă semnificaţie pentru ei. În afară de T. Popescu, la aceste adunări vorbeau şi alţi fraţi; încă de pe atunci Gheorghe Cornilescu şi Emil Constantinescu s-au dovedit oameni dăruiţi de Dumnezeu atât în ce priveşte cunoaşterea Scripturii, cât şi a felului de a prezenta adevărul.

Revista „Adevărul Creştin" îşi continua existenţa, fiind distribuită din casa unui credincios unde avea loc încă de pe atunci şi o adunare pentru tineret. În grupul acesta de tineri s-au remarcat daruri de la Dumnezeu pentru prezentarea în public a Sfintei Scripturi.

Teodor Popescu a primit, potrivit unor prevederi legale, statutul de conferenţiar religios; însă trebuia să se ducă la prefectură să anunţe unde va vorbi.

A urmat o peregrinare prin diferite case care îi erau puse la dispoziţie de credincioşi şi simpatizanţi. Un preot dintre vizitatorii unei astfel de adunări care a avut loc pe str. Brezoianu, în martie 1924 scria în „Noua Revistă Bisericească" impresiile sale:

„*Pâlcuri de credincioşi intrau pe gangul caselor şi se suiau la etaj*

pe o scară de lemn. N-am mai putut înainta; era imposibil să-ţi mai faci loc, înghesuiala era foarte mare. În două birouri, în sala din faţă şi pe scări erau vreo patru sute de persoane de diferite vârste… Tonul lui T. *Popescu era pătrunzător, fraza uşoară, înţeleasă de toţi. Unica temă a predicilor lui era mântuirea directă şi personală prin credinţa în Hristos. După explicarea textelor, ascultată cu interes şi cu pasiune de auditori, s-a început cântarea în cor a unor bucăţi poetice, cuprinse într-o carte pe care o aveau toţi credincioşii. O oră a ţinut predica, fără ca vreunul din ascultători să dea semne de oboseală sau neastâmpăr… Credincioşii ieşeau cu ceva de aici, cu o înţelegere a Evangheliei, cu o îndrumare pentru viaţă…*"

Pe strada Olteni 45 era o misiune evanghelică pentru evrei. Pastorul lor, Adeney, un om bătrân, cunoştea ce se scria prin ziarele vremii şi s-a interesat şi de lucrarea pe care o făcea Teodor Popescu. În 1925 i-a pus la dispoziţie localul de adunare al misiunii sale. Adeney nu avea prea mult popor care să-l asculte; clădirea era destul de mare şi avea loc şi pentru cei care fuseseră la Cuibul cu Barză. Duminica, marţea şi joia, credincioşii se puteau aduna acum în acest local. Aici nu s-au întâmpinat piedici din partea autorităţilor.

Foarte repede aceşti credincioşi au ajuns la convingerea că toţi cei care au siguranţa mântuirii prin credinţa în Domnul Hristos urmează să ţină seama de exemplul primilor creştini, care stăruiau în învăţătura apostolilor, în legătura frăţească, în frângerea pâinii şi în rugăciuni (Fapte 2: 42). În toamna anului 1925 au luat pentru prima dată cina (frângerea pâinii) acasă la o familie de pe strada Banu Manta. Ei înţelegeau că participarea la cină este o favoare dată numai celor mântuiţi. Cina nu se ia ca să capeţi mântuirea, nici ca să te zideşti sufleteşte, ci pentru că eşti un om mântuit care îţi aminteşti de moartea Domnului Iisus pe cruce. Un timp s-a luat cina Domnului duminica seara.

6 5

Cu amândouă aripile întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credinci în diferite case, deşi adunările publice de evanghelizare şi de cercetare a Scripturii se făcea în localul din strada Olteni.

Credincioşii aceştia respingeau doctrina care domină în creştinătate, că pâinea şi vinul de la cină s-ar preface în trupul şi sângele lui Hristos, deşi aparent ar rămâne pâine şi vin. Când în timpul liturghiei preotul se roagă lui Dumnezeu, potrivit credinţei ortodoxe,

pâinea şi vinul se prefac în însuşi trupul şi sângele Domnului. De asemenea „împărtăşania" cu aceste elemente ar fi socotită necesară pentru mântuire.

Teodor Popescu avea să explice în comentariul său de la 1 Corinteni 11: 24, 25: „*Istoria bisericii ne spune de certurile care au fost pe vremuri, când unii ziceau: Pâinea se preface în carne, vinul se preface în sânge. Nu este scris acolo: „este1 trupul Meu, „este" sângele Meu? Însă pâinea şi vinul nu suferă nicio schimbare, oricâte semne s-ar face asupra lor. Acel „este" înseamnă „închipuie". De pildă, sămânţa „este" Cuvântul lui Dumnezeu. Acest „este" nu înseamnă decât: înfăţişează, închipuie, simbolizează… La cină, când a spus aceste cuvinte, Domnul Iisus însuşi era de faţă; deci încă un motiv pentru care „este" nu poate avea decât înţelesul de închipuie, simbolizează*".

La Cuibul cu Barză venise şi doamna Natalia Zaharia să asculte predica. A înţeles multe lucruri, însă nu s-a hotărât atunci să fie credincioasă Domnului Iisus. Între timp i-a murit soţul şi ea s-a înscris la şcoala de moaşe, ca să aibă cu ce trăi. O credincioasă a invitat-o la adunarea din str. Olteni, unde s-a simţit mângâiată în tovărăşia celor credincioşi care se întâlneau între ei nu numai pentru a asculta predici, ci şi pentru rugăciune şi părtăşie frăţească. Câţiva credincioşi, printre care Isaac Feinstein şi Iosif Ursea, au postit în mod special pentru Natalia Zaharia şi, când ea a venit la adunare, Feinstein a propus să se roage. În timp ce se ruga Feinstein, în sufletul Nataliei s-a făcut o lucrare deosebită, încât s-a rugat şi ea, cu lacrimi: „Doamne

Iisuse, de azi vreau să fiu şi eu a Ta, nu vreau să mă mai lupt atât".

Natalia a asistat naşterea copilului unei surori a lui T. Popescu şi s-a dus două săptămâni să îngrijească de noul născut. Cu această ocazie i s-a propus căsătoria cu T. Popescu. La 23 ianuarie 1926 s-au căsătorit.

Din punct de vedere material, la început a fost destul de greu pentru familia lor. Au fost uneori în situaţia de a vinde lucruri din casă pentru a avea cele necesare traiului. Într-un timp erau într-o situaţie atât de grea încât nu mai aveau posibilitatea să cumpere copiilor îmbrăcăminte. Banii câştigaţi de pe urma celor două volume de predici ţinute la Cuibul cu Barză au fost folosiţi la amenajarea casei din bulevardul Mărăşeşti. Până să tipărească alte lucrări, a fost destul de greu bănește, dar Teodor şi Natalia înţelegeau să nu spună altora

despre nevoile lor materiale. Uneori primeau de la câte un prieten sau de la un cunoscut câte un ajutor.

La început, când unele adunări pentru cină aveau loc prin case, a venit rândul să fie adunare şi la T. Popescu acasă. Era o iarnă geroasă. Printre cei veniţi la cină era şi domnişoara Ghica; după terminarea adunării, ea le-a spus: „Dar la dv. e frig! De ce nu faceţi focul?" A doua zi ea a venit cu o sumă de bani şi astfel au avut cu ce să cumpere lemne.

Într-un timp locuia la ei o tânără, Ana, care s-a întors la Dumnezeu şi a scris mamei ei despre Domnul Iisus. Când i-a citit scrisoarea, mama şi-a zis: „Vai! s-a rătăcit Ana". De departe, din Transilvania, a venit la Bucureşti şi când a ajuns la poarta casei unde era fiica ei, a început să jelească aşa cum fac unele persoane la un mort: „Ana, fata mea, te-ai rătăcit, te-ai rătăcit!" Natalia a condus-o la Teodor în birou, iar ea şi Ana s-au dus la bucătărie să se roage. N-a trecut nici jumătate de oră de convorbire cu T Popescu şi mama Anei a venit la Natalia, schimbată cu totul. îi spunea: „Doamnă, în timpul

Cu amândouă aripile războiului eram în lipsă şi m-am dus şi am furat nişte stupi de albine". Cugetul începuse s-o mustre. A doua zi a mers la adunare, s-a întors la Dumnezeu şi a plecat acasă credincioasă.

Primele clipe ale fiecărei dimineţi, T. Popescu le folosea pentru citirea Scripturii şi pentru rugăciune. Aceasta era pentru el „un obicei sfânt". Întâi ce spune Dumnezeu în Biblie şi în rugăciune, şi apoi treburile zilnice. Când copiii erau mici, se ruga şi împreună cu ei. Citea el un capitol din Biblie, îl explica şi apoi se ruga el, soţia şi copiii la rând. A fost însă o împrejurare destul de tristă, când băiatul care se făcuse mai mare nu s-a mai rugat când îi venise rândul. S-au sculat toţi trişti de la rugăciune. Tatăl n-a spus un cuvânt, însă a rămas foarte trist. Şi-a dat seama că a intervenit păcatul în viaţa băiatului. Totuşi a rămas cu mângâierea promisiunii: „Crede în Domnul Iisus şi vei fi mântuit tu şi casa ta" (Fapte 16: 31).

T. Popescu se ducea uneori pe la Dumbrava, să-şi viziteze părinţii. Cu puţin înainte de a-i muri tatăl, a fost pe acolo cu soţia lui. Teodor i-a spus de-a dreptul: „Tătică, dacă mori, unde te duci?" Răspunsul a fost: „Mila şi îndurarea lui Dumnezeu!" Nu mai spunea bătrânul, ca altă dată, că Dumnezeu va alege cele bune, gândind că a făcut şi el bine, îndeosebi prin construirea bisericii din sat. Acum, în pragul veşniciei, sub influenţa fiului său, bătrânul se gândea la mila şi îndurarea lui Dumnezeu, şi Teodor i-a spus: „Mila şi îndurarea lui

Dumnezeu sunt la crucea de pe Golgota, dacă îţi adânceşti privirile în jertfa Domnului Iisus".

Lângă bătrânul Gheorghe Ionescu a stat, până ce a murit, fiica lui, Vasilica Girescu, care era credincioasă. În 1934 el avea 76 de ani. Vasilica l-a întrebat:

— *Ei, tătică, dacă mori, unde te duci*?

— *La Domnul Iisus – i-a fost răspunsul*.

11 – *începuturile adunării din Carol Davila*

„*În orice privinţă, dacă putem avea un cuvânt de la Domnul Iisus, ne este de ajuns. Vorbească lumea împotrivă cât o vrea; noi ne mulţumim cu un cuvânt de la Domnul îsus*".

(T Popescu, predică de la Iov 14, în 1954)

Era foarte ospitalier pastorul Adeney din strada Olteni, însă cei credincioşi din timpul lucrării de la Cuibul cu Barză şi cei care li s-au alăturat după aceea doreau să aibă o sală de adunare a lor. Construirea unui local de adunare în Bucureşti costa foarte mult, însă domnişoara Ghica, o tânără bogată care se întorsese la Dumnezeu la Cuibul cu Barză, a pus la dispoziţie banii necesari; o altă credincioasă a oferit terenul din strada Carol Davila nr. 48 şi s-a început construirea clădirii.

Pentru ca sala să nu fie construită pe numele unei persoane, în anul 1925 fraţii au înfiinţat o societate cooperativă pe acţiuni, „Trezirea", al cărei prim preşedinte a fost Dimitrie Nanu.

Executantul construcţiei, o clădire făcută după un model foarte simplu şi fără calităţi arhitecturale deosebite, a fost Tiberiu Eremia. Trebuia construită o casă cu caracter de vilă, cum arătau casele din acest cartier, Cotroceni, totodată potrivită pentru a fi sală de adunare. Era o clădire cu un etaj, jos era o sală şi sus alta. Un balcon destul de încăpător mărea sala de jos, unde se ţineau de obicei adunările. Din strada Olteni, în 1927 credincioşii au venit în Carol Davila, sala fiind încăpătoare, pentru mai mult de 700 de persoane.

Credincioşii doreau să poarte numai numele simplu şi frumos de „creştini". Pentru că autorităţile le-au cerut un

Începuturile adunării din Carol Davila întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios nume care să-i deosebească de alte biserici sau comunităţi, ei s-au sfătuit între ei şi Al. Teodorescu a dat ideea: „Să le spunem că suntem creştini aşa cum scrie în Sfânta Scriptură". Primind acest răspuns, autorităţile le-au dat numele de „Creştini după

Scriptură", şi prin 1926 Ministerul Cultelor a găsit că doctrina lor nu cuprinde nimic contra ordinii publice şi bunelor moravuri; dar, considerând că nu constituie un cult organizat, a dispus ca ei să se supună dispoziţiilor legale în vigoare referitoare la asociaţii şi întruniri publice. În felul acesta s-au putut aduna în libertate.

Pentru colectivitatea celor credincioşi în Domnul Iisus Hristos, T. Popescu folosea întotdeauna cuvântul „adunare" şi nu „biserică". În comentariul său de la 1 Corinteni 1.2 spunea:

„Biserică" este cuvântul grecesc care prin veacul al patrulea, al cincilea, însemna altceva decât astăzi „Biserici" erau atunci judecătoriile în care se împărţea dreptatea în numele împăratului; şi Constantin cel Mare le-a pus la dispoziţia creştinilor. Cuvântul vine de la basâleus, care înseamnă împărat sau rege; de aici, basilici, adică biserici. Însă după cuvântul grecesc al Scripturii, „ekklesia", este mai potrivit să spunem „adunare".

Datorită gândirii care domină în creştinătate pare incredibil că în Noul Testament nu se foloseşte niciodată cuvântul „ekklesia" (adunare) pentru vreo clădire sau pentru o anumită denominaţie. Cuvântul acesta este dat pentru Israel (Fapte 7: 38), pentru adunările publice (Fapte 19: 32) şi pentru adunările lui Dumnezeu (Fapte 8: 1 etc).

În sala din Carol Davila credincioşii se adunau duminica dimineaţă la ora 8 pentru a participa la „cina Domnului". La această adunare, numită şi „frângerea pâinii", orice frate putea să propună o cântare sau să citească ceva din Scriptură sau să mulţumească lui Dumnezeu. Potrivit învăţăturii Noului Testament, orice credincios este şi preot înaintea lui Dumnezeu; deci orice frate putea să mulţumească sau să frângă pâinea şi să dea paharul cu vin celorlalţi credincioşi. Toţi fraţii se prezintă egali înaintea lui Dumnezeu; şi la această adunare toate se desfăşoară în mod natural, căutându-se îndrumarea Duhului Sfânt, în amintirea morţii Domnului Iisus Hristos (1 Corinteni 11: 26). Totodată participarea la cină înseamnă şi recunoaşterea unităţii tuturor celor credincioşi (1 Corinteni 10: 17) şi presupune cercetarea de sine a fiecăruia în parte (1 Corinteni 11: 28).

După cină se dădea punga, pentru a se contribui la cheltuielile necesare, şi imediat era rezervat un timp pentru un cuvânt de zidire, pentru cei credincioşi. La aceste adunări, de după frângerea pâinii, putea contribui orice frate care avea în adevăr ceva de spus din

Scriptură, de folos pentru acele momente.

Iar la ora zece şi jumătate, duminica de dimineaţă, avea loc adunarea de evanghelizare, de care se ocupau numai acei fraţi cunoscuţi că au darul de a prezenta Cuvântul lui Dumnezeu persoanelor necredincioase care veneau să asculte predica. Îndeosebi Teodor Popescu era cel mai des folosit la această adunare. Duminica după amiază era altă oră de evanghelizare, la care vorbeau diferiţi fraţi. De obicei Teodor Popescu se ducea duminica după amiază la vreo adunare de cartier sau chiar din provincie.

Marţi seara era adunare de rugăciune şi de cercetare a Scripturii.

De asemenea se continuau adunările pentru tineret, de care se ocupau mai ales cei tineri.

Fraţii au încurajat şi înfiinţarea unei adunări de copii în partea de sus a clădirii din Carol Davila, în timp ce se predica

71

Începuturile adunării din Carol Davila întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios în sala mare de jos. La început o credincioasă avea grijă de copii. După un timp, un tânăr credincios, Petre Miu, a început să se ocupe de copiii care veneau sau erau aduşi de părinţi la această adunare; îi învăţa câte un verset din Biblie, de asemenea să cânte şi să se roage, şi le spunea câte o istorioară potrivită lor. Petre Miu arăta mare iubire pentru aceşti copii şi a ajuns să fie iubit de ei. Unii au învăţat de la el să se roage şi să-L iubească pe Domnul Iisus.

Fraţii aveau convingerea potrivit învăţăturii Noului Testament – că adunarea trebuie păstorită şi învăţată nu numai de un singur credincios, ci de toţi care aveau darul de a prezenta cu folos în public Cuvântul lui Dumnezeu, pentru zidire sau evanghelizare. În această lucrare a fost de folos Gheorghe Cornilescu, ale cărui predici erau bine sistematizate, mai totdeauna având trei sau patru puncte analizate în contextul Scripturii citite. De asemenea Emil Constantinescu, Simion Boboia şi unii credincioşi mai tineri, precum şi fraţi din provincie în trecere prin Bucureşti.

„*Uneori*, *mărturisea* T. *Popescu*, *după ce vesteam Evanghelia veneau câteva persoane să îngenuncheze şi să se întoarcă la Dumnezeu… Dar în această privinţă eu am rămas sceptic şi îmi ziceam*: *Să vedem dacă s-au întors la Dumnezeu*! *Eu puneam la îndoială ce*

făceau aceste persoane şi asta îmi micşora bucuria".

Soţia lui, Natalia, îl vedea în fiecare sâmbătă foarte concentrat ca să-şi pregătească predicile pentru a doua zi. L-a întrebat odată: „Dar tu n-ai căpătat o experienţă de atâta timp de când tot predici?" El i-a răspuns cu un verset din Biblie: „Blestemat este cel care face cu nebăgare de seamă lucrul Domnului". Niciodată nu se prezenta înaintea ascultătorilor fără să fi pregătit ceva temeinic din Scriptură. Socotea ca o necinstire a lui Dumnezeu să fie nepregătit şi de aceea îşi nota pe hârtie ideile principale ale fiecărei predici.

Ştiind că cei mai mulţi oameni erau fără multă carte, căuta întotdeauna să vorbească extrem de simplu. Dacă vorbea el, trebuia ca şi ultima bătrânică din adunare să înţeleagă ce spunea.

Omul care aude trebuie să înţeleagă despre ce este vorba – spunea el. Dar lucrarea trebuie făcută cu putere, cu convingere şi cu Duhul Sfânt. Numai aşa cele vestite vor intra nu numai în cap, ci şi în inimă şi îşi vor face lucrarea.

Într-o predică mărturisea fraţilor:

Dacă aţi şti frământarea în care se găseşte cel care trebuie să vestească Evanghelia, v-aţi ruga mai mult pentru cei care iau cuvântul. Aţi avea mai buni vestitori ai Cuvântului, dacă i-aţi înţelege. Unul din cei care vestea Cuvântul spunea: „De câte ori trebuie să predic, mă apucă un fior, parcă ar fi să dau un examen". Spunea aşa, deşi făcea acest lucru de multă vreme. Într-adevăr, să stai înaintea lui Dumnezeu *şi pentru sufletele care te ascultă, nu este lucru uşor. Cine crede că este destul să te sui la catedră şi să spui ce ţi-o veni în minte, acela nu ştie ce înseamnă a predica. Predica este un lucru obositor, care cere încordare. Trebuie să-ţi dai seama de fiecare cuvânt care îţi iese din gură şi toată fiinţa îţi este cuprinsă în cele ce vesteşti.*

Îi plăcea să traducă, să prelucreze, să scrie, şi era foarte pretenţios cu sine însuşi, căutând să aibă o limbă românească simplă, corectă. Totodată în tot ce scria – tractate, broşuri sau lucrări mai întinse – el urmărea acelaşi scop: să-L facă pe Domnul Iisus cunoscut, şi a avut un timp – totuşi scurt – când a putut tipări în libertate ce dorea. Planul de Mântuire, Golgota, Din Betania la Golgota, Mielul lui Dumnezeu, Din cuvintele lui Ion Pulgarul şi Eu sunt Domnul Doctorul tău (acestea sunt două traduceri din lucrările lui C.H. Spurgeon), Urmând pe Hristos, Viaţa în căsnicie – sunt numai câteva din începuturile adunării din Carol Davila traducerile şi prelucrările lui. A

tradus de asemenea cărţi pentru copii şi a scris mai multe tractate pentru evanghelizare. A continuat apariţia lunară a revistei „Adevărul Creştin”; pentru un timp scurt a publicat şi revistele: „Adevăratul Creştin” şi „Poşta Noastră”.

12. *Revizuirea doctrinei*

Cei care se întorseseră la Dumnezeu în ultimii ani, împreună cu T. Popescu, înţelegeau tot mai bine ce spune Scriptura despre harul lui Dumnezeu, despre bogăţiile spirituale pe care le avem în Domnul Iisus, despre Adunare; recunoşteau faptul că toţi credincioşii sunt fraţi, iar deosebirea obişnuită dintre cler şi laici nu este făcută de Noul Testament, ci adusă de tradiţie. Nu numai unul este dăruit de Dumnezeu să facă o lucrare publică pentru El, ci Domnul Hristos însuşi dă „pe unii evanghelişti, şi pe unii păstori şi învăţători, pentru desăvârşirea sfinţilor” (Efeseni 4: 11, 12).

Aceşti credincioşi erau convinşi că Scriptura este în totul de ajuns în ce priveşte credinţa, învăţătura şi viaţa practică. Dacă vreo învăţătură cu care se obişnuiseră nu putea fi susţinută de Cuvântul lui Dumnezeu, urma să fie înlăturată. Ce important este să ştim şi astăzi că Scriptura, şi numai Scriptura, ne este de ajuns!

Procesul de eliminare a tradiţiilor începuse de pe vremea când el era preot la Cuibul cu Barză şi s-a încheiat înainte de a se stabili în sala din Carol Davila. În afara rugăciunilor către sfinţi, cu care terminase pe când era în biserică, alte practici făceau parte din împletitura de tradiţii care nesocoteau faptul că lucrarea Domnului Hristos de pe cruce este în totul de ajuns. De aceea aceşti credincioşi au eliminat icoanele, respectarea sărbătorilor, pomenile şi chiar prea-obişnuitul semn al crucii.

Ca băutul apei şi respiraţia, unui credincios ortodox îi devine aproape a doua natură să se închine la icoane. Se crede

că icoanele ar fi înzestrate cu proprietăţi mistice. Ele formează în mod fizic o legătură cu domeniul spiritual al sfinţilor şi al Fecioarei Maria, care se zice că ar mijloci pentru cei evlavioşi. Deseori cei bisericoşi aprind lumânări în faţa icoanei, ca să obţină o favoare specială. Icoane şi candele sunt şi în casele creştinilor ortodocşi, unde îşi au aceeaşi funcţie religioasă: de a aduce binecuvântări, vindecare şi

protecţie de la patronul reprezentat de icoană.

Un lucru era sigur acum: astfel de practici nu mai puteau avea loc printre cei credincioşi Domnului Iisus, în Carol Davila. T. Popescu predicase cu credincioşie mesajul clar al Scripturii: Domnul Iisus Hristos este singurul Mijlocitor între Dumnezeu şi oameni. Nu „sfinţi". Nu icoane. Evanghelia – curată şi simplă.

De asemenea trebuia primit gândul lui Dumnezeu descoperit în Noul Testament în legătură cu aşa-numitele „taine", cărora biserica ortodoxă le dă o foarte mare importanţă. Ea socoteşte că sunt şapte taine: botezul, mirungerea, pocăinţa, împărtăşania, preoţia, nunta şi maslul (Credinţa Ortodoxă, pag. 144, Iaşi 1996). Care din aceste „taine" are vreun temei în lumina Scripturii?

Cuvântul grec „misterion" nu este folosit niciodată de Noul Testament în legătură cu aşa – zisele „taine" ortodoxe sau „sacramente" catolice. T. Popescu avea să spună în comentariul său de la 1 Corinteni 4: 1;

„Tainele lui Dumnezeu sunt lucruri ascunse de ochii oamenilor, dar descoperite de Dumnezeu sfinţilor Săi… Cuvântul lui Dumnezeu ne spune lămurit care sunt aceste taine: taina Hristos, taina Bisericii, a credinţei, a evlaviei, a răpirii, a fărădelegii, a Evangheliei, a împărăţiei cerurilor, a împietririi lui Israel etc. în toate acestea nu este niciuna din aşa-numitele „şapte taine". Nu mă mir că această constatare va umple de uimire sufletul începător. Cum, niciuna din cele şapte taine! Chiar niciuna: Noi nu stricăm Cuvântul lui Dumnezeu ca să îndreptăţim nişte păreri omeneşti. Nu poţi să găseşti în Cuvânt ceea ce nu există în el".

Observăm că unele din acestea (ca botezul, nunta) se întâlnesc în scrierile Noului Testament, însă ele nu sunt numite „taine"; şi nicio formă exterioară nu poate aduce omului mântuirea. Numai prin Domnul Iisus, prin jertfa Lui putem fi mântuiţi; iar prin credinţă primim de la Dumnezeu mântuirea împlinită în lucrarea Sa pentru noi.

T. Popescu învăţase în şcoală că mântuirea depinde de primirea „tainelor". În sistemul ortodox mântuirea este un proces care începe la botez, socotindu-se că dacă cineva nu este botezat, nu poate fi spălat de păcat. Mai mult, ortodoxia susţine că, deşi botezul este o condiţie necesară pentru mântuire, nu este totuşi suficientă; alte lucruri mai trebuie făcute de oameni. Pentru a ajunge la mântuire, credinciosul trebuie să adauge la botez, tainele mirungerii, împărtăşaniei, pocăinţei etc, şi să împlinească tot felul de ritualuri, printre care rugăciunea,

cinstirea deosebită a icoanelor şi a sfinţilor. Destul de trist, că o persoană religioasă devotată poate practica întreaga viaţă toate aceste lucruri, dar la sfârşit nu va putea şti dacă eforturile făcute au fost suficiente; în ortodoxism nu există siguranţă a mântuirii.

T. Popescu întâlnise deci în biserica ortodoxă un sistem complicat de ritualuri în locul singurului lucru indicat de Scriptură: credinţa în Domnul Iisus. Când temnicerul din Filipi a întrebat: „Ce să fac ca să fiu mântuit?" apostolul Pavel i-a răspuns: „Crede în Domnul Iisus şi vei fi mântuit tu şi casa ta" (Fapte. 16: 30, 31). Crede în Domnul Iisus – nimic altceva de adăugat ca să fii mântuit.

„Foarte curând am ajuns la conturarea doctrinei", mărturisea T. Popescu. Prin scrisori s-a sfătuit şi cu Dumitru

Revizuirea doctrinei

Cornilescu, pentru a avea claritate şi în unele amănunte ale adevărurilor date nouă de Dumnezeu în Noul Testament.

Tot D. Cornilescu, din depărtare, a colectat mai departe alte cântări creştineşti, încât cartea cuprindea 118 cântări. În continuare, de compunerea altor cântece s-a ocupat îndeosebi Emil Constantinescu.

În anul 1934 D. Cornilescu, care locuia în Elveţia, a făcut o a doua traducere a întregii Biblii, deosebită de cea din 1919. Era o Biblie cu caractere mari, tipărită însă în puţine exemplare. Această traducere reda cu multă exactitate originalul necunoscut majorităţii credincioşilor. Noul Testament are această notă: „Traducere nouă după textul original".

13. Adunări prin alte localităţi

„*Vorbeşte cine vorbeşte, mărturiseşte cine mărturiseşte, dar Duhul Sfânt este Acela care înfige cuvântul în inimă… El încredinţează pe om despre păcat şi mai ales despre Domnul Hristos*".

(T. Popescu: 1 Tesaloniceni 1: 5 – 8, februarie 1951)

Unii oameni din provincie care treceau prin Bucureşti îl rugau să meargă să predice şi prin oraşele şi satele de unde erau ei. El a răspuns cât a putut invitaţiilor care i se făceau. Ca urmare, Evanghelia s-a răspândit în multe părţi, până prin regiunile de munte. Cei cu inimi deschise au primit cuvântul Evangheliei cu bucurie, dar aproape în fiecare localitate au fost împotriviri ale oamenilor religioşi.

Deseori T. Popescu se ducea duminica după amiază la adunarea care se formase în Ploieşti, în casa bătrânei Anica, care devenise o

adevărată gazdă a credincioşilor. Din toate părţile trăgeau credincioşii la ea acasă; ea era cu masa mai tot timpul întinsă, primind cu multă dragoste pe toţi câţi veneau. Ţiganii din mahala o cunoşteau foarte bine şi îi ziceau „Predicu", pentru că ea le vorbea mereu despre Domnul Iisus.

Când se ducea pe la Ploieşti, Teodor era mereu însoţit de alţi credincioşi, îndeosebi de Gheorghe Cornilescu, Emil Constantinescu, Nicolae Tonoiu şi Alexandru Panaitescu; acesta din urmă fusese preot ortodox şi după ce s-a alăturat credincioşilor, s-a stabilit la Ploieşti. Adunarea din acest oraş se mărise şi au trebuit să se mute într-o altă casă; căsuţa Anicăi era prea mică.

79

Adunări prin alte localităţi întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios

Văzând mişcarea produsă de Evanghelie, preotul lalei şi un cârciumar s-au unit contra lui T. Popescu, căutând să-l întrerupă din predică şi ameninţându-l. Odată au adus poliţia şi el a fost dus la chestură, cum era numită pe atunci poliţia. Comisarii nu i-au găsit vreo vină şi după câteva ore i-au dat drumul.

Pentru că n-au reuşit să-i facă vreun rău cu poliţia, au început să-i ţină calea cu bătăuşii mahalalei. Însă Cincan, unul din şefii bătăuşilor, s-a dus la adunare să vadă despre ce este vorba. Spre mirarea lui, a auzit cuvinte despre iubirea lui Dumnezeu şi iertarea pe care o dă Domnul Hristos. După adunare, Cincan s-a dus la tovarăşii lui şi le-a spus: „Dacă vă atingeţi de ei, o să aveţi de-a face cu mine".

Altă dată l-au pândit pe o stradă pe unde ştiau că se va întoarce spre gară. Pe când mergeau pe stradă, tocmai trecea o trăsură şi unul din credincioşi a zis: „Hai să luăm trăsura să nu pierdem trenul". Au trecut tocmai pe lângă ceata bătăuşilor, care nu ştiau cine era în trăsură.

Împreună cu fraţii din Ploieşti a fost la Buşteni şi la Breaza. În Dumbrava, satul lui de naştere, când şi când se întorcea câte un suflet la Dumnezeu.

Un credincios din Buzău, Vasile Teodorescu, dorea mult să fie cunoscută Evanghelia şi în oraşul lui; pentru aceasta l-a invitat pe T. Popescu să predice prietenilor şi vecinilor lui. Teodor Popescu istorisea că îndată ce a ajuns acolo au apărut nişte preoţi ortodocşi care căutau să vadă ce avea să facă. Casa lui Teodorescu era plină de

oameni adunaţi ca să audă Evanghelia. Dar după vreo jumătate de oră au apărut autorităţile oraşului, poliţia. T. Popescu, Vasile Teodorescu şi alţi câţiva au fost duşi la poliţie şi li s-a cerut să dea declaraţii. A venit procurorul oraşului şi i-a cercetat. I-a spus lui T. Popescu:

— Ai autorizaţie?

— Nu am.

— De aici încolo, când mai vii, să aduci autorizaţie. Când ai autorizaţie eşti musafirul meu.

După vreo oră le-a dat drumul.

După câţiva ani s-a dus iarăşi pe la Buzău, să vadă şi familia Stroescu. T. Popescu istorisea: „Mi-a spus Stroescu: „Ştii că cei de aici au auzit că ai venit?" I-am răspuns: Eu credeam că sunt necunoscut. Şi m-a întrebat Stroescu: „Ai autorizaţie? Ţi-au spus să nu mai vii pe aici câtă vreme nu ai autorizaţie". Eu nu mai ţineam minte. S-a întâmplat că atunci îmi dăduse ministerul autorizaţie de conferenţiar ambulant. I-am arătat lui Stroescu autorizaţia, el a văzut-o şi a comunicat acelora că am autorizaţie. De data asta ne-au lăsat în pace, deşi erau poliţişti puşi să mă urmărească".

A fost invitat şi la Slatina, însă un preot a făcut mare agitaţie şi intenţionau să-l aresteze din gară. Înţelegând situaţia, T. Popescu şi-a luat bilet de tren înapoi şi s-a întors în Bucureşti.

În oraşul Piteşti, de asemenea, s-a început o lucrare frumoasă prin Andrei Vişineanu, un credincios cu o inimă devotată.

Cu toate împotrivirile, Evanghelia s-a răspândit poate repede în judeţele Ilfov, Prahova, Dâmboviţa, Argeş, Braşov, Tutova. Această lucrare n-a fost întotdeauna rezultatul direct al predicării Evangheliei de către Teodor. De fapt, mare parte din răspândirea Evangheliei nu poate fi pusă pe seama lucrării unei singure persoane; fiecare spunea despre Domnul Iisus la el acasă, prietenilor şi celor din jur. şi scânteile aprinse se împrăştiau pe unde voia Duhul lui Dumnezeu.

Prin judeţul Argeş s-au întemeiat atunci cele mai

Adunări prin alte localităţi întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios multe adunări. Teodor Popescu se ducea deseori prin Câmpulung-Muscel şi ţinea adunări pe unde era invitat, în casele unor credincioşi. Într-o zi, alături de el a vorbit şi Dimitrie Nanu, care era originar din Muscel. Deşi se adunau pe unde se putea, credincioşii din Câmpulung aveau atât adunări de evanghelizare, cât şi de rugăciune şi de frângerea pâinii. Şi din împrejurimi, de prin satele

vecine, mulţi au venit în legătură cu aceşti credincioşi. Însă mereu se întâlnea împotrivire din partea preoţilor. În aceste condiţii, odată Teodor Popescu a fost arestat în Câmpulung, însă pentru puţin timp. A doua zi dimineaţa sergentul i-a bătut în geam să-l trezească, pentru a părăsi oraşul. Comisarul se arăta cam ruşinat că trebuise să-l aresteze.

De la Câmpulung, de data aceasta nu s-a întors în Bucureşti ci s-a dus întâi pe la Bicaz, un sat printre munţi, ca să viziteze pe acei câţiva credincioşi izolaţi de lumea obişnuită. Cu vreo trei ani înainte, un tânăr fusese la Bicaz şi se întreţinuse cu Badea Ciofleac şi cu alţi săteni despre Evanghelie. Sinceritatea şi felul în care întrebau ei despre Domnul Iisus erau mişcătoare. Soţia lui Badea Ciofleac era necredincioasă şi bătrânul suferea mult din cauza aceasta.

Un tren forestier mergea de la Piatra Neamţ la Bicaz. Când a coborât din tren, îşi amintea Teodor Popescu, un jandarm s-a apropiat şi l-a întrebat:

— Cine eşti şi de ce ai venit aici?

— Am venit să predic Evanghelia.

— Ce e aia Evanghelie? a întrebat jandarmul.

T. Popescu i-a spus despre iertarea păcatelor, despre împăcarea cu Dumnezeu prin sângele Domnului Hristos vărsat pe cruce pentru noi.

„M-a întrebat", îşi amintea el, „unde sunt scrise aceste lucruri?"

I-a arătat unele versete din Biblie şi jandarmul a rămas foarte mirat. L-a invitat şi la adunare, dar acela n-a putut veni, pentru că urmărea un suspect în munţi.

A stat o săptămână la Bicaz şi, ca unul care vedea pentru prima oară acel loc frumos, stâncile acelea mari şi parcă scânteietoare ale muntelui, se desfăta privindu-le. Dar bătrânul cioban nu avea deloc pricepere pentru ce-l încânta pe el şi le numea „chetrele iştea". Pentru el, stâncile acelea nu erau decât nişte pietre aspre. Teodor spunea: „Într-o zi era frig şi am cerut şi eu un cojoc. Am apărut în adunare în cojoc, cum erau îmbrăcaţi şi localnicii; le părea bine că sunt ca unul dintre ai lor".

„Pe acolo, chiar şi Badea Ciofleac socotea că, dacă îţi faci cruce, eşti mai acceptat. Mi-au spus ei: Dacă am face cruce, toţi ar merge după noi. Dar ştiam noi că nu stau lucrurile chiar aşa". T. Popescu înţelegea că numai Evanghelia trebuie să atragă sufletele, şi nu vreo formă exterioară.

Bătrânul cioban a continuat să crească în credinţă. Îi plăcea ca odată pe an să plece departe, până la Bucureşti, ca să se bucure de comuniunea fraţilor de acolo. Totdeauna sosea cu desaga pe spinare, plină de caş, ca semn de mulţumire pentru fraţii care au adus Evanghelia până în regiunea lui, la munte.

De la fraţii din Câmpulung, Evanghelia s-a răspândit prin satele din împrejurimi. Într-unul din aceste sate mari, Rucăr, un bătrân cu numele Luca Şandru nu era încredinţat de ce se auzea despre Evanghelie şi a trimis pe cei doi fii ai lui la Câmpulung să afle adevărul. La întoarcerea lor, îi asculta cu mare interes, totuşi încă n-a putut înţelege de îndată Evanghelia.

La Rucăr lucrarea s-a început cu persecuţie. Primii trei săteni care se întorseseră la Dumnezeu erau foarte rău prigoniţi în special de preot. Ei treceau muntele ca să ajungă

Adunări prin alte localităţi întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios la Câmpulung să audă predica şi să-i întâlnească pe fraţi. Apucau pe poteci mai necunoscute, prin păduri, ca să nu fie urmăriţi şi să poată ajunge astfel, după ore de mers pe jos, la fraţii din Câmpulung.

Nişte credincioşi din Bucureşti şi din Piteşti au ajuns odată la Rucăr, unde au împărţit tractate. L-au întâlnit pe un credincios cunoscut, fratele Idor, însă au fost toţi bătuţi de unii localnici care nu vedeau bine prezenţa lor pe acolo. Abia au scăpat, având la îndemână autoturismul lui Andrei Vişineanu. Într-un loc pe şosea câţiva săteni luaseră un trunchi de brad şi se sileau să-l pună de-a curmezişul înaintea maşinii. Nu mai aveau mult să bareze cu totul şoseaua, când maşina a reuşit să se strecoare. Ultima răzbunare a fost o ploaie de pietre aruncate după maşină.

Fratele Idor Ion era cunoscut de la început ca un om cu inima întreagă pentru Evanghelie. Dintr-un pătimaş al băuturii, Idor devenise, pentru cei care-l cunoşteau, unul din cei mai aleşi credincioşi, caracterizat de iubirea faţă de fraţi.

În 1928, în satul de munte Măra, aproape de Rucăr, un pădurar cu numele Ghică Şandru dorea să cunoască adevărul. Toată viaţa fusese supus ritualurilor bisericii ortodoxe şi se ruga sfinţilor, dar sufletul îi era uscat; nu avea siguranţă cu privire la locul unde îşi va petrece veşnicia. Nu era bogat, dar a vândut o oaie şi şi-a cumpărat o Biblie. Seară de seară, la lumina lămpii cu gaz, cerceta Scriptura. Nu

citise până atunci cuvintele Mântuitorului, iar acum ele îi intrau în inimă şi îl mângâiau. îi dăduse şi Idor o carte, „Călătoria Creştinului" de John Bunyan, tradusă de D. Cornilescu. A citit şi această carte. Cuvântul lui Dumnezeu l-a convins de păcatele lui şi i-a arătat calea mântuirii în Hristos. Fără să aibă vreo îndrumare omenească, Ghică Şandru a îngenuncheat în pădure şi L-a rugat pe Domnul Iisus să-i ierte şi lui păcatele, îndată a început să spună şi celorlalţi pădurari despre Domnul Iisus, dar ei îl luau în râs şi au răspândit în sat vestea că „Şandru a înnebunit". Mai-marele pădurarilor l-a chemat şi l-a întrebat între altele:

— Dar despre Teodor Popescu ai auzit?

— Am auzit, că este ca şi mine, dar nu l-am văzut, nu-l cunosc.

— Dacă eşti ca şi el, atunci aşa să fii! Să-ţi dau eu o carte să citeşti.

I-a dat „Călătoria Creştinului".

Atunci Şandru i-a spus: „Eu tocmai după ce am citit Noul Testament şi cartea aceasta m-am întors la Dumnezeu".

Fraţii din Câmpulung şi îndeosebi Târneci erau neobosiţi în răspândirea Evangheliei. Peste tot împărţeau Noi Testamente, tractate, cărţi creştineşti. Unii au dus Evanghelia şi în Lereşti, Bughea, alţii au mers de-a lungul văii Bratia şi s-a făcut un început care urma să se concretizeze mai târziu prin Berevoieşti, Aninoasa, Valea Siliştei, Vlădeşti.

Credincioşii din Bucureşti se bucurau de o libertate deosebită dată de oraşele mari, însă cei din adunările din provincie erau mereu hărţuite de oamenii religioşi. Cei din Rucăr îşi găseau refugiul în adunările pe care le aveau prin pădure, prin câte o poiană. Într-o duminică erau vreo douăzeci pe o coastă de munte, citind din Biblie şi cântând Domnului. Dar adunarea a fost întreruptă când au apărut jandarmii trimişi de preoţi şi i-au arestat pe toţi. Dar tocmai atunci opt persoane au mărturisit că vor să fie şi ele credincioase.

Cu toate hărţuielile, credincioşii continuau să se adune într-o duminică pe o coastă de munte, în a doua în alt loc şi astfel pădurea le era adăpostul. Odată jandarmii

Adunări prin alte localităţi întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios îi căutau pe un deal, iar credincioşii erau adunaţi pe dealul vecin. Erau vreo nouăzeci adunaţi, iar paisprezece din ei au fost prinşi pe drum.

— De unde veniţi?

— De la adunare, au răspuns ei.

Şi cu cât împotrivirea era mai mare, cu atât veneau şi alţii să se alăture celor credincioşi. Unii jandarmi se arătau mai înţelegători şi spuneau: „Nu noi vrem să vă urmărim, dar aşa am primit ordin, pentru că preotul nu vrea să vadă că vă înmulţiţi”.

Odată, Ion Târneci şi fratele lui au plecat din Câmpulung spre Rucăr. Au mers pe poteci mai izolate, dar cunoscute de ei, şi au ajuns obosiţi la fratele Idor, în Valea lui Andreiaş. Deodată au văzut că fata unui credincios venea în fugă spre casa lui Idor; ea le-a spus: „Vin jandarmii cu popor mult!” Se înserase. Cum au ieşit cei doi din casă şi s-au urcat pe deal, a şi început să apară mulţimea cu jandarmii şi preotul. De sus, din mijlocul brazilor, cei doi fraţi vedeau cum erau căutaţi cu lumini peste tot, prin podurile caselor din vecini. L-au bătut rău pe Idor.

Când a auzit Teodor Popescu despre necazurile pe care le înfruntau fraţii din Rucăr, printre altele le-a scris: „*ştiu că aveţi parte şi de hărţuieli*, *pentru că sunteţi aşezaţi între nişte lei care se zburlesc mai mult decât cei din alte părţi*. *Dar Domnul ştie unde vă aflat*, *şi nu are alt loc mai nimerit pentru creşterea dumneavoastră duhovnicească*, *decât acolo*…”

A

Într-un timp Teodor s-a dus pe la Rucăr şi, împreună cu alţi fraţi a făcut câteva excursii plăcute prin împrejurimi. Odată a mers pe jos un drum lung paralel cu valea Râuşorului şi a înnoptat la stâna lui Luca Şandru. Baci bătrân, Luca Şandru era foarte respectuos şi emoţionat de plăcerea pe care i-o făcea vizita şi de aceea parcă nu mai ştia ce să spună. „Domnilor fraţi”, aşa li se adresa bătrânul credincios. De la stâna lui Luca Şandru, T. Popescu a urcat împreună cu alţi fraţi la Sătic, unde s-au întâlnit cu fraţii Comăneci. Săticul este un sat izolat, întins pe câţiva kilometri de-a lungul râului Dâmboviţa, chiar la picioarele piscurilor măreţe ale masivului Piatra Craiului.

Evanghelia continua să se răspândească. La Schitu Goleşti s-a întemeiat o adunare în urma stabilirii în acest sat a unei învăţătoare, soţia lui Călin Iorga. Un frate din acest sat, Nae Nicula, a răspândit Evanghelia la Petroşani şi Bădeşti. Alţi fraţi au dus Evanghelia la Dragoslavele, Capul Piscului, Stoeneşti şi alte sate din Muscel unde s-au întemeiat adunări.

T. Popescu a fost dus şi la Bârlad de unii credincioşi din Bucureşti originari de prin acele locuri. Acolo a întâlnit oameni doritori să cunoască tot mai bine Cuvântul lui Dumnezeu. Deşi Bârladul este departe de Bucureşti, într-un timp Teodor se ducea deseori la credincioşii din acest oraş.

Una din lucrările frumoase pe care Teodor Popescu o aprecia era în Târgovişte, unde Evanghelia s-a răspândit printr-un credincios cu numele Nae Ionescu. (Amănunte folositoare în legătură cu adunarea din Târgovişte se găsesc în biografia, Viaţa şi lucrarea lui Nae Ionescu", de Valeriu Ionescu, 1999.) Rămas orfan de tată la vârsta de 8 ani, Nae a trebuit să muncească pentru a fi de ajutor şi mamei şi celor patru surori ale sale. Când avea 18 ani lucra la schela petrolieră de la Gura Ocniţei, unde l-a întâlnit pe Traian Bucurescu, un credincios din Ploieşti. Acesta i-a spus despre păcat, despre jertfirea pe cruce a Domnului Iisus, despre Evanghelie şi în sufletul lui Nae a început să se facă o lucrare a lui Dumnezeu.

Nae avea să mărturisească deseori în predici în ce fel s-a întors la Dumnezeu. Zilele acelea de început i-au rămas profund în amintire. „Am intrat în pădure vreo 500 m (departe

Adunări prin alte localităţi întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios de schelă) într-un loc izolat. Am îngenuncheat într-un boschet stufos. Nu-mi aminteam să mă fi rugat vreodată lui

Dumnezeu… Dar în momentul în care am vrut să deschid gura, un glas m-a oprit: „Dacă tu îndrăzneşti să te rogi.

Dumnezeu te va trăsni pe loc, căci tu eşti un mare păcătos iar

Dumnezeu este sfânt…" Totuşi a îndrăznit să spună: „Doamne

Iisuse, sunt un păcătos de 18 ani şi jumătate. În timp ce Tu ai murit pe cruce pentru mine, eu am trăit împotriva Ta, făcând toate păcatele posibile… Nu vreau să mai trăiesc aşa cum am trăit până acum…" Mărturisea după aceea: „Nu ştiam de ce

Dumnezeu nu mă trăsnise, în schimb mă umpluse de bucurie.

Nu cerusem iertare, pentru că nu ştiam că Dumnezeu iartă".

Fratele Traian i-a dat un Nou Testament pe care Nae l-a citit cu mare atenţie şi a înţeles că Domnul Iisus i-a iertat şi păcatele lui. Era în august 1928.

Cunoaşterea personală a mântuirii prin jertfa Domnului Iisus a devenit atât de preţioasă lui Nae încât nu putea face altceva decât să vorbească tuturor despre ea. Celor din familie, rudelor, prietenilor de

pe stradă, el le mărturisea pe Domnul Iisus. La început nimeni nu-l înţelegea; şi chiar i se împotriveau. Dar Dumnezeu îl dăruise cu o vorbire simplă, clară şi plină de convingere faţă de toţi. şi în curând s-au întors la Dumnezeu unii din prietenii lui, iar în 1930 au putut să se adune în casa lui Vintilă, unul din împotrivitorii care a devenit credincios. În aceste condiţii au fost vizitaţi de unii credincioşi din Bucureşti, Ploieşti, Pucioasa. Totodată şi Nae se ducea pe la Bucureşti, Ploieşti şi îndeosebi prin comunele din apropiere. Prin el, Evanghelia s-a răspândit în multe localităţi din judeţul Dâmboviţa.

T. Popescu îi scria lui Nae Ionescu, prin 1930: „*Este frumos să te gândeşti la sufletele de curând hotărâte, ca să le mai vizitezi, este mare nevoie de lucrul acesta. Atâtea piedici vin în calea sufletului când este vorba să urmeze pe Domnul Iisus, unele cu adevărat grele, altele uşoare, dar tot grele par şi ele. Şi apoi grâul răsărit poate fi năpădit de buruieni atât de mult, că îi împiedică şi creşterea… interesează-te de acel învăţător creştin dintr-un sat de pe lângă Vâlcana sau Pucioasa şi du-te pe la el. Apoi scrie-mi. Când a fost pe la mine, mi-a făcut mare bucurie…*"

Tot lui Nae Ionescu îi scria în 1931: „*A venit ieri un om din Sperieţeni şi mi-a vorbit de gândul lor de a face o casă de adunare… i-am spus că refugiul nostru faţă de autorităţile potrivnice nouă este casa noastră particulară, întrucât, după constituţie, domiciliul este inviolabil…* Cât *despre ajutor, nu li S-ar fi dat ceva, pentru simplul motiv că nu avem de unde da. Noi* n-*am terminat de tot nici sala pe care o avem, dar să ne mai apucăm de altele…*"

În 1934 îi scria fratelui Nae: „*Pe aici s-a pornit iarăşi o anchetă în privinţa noastră. Dacă ar merge aşa cum se arată ei până acum, ne vor închide sala…*"

Emil Constantinescu s-a mutat cu serviciul în oraşul Giurgiu, unde nu era adunare. La început el citea Scriptura împreună cu soţia şi copiii săi, totodată cântau cântări creştineşti (mult iubite de familia lor). Peste puţin timp s-au întors la Dumnezeu câteva persoane din Giurgiu şi se adunau la familia Constantinescu acasă, iar când numărul celor credincioşi s-a mărit, au căutat un local de adunare.

Lucrarea de vestire a Evangheliei se făcea în acel timp şi în acele condiţii fără vreo întreţinere specială din partea adunărilor. Fiecare credincios care avea pe inimă această răspândire a Cuvântului, căuta îndrumarea lui Dumnezeu şi cu posibilităţile pe care le avea se ducea într-un loc sau altul să mărturisească public pe Domnul Iisus, să

vestească Evanghelia sau să încurajeze pe cei credincioşi.

Adunări prin alte localităţi

14. *Cete de călători spre cer*

„Nicio adunare nu poate să spună că ea este singura adunare a lui Dumnezeu pe pământ. Nu stă bine nimănui să spună: „Hai la noi, căci la noi este adevărul!" chiar când este sigur că merge pe calea lui Dumnezeu. Oamenii s-au despărţit unii de alţii şi s-a format ici o unitate, colo o altă unitate, dacă se poate vorbi de o unitate. Unitatea adevărată a trupului Domnului Hristos, alcătuită din cei născuţi din nou, o face Duhul Sfânt… Sunt atâtea adunări care se deosebesc unele de altele. Totuşi în lucrul de căpetenie, al mântuirii noastre prin jertfa Domnului Iisus, orice adunare adevărată pe această temelie trebuie să stea. Dacă nu, aceea nu este adunare. Este adevărat că sunt unele diferenţe, dar acelea vor dispărea…"

(T. Popescu: 1 Corinteni 12)

Din propria sa experienţă, Teodor Popescu şi-a putut da seama că poate exista credinţă veritabilă şi în sufletele unor oameni înlănţuiţi de unele forme religioase şi fără vreo cunoaştere clară a adevărului despre Adunarea lui Dumnezeu. A întâlnit credincioşi în diferite grupări religioase şi recunoştea: „Încă o ceată de călători spre cer!"

În 1923 s-a înfiinţat aşa-numita „Oastea Domnului", o mişcare religioasă care a trecut prin multe necazuri, în cadrul bisericii ortodoxe. Părintele Iosif Trifa, care redacta gazeta „Lumina Satelor", organul de presă al mitropoliei Sibiului, în ianuarie 1923 a tipărit o chemare scrisă către cititori: „Veniţi să facem o intrare creştinească în anul nou, cu hotărârea şi întovărăşirea de luptă împotriva sudalmelor şi beţiei". Şi era o

Cete de călători spre cer întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios notă care urma să fie semnată şi înapoiată la redacţie de către fiecare persoană care dorea să intre în această „Oaste a Domnului" de luptă împotriva păcatului.

În cursul anului 1923, după ce Iosif Trifa s-a întors la

Dumnezeu citind Biblia tradusă de D. Cornilescu, lucrarea lui s-a transformat într-o mişcare de vestire a Evangheliei, prin revista tipărită săptămânal, în care prezenta cele înţelese de el din citirea Cuvântului. Scria acum despre primirea lui Iisus

Hristos ca Mântuitor personal, despre El răstignit pentru noi, despre naşterea din nou. „De fapt", scria acum, „nu beţia şi sudalma

sunt răul cel mai mare de care suferă poporul nostru;

ci răul cel mai mare este că nu-L cunoaştem şi nu-L urmăm pe Iisus Cel răstignit". Prin revista „Lumina Satelor", apoi prin editarea foii „Iisus Biruitorul" fără aprobarea mitropolitului Sibiului şi prin difuzarea de literatură religioasă „ostaşii" s-au înmulţit. În unele sate şi oraşe ei căutau să se adune, să citească împreună Biblia şi cărţile tipărite de iniţiatorul mişcării.

Trifa credea că Oastea Domnului trebuia să rămână în biserica ortodoxă, respectând tot formalismul ei, deşi predica mântuirea prin credinţa în jertfa Domnului Iisus. Socotea că Oastea avea să fie sare şi lumină în biserica în care s-a născut. Însă unii preoţi ortodocşi şi îndeosebi mitropolitul Nicolae Bălan priveau mesajul credinţei numai în Hristos ca o înlăturare a rolului lor de mijlocitori. După o serie de dezbateri, în martie 1936 Trifa a fost caterisit. El scria: „Mă voi resemna în această judecată şi voi rămâne mai departe un simplu mirean de rând cu ceilalţi fraţi ai mei, în Ostăşia Domnului..." încercat de multe suferinţe şi în trupul său, în februarie 1938 a murit.

Teodor Popescu îşi arătase faţă de Trifa toată înţelegerea pe care numai unul care trecuse printr-o situaţie asemănătoare putea s-o aibă. Lucrarea începută de Trifa a fost continuată de Ioan Marini, pe care T. Popescu îl cunoştea ca un om dăruit cu smerenie de la Dumnezeu, apoi de Traian Dorz. Printre credincioşii din „Oaste" s-au ridicat oameni dăruiţi de Dumnezeu care au influenţat mulţimea prin poezii şi cântece cu caracter specific românesc. Traian Dorz a fost un poet creştin, iar Nicolae Moldoveanu – care obişnuia să întrebe prin scrisori pe T. Popescu multe lucruri în legătură cu credinţa – a compus peste cinci mii de cântări. Multe din cântările lui N. Moldoveanu s-au răspândit în rândul comunităţilor evanghelice creştine.

Cu toată iubirea pentru cei credincioşi din această grupare, Teodor Popescu trebuia să spună că „Oastea" este ca o pasăre care zboară numai cu o aripă – datorită ataşamentului ei faţă de un sistem religios fără viaţă.

Situaţia politică ajunsese foarte instabilă din cauza creşterii în popularitate a influenţelor naziste dinaintea celui de-al doilea război mondial. În acest context, în perioada 10 februarie 1938 – 6 martie 1939, patriarhul României, Miron Cristea, a fost numit şi prim-ministru al guvernului.

Pentru a avea o existenţă legală, credincioşii din Carol Davila şi

cei în comuniune cu ei fuseseră numiţi de autorităţi „creştini după Scriptură”, deşi ei susţineau frumosul şi simplul nume de „creştini” şi de „adunare creştină”. Acum, în aceste noi condiţii, Departamentul Cultelor a cerut fuzionarea „creştinilor după Scriptură” cu o grupare asemănătoare de credincioşi, numiţi „creştini după Evanghelie”. Deoarece statul nu se amesteca în treburile interne ale adunării, fuziunea aceasta părea acceptabilă; iar învăţătura şi practica din aceste două feluri de adunări se deosebeau mai ales în ce priveşte botezul (primii îşi botează copiii, iar ceilalţi consideră ca bun numai botezul făcut după ce ai mărturisit că eşti

Cete de călători spre cer întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios credincios, la maturitate).

Teodor Popescu a trimis o scrisoare circulară către fraţi, prin care arăta ce înseamnă această fuziune, în octombrie 1939. împotriva acestei „uniri” se aduceau patru motive:

1. Noi am primit Evanghelia direct de la Domnul, şi nu prin lucrarea credincioşiei din afara graniţelor ţării.

2. Starea de despărţire de celelalte cete de credincioşi ne-a făcut să depindem numai de Domnul.

3. Dacă ne unim cu „creştinii după Evanghelie” se va pierde pacea prin discutarea împotriva sau pentru botezul copiilor.

4. Ei mai au şi alte practici, cum este rugăciunea femeilor în adunări…

„Socotim ca o greşeală” – scria T. *Popescu – „că, în creştinătatea de astăzi, să se mai vorbească oamenilor (ca evanghelizare)* despre *altceva decât de pocăinţa faţă de Dumnezeu şi credinţa în Domnul Iisus. Prin revenirea la Domnul Iisus, revenim la adevăratul creştinism, nu prin vreo formă, cum este botezul sau chiar cina Domnului. Socotim ca o greşeală din partea părintelui credincios să nu-şi boteze copiii. Botezul copiilor este un act de credinţă al tatălui credincios, nu al copiilor, cum vor unii să înţeleagă”*.

În predicile sale de mai târziu, de la 1 Corinteni, Teodor Popescu preciza câteva lucruri simple şi clare referitoare la botez:

Botezul se face „pentru” Hristos. Este aici cuvântul grecesc „eis” care arată direcţia (tradus corect „pentru” ca în Matei 28: 19; Fapte. 8: 16; Rom. 6: 3; *Gal. 3: 27). Botezul cu apă este „pentru” Hristos sau „*spre *„Hristos, adică i se dă celui botezat direcţia spre Hristos, fie când cineva este mic, fie când este mare. Nu primeşte pe Domnul Iisus când este*

botezat în apă, ci i se dă direcţia spre Hristos.

Când părintele credincios îşi botează copiii în apă, prin aceasta zice: În ce mă priveşte pe mine ca tată, le dau direcţia, îi pun sub stăpânirea Domnului Hristos. Dacă nu vor asculta de acest Conducător, Stăpân şi Mântuitor, către care i-am îndreptat, vor răspunde. Eu însă, ca tată care am răspundere înaintea lui Dumnezeu, îi botez pentru Hristos, le dau direcţia spre Hristos.

De asemenea, T. Popescu sublinia faptul că Noul Testament ne spune că cei credincioşi îşi botezau întreaga lor casă, şi exemplifica acest fapt prin cele scrise în Fapte. 16, 15, 31.1 Corinteni 1: 13 – 16 şi alte texte.

*„Da, am mai botezat şi casa lui Ştefana" (Ilor.16) ... Când zice „am botezat casa" se înţelege şi copiii?... Pe copiii celor credincioşi apostolul îi numeşte sfinţi (Ilor.7: 14). Dacă pretinde cineva că bo*tează *numai pe sfinţi, iată că şi copiii celor credincioşi sunt numiţi sfinţi...*

Argumente aveam şi unii şi alţii. Cearta însă întristează pe Duhul lui Dumnezeu... încredinţarea noastră este ca părintele credincios să-şi boteze toată casa. Am *văzut la ceilalţi, care zic să-şi boteze copiii când vor crede, ce greutăţi au avut să dea o bună mărturie despre credinţa copiilor lor; uneori aceia, după ce au mărturisit că au crezut, s-au dus iarăşi în lume, de unde n-au ieşit niciodată precum se cuvine. Este foarte greu să spună cineva: „Noi botezăm numai pe credincioşi". Câţi s-au dovedit după aceea cu totul necredincioşi!"*

Deşi numele comun era „creştini după Evanghelie", de obicei în localităţile unde aveau adunare unii, nu aveau şi ceilalţi, şi îndemnul era să se poarte cu încredere unii faţă de alţii. Teodor Popescu spunea în această privinţă:

„Dacă cineva s-a încredinţat să se boteze a doua oară, n-are decât să se boteze. Cu aceasta n-a făcut altceva decât că a intrat în adunarea care are acest lucru.

Cete de călători spre cer întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios

Printre fraţi era privit ca lucru neserios să umble cineva din adunare în adunare. T. Popescu spunea:

„Am sfătuit pe fiecare să rămână în adunarea sa: baptiştii la baptişti, creştinii după Evanghelie la creştini după Evanghelie şi creştinii după Scriptură la creştini după Scriptură... în general, purtarea noastră este aceasta: trimitem la adunările lor pe cei care vin la noi ca să fie

primiţi între noi. Am făcut lucrul acesta, nu pentru că i-am socotit necredincioşi, ci tocmai fiindcă i-am socotit credincioşi; şi trimiţându-i la adunările lor, nu i-am trimis în lume, ci la adunări – surori, care stau ca şi noi pe aceeaşi temelie: jertfa Domnului Hristos. Experienţa a dovedit că cine a umblat din adunare în adunare s-a umplut de multă critică împotriva tuturor. Ei au crezut că lucrează în numele libertăţii şi dragostei, dar au slăbit dragostea dintre credincioşi, ba chiar au înveninat legăturile dintre adunări. Nesupunându-se disciplinei dintr-o adunare, au ascuns aceasta acelei adunări şi abia cu vremea s-a descoperit ceea ce trebuia să se ştie de la început".

Este deosebit de important pentru orice adunare creştină să-L recunoască practic pe Domnul Hristos drept Cap al ei. Nu un credincios dăruit de Dumnezeu, nu o anumită învăţătură favorită, chiar biblică – ci Persoana Lui. Îndemnul Scripturii este: „Deci să ieşim la El (la Domnul Iisus) afară din tabără, purtând ocara Lui" (Evrei 13: 13). Se cerea atunci evreilor o despărţire categorică de iudaismul devenit o tabără în care Domnul Iisus nu avea loc. Prin „tabără" astăzi se înţelege orice sistem religios în care El nu poate fi prezent, în care El nu are întâietate. Ieşirea din tabără ar forma însă o sectă religioasă, dacă n-ar fi cu acest scop: „la El", şi este de remarcat faptul că orice mişcare creştină, orice trezire spirituală este caracterizată iniţial de această ieşire „la El" şi este menţinută prin comuniunea împrospătată cu El.

Unii credincioşi din alte grupări spuneau despre Teodor Popescu şi despre „fraţi" că au aceeaşi gândire ca J.N. Darby care a trăit în secolul al 19-lea. De fapt scrierile lui Darby erau cunoscute de foarte puţini credincioşi români: numai C.H. Mackintosh era oarecum mai cunoscut, pentru că D. Cornilescu împreună cu nişte tineri din vremea lui traduseseră comentariile lui C.H.M. asupra primelor cinci cărţi ale Vechiului Testament.

Din mulţimea adevărurilor prezentate de Noul Testament se pot sublinia, ca fiind comune lui Darby, C.H.M. şi T. Popescu: siguranţa mântuirii pentru cel care crede în Domnul Iisus, dumnezeirea Domnului Iisus Hristos, caracterul ceresc al Adunării şi răpirea ei ca eveniment fericit care poate avea loc oricând, viitorul lui Israel în împărăţia de o mie de ani, gloria viitoare a celor răscumpăraţi. Referitor la existenţa în prezent a Adunării, Darby a ajuns să concretizeze convingerea din vremurile apostolilor, că cei credincioşi trebuie să se adune ca simpli fraţi la cină. De asemenea, arăta că în

Noul Testament nu există practica folosită de-a lungul veacurilor, ca fiecare biserică să fie condusă de un singur om numită pastor sau preot; Hristos dă adunărilor darurile pe care El le consideră necesare, fără a exista un cler numit de adunarea locală sau de anumiţi oameni.

La începutul vieţii sale de credinţă, J.N. Darby obişnuia să meargă cu calul din loc în loc prin regiunea muntoasă a Irlandei, unde predica Evanghelia. Dumnezeu a binecuvântat din plin această lucrare, încât unii autori spun că în fiecare săptămână veneau la Domnul Hristos în medie de câte 600 – 800 persoane. El a predicat evanghelia şi în Europa, Statele Unite, Australia, Noua Zeelandă şi peste tot s-au întemeiat adunări creştine.

97

Cete de călători spre cer

Cu o cultură vastă, J.N. Darby a pus la dispoziţia tuturor una din cele mai exacte traduceri ale Bibliei în limba germană, franceză şi engleză, precum şi a Noului Testament în limba italiană. A scris enorm de mult cu privire la toate temele creştine. W. Kelly i-a colectat scrierile în 34 volume, fiecare volum având cam 500 pagini. Din când în când mai răsfoia şi T. Popescu cărţile lui J.N. Darby, mai ales că ele cuprind şi studiul celor şaizeci şi şase de cărţi ale Bibliei. Iar când dorea să aibă mai multă precizie asupra vreunui text din Scriptură, în traducerea lui Darby se uita. Şi îndemna şi pe cei tineri să facă la fel.

A

15, *„în lume veţi avea necazuri”*.

„Cine vrea să slujească lui Dumnezeu să se pregătească de suferinţă. *Nu se poate altfel*! *Dacă într-adevăr El ne este Stăpânul*, *să ne aşteptăm în mod sigur că vom întâmpina oameni şi întâmplări care vor căuta să ne facă să ne lepădăm de Domnul Hristos*. *Mai mult*, *dacă cineva nu este prigonit şi nu întâmpină nicio împotrivire şi necaz*, *fo’*. *ce să se întrebe atunci dacă este într-adevăr credincios*. *Nu se poate fără suferinţă*!”

(T. Popescu: din Filipeni 4: 22)

De la începutul lucrării lui, Teodor Popescu înţelesese că a fi persecutat este starea normală a oricărui credincios în această lume. împotrivirea din partea unora din biserica ortodoxă devenise obişnuită. Cel de al doilea război mondial a adus însă feluri noi de încercări. România a fost invadată de trupele germane şi viaţa sub regimul nazist a devenit aspră şi chiar brutală. În toată această

perioadă el îi îndemna pe credincioşi să rămână tari în credinţă şi să nu se ruşineze de Domnul Hristos, chiar dacă ar avea de suferit.

Pentru a avea un control absolut asupra statului, guvernul pronazist recunoştea ca religie numai aşa numitele culte istorice, ortodoxismul, catolicismul şi protestantismul. Celelalte „culte" aveau să fie lipsite de ocrotirea legii. Până atunci persecuţia celor care nu erau ortodocşi era restrânsă de drepturile constituţionale care garantau libertatea religiei, împuternicită de regimul politic din acel timp, biserica ortodoxă a câştigat o poziţie oficială care îi dădea posibilitatea să-şi impună autoritatea eclesiastică. La început a fost poate o

„În lume veţi avea necazuri".

Întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios cooperare naivă cu statul, pentru că întreaga întindere a răului nu se putea şti dinainte. Persecuţia evreilor români care avea să urmeze era însă dezgustătoare pentru orice om care gândeşte. Restricţia religioasă avea rezultate imediate asupra celor tineri. Ca să fie primit la liceu, fiecare tânăr trebuia să prezinte certificatul de botez semnat de preot. Ca urmare, copiii evreilor şi ai credincioşilor neortodocşi trebuiau să facă faţă discriminării. În unele cazuri, unii s-au învoit să fie botezaţi în biserica ortodoxă pentru a primi certificatul mult dorit.

În fiecare clasă, ziua de şcoală începea cu o rugăciune comună. Toţi elevii trebuiau să-şi facă semnul crucii, cu faţa îndreptată spre răsărit, unde icoana era aşezată pe perete, şi să recite împreună „Tatăl nostru". În timpul acestei rugăciuni, profesorul putea să observe dacă era printre elevi vreun evreu sau vreun copil al unei familii neortodoxe. Cine nu făcea semnul crucii putea să fie eliminat din şcoală.

Prin 1940 un tânăr elev de şcoală, Aurel Popescu, a fost eliminat din liceu pentru că mărturisise pe Domnul Iisus colegilor săi. Din oraşul lui, Târgovişte, a fost trimis de fraţi la Teodor Popescu, ca să primească îndrumări. Abia de două săptămâni se întorsese la Dumnezeu. T. Popescu l-a sfătuit cu bunătate, dar cu toată tăria: „Să ştii că această cale este fără întoarcere. Dacă te întorci de pe ea, te nenorocești, mai bine n-o cunoşteai. Să te rogi lui Dumnezeu mai bine să mori decât să te întorci de pe ea".

Începuseră concentrările şi mulţi trebuiau să plece pe front. Unii veneau pe la T. Popescu să-şi ia rămas bun şi el căuta să-i încurajeze pe

toţi, îndeosebi cu câte un cuvânt proaspăt din Biblie. În acel timp, în februarie 1940 scria fraţilor din Rucăr: „Pe *aici ne bucurăm de pace şi libertate*. *Evanghelia se răspândeşte şi printre cei concentraţi… Domnul să arate îndurare faţă de ţara noastră şi, dacă voieşte, să ţină departe de ea prăpădul războiului*”.

În iulie 1940 scria unei credincioase din Rucăr: „*Doreşti să afli cum mai stau cu sănătatea*. Acum *doi ani şi acum un an îmi era foarte greu când predicam pe căldură. Îmi vâjâia capul şi mă simţeam ameţit. Acum însă nu mai este aşa. Totuşi trupul meu este mereu slăbit şi foarte simţitor la răceală. Din lucru de nimic mă pomenesc răcit… Cutremurul de pământ a adus oarecare pagubă în sală*: *ne-a dărâmat coşurile. Dar s-au făcut la loc. şi unii necredincioşi au fost zguduiţi şi îndemnaţi să caute mântuirea. Lasă că şi altă dată aici, în Bucureşti, nu-i mai încăpea sala noastră, dar acum nu-i mai încape locul*”.

Într-o zi din decembrie 1940 T. Popescu i-a spus soţiei sale: „Noi suntem puşi pe listă să fim omorâţi şi fraţii ne sfătuiesc să nu mai stăm acasă. Trebuie să plecăm pe undeva”. şi-au făcut un mic bagaj şi am plecat la un credincios din cartierul Giuleşti, unde au fost găzduiţi peste noapte. Era foarte frig în camera aceea, pentru că atunci făcuseră gazdele focul pentru prima dată în acea iarnă. A fost o noapte foarte grea, îndeosebi pentru soţia lui T. Popescu: afară bătea vântul şi viscolea, încât avea mereu impresia că cineva ciocane la uşă sau că îi urmăreşte. A doua zi însă s-au dus acasă şi n-au vrut să mai plece. S-au rugat şi au postit şi au rămas încurajaţi de cuvintele Psalmistului 4: 8; „Eu mă culc şi adorm în pace, căci numai Tu, Doamne, îmi dai siguranţă deplină în locuinţa mea”.

A.

În martie 1941 scria unor credincioşi:

„Cei *de pe aici sunt tot mai împotrivă*. *Deocamdată cenzura, nu dă voie la tipărituri, ne pune piedia*. *De aceea n-aţi primit „Adevărul Creştin” până acum*. *Vremurile se fac tot mai grele şi oamenii tot mai împotrivă*”.

Iar la 11 aprilie 1941: „*S-a făcut percheziţie acasă la mine şi au scris că am vreo mie de volume religioase*”. Totuşi nu i-au fost confiscate.

Autorităţile din acea vreme au vrut să-l condamne şi i-au găsit un motiv: tipărise broşura „Golgota" fără s-o treacă prin cenzură. A fost judecat şi s-a apărat el singur, fără avocat, şi nu i s-a putut găsi o adevărată vină.

Mai înainte el avea o autorizaţie personală de a vorbi în adunare, în public. A fost chemat la Prefectura Poliţiei Capitalei şi prefectul l-a ameninţat: „Te împuşc ca pe un câine!" Lui Teodor Popescu şi lui Gheorghe Cornilescu li s-a interzis să mai vorbească în public. Iar peste puţin timp încăperea mare a sălii de adunare a fost transformată în magazie de efecte militare.

Se primeau mereu veşti triste din toate părţile ţării, adunările erau închise peste tot. La Lereşti fraţii se adunau prin pădure. Au fost prinşi, li s-a făcut un proces, dar au fost achitaţi. La Schitu Goleşti se adunau tot în pădure, chiar noaptea. La Câmpulung la fel, se duceau credincioşii la adunarea din pădure, în locul pe care numai ei îl ştiau.

O credincioasă a fost prinsă de jandarmi după ce a fost la o astfel de adunare şi a fost dusă la judecător, care o învinuia că „şi-a lăsat legea". Dar ea, cu simplitatea unui copil, i-a spus: „*Domnule judecător*, *eu nu m-am lăsat de lege*, *m-am lăsat de păcat*".

Opt credincioşi din Târgovişte au fost luaţi din adunare – în 1940 – şi duşi la Braşov ca să fie judecaţi de un consiliu de război. Drumul a durat patru zile şi şederea în închisoare încă trei zile până la judecată. Un avocat al tribunalului a rugat pe colonelul care prezida sesiunea să se citească dosarul întocmit cu privire la ei. Învinuirile scrise erau că ei s-au rugat lui Dumnezeu, au cântat şi au citit versetele din Biblie. Avocatul a spus: „Noi, care nu ne mai rugăm lui Dumnezeu, să-i condamnăm pe aceşti oameni care s-au rugat lui Dumnezeu şi au citit din Biblie?" A spus că interdicţia a fost dată ca să se menţină pacea în ţară, iar aceşti învinuiţi sunt oameni de pace.

Colonelul a cercetat dosarul pe care îl avea şi a întrebat pe unul dintre cei învinuiţi şi care era din Bucureşti, ce a căutat la Târgovişte. „M-am dus să-mi văd fraţii", a spus el. Surprins, colonelul a întrebat:

— Ai fraţi în Târgovişte?

— Da, toţi aceştia şi mulţi alţii sunt fraţii mei.

— Cum, atâţia fraţi ai?

— Da, Cuvântul lui Dumnezeu spune că noi suntem fraţi.

— Unde scrie asta?

Atunci Nae Ionescu, care era printre cei opt acuzaţi, şi-a deschis

Noul Testament la Matei 23: 8 şi a dat avocatului să citească: „Voi să nu fiţi numiţi Rabi, pentru că unul singur este învăţătorul vostru; şi voi toţi sunteţi fraţi". „Se pare că este vorba de fraţi în Hristos", a spus colonelul şi a adăugat: „şi eu cred în Hristos. Sunt eu frate cu voi?" Unul din acuzaţi a răspuns:

— Tuturor celor care suntem fraţi, Domnul Iisus ne-a dat un semn.

— Ce semn? a întrebat colonelul.

— Domnul ne-a spus că prin aceasta ştim că suntem fraţi, pentru că ne iubim unii pe alţii.

După acest interogatoriu, cei acuzaţi au fost scoşi afară din sală ca să-şi aştepte sentinţa. În scurt timp a venit colonelul la ei şi le-a spus, zâmbind: „Fraţilor, Iisus Hristos v-a eliberat!" şi a dat mâna cu toţi cei opt.

Vreo treizeci de credincioşi din Rucăr au fost luaţi din satul lor şi duşi la Craiova ca să fie judecaţi de un consiliu de război. Drumul a fost lung şi obositor. Judecătorul i-a întrebat: „Care este mai marele vostru?" Singurul răspuns pe care l-a

„În lume veţi avea necazuri".

putut obţine a fost: „Domnul Iisus este mai – marele nostru". Atunci l-a întrebat pe Luca Şandru:

— Ai copii, moşule?

— Da, am zece copii şi unul dintre ei este aici, a răspuns bătrânul.

Atunci Ghică Şandru a avut ocazia să spună cum s-a întors la Dumnezeu. Cu glasul lui plin de căldură i-a spus judecătorului că a fost un ticălos, îşi bătea soţia, dar de la un timp s-a gândit să se îndrepte, a vândut o oaie şi şi-a cumpărat o Biblie. A citit Scriptura, singur, acolo în pădure la Măra şi a înţeles din cele citite că Domnul Iisus poate să-l scape de păcat. Când istorisea el că a îngenuncheat în mijlocul pădurii singur şi s-a rugat: „Doamne, vino în ajutorul meu, căci sunt un păcătos", judecătorul a început să lăcrimeze. După o mică hărţuială, le-a dat drumul tuturor credincioşilor.

În toată ţara credincioşii erau ameninţaţi cu deportarea în Transnistria. Temându-se că vor fi ridicaţi pe neaşteptate, unii îşi făcuseră un bagaj mic, gata de plecare. Decât să se lepede de Domnul Iisus Hristos, preferau să lase în urmă tot ce le era mai drag în viaţă.

Deşi au fost persecutaţi, Dumnezeu n-a îngăduit să fie exterminaţi; perioada aceasta grea avea să se termine în curând.

Cea mai crudă persecuţie a venit asupra evreilor, care constituiau o minoritate însemnată în România. Isaac Feinstein, un evreu care a devenit creştin, predica Evanghelia şi lucra cu devotament pentru Dumnezeu, în Iaşi. Ajunsese să-L cunoască pe Domnul Iisus ca Mântuitor personal cu ani în urmă, când T. Popescu predica la Cuibul cu Barză. Priceperea cu care Feinstein prezenta Evanghelia era renumită; până şi Iosif Trifa şi Traian Dorz erau dornici săi audă predica. Feinstein publica şi două reviste, „Prietenul" şi întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios

„Prietenul Copiilor". Într-una din ultimele lui poezii arată cât de mult simţea el starea de străin pe acest pământ, caracteristică oricărui credincios şi îndeosebi lui ca evreu:

Povară nu mai vreau să fiu.

Dar nici străin şi *nici pribeag*.

Vă las ce-am strâns, *poate târziu*.

Las totul ce mi-a fost mai drag.

Acasă vreau, *în cortul meu*, *în ţara psalmului cântat*, *în satul lui Iisus vreau eu*.

Acolo-mi este destinat.

În perioada extrem de întunecată din 29 iunie – 6 iulie 1941 mulţi evrei au fost omorâţi la Iaşi pentru că erau evrei. A fost arestat şi I. Feinstein şi în închisoarea prefecturii a continuat să mărturisească pe Domnul Hristos. Spunea: „Fraţi evrei, să nu ne facem iluzii, nu vom scăpa cu viaţă. Să ne întoarcem acum la Dumnezeu, să ne încredem în Domnul Hristos…" Cu mulţi alţi evrei, el a fost urcat în vagoanele de vite de pe o cale ferată din Iaşi. Când vagonul se umplea cu oameni, uşa se închidea şi se încuia. Cei dinăuntru ţipau şi doreau apă sau ceva aer. Vagoanele pline cu evrei au fost trase de locomotivă în arşiţa soarelui. În vagonul lui, Isaac Feinstein a murit sufocat – probabil căutând să mai convingă pe cei din jur, prin Psalmi, că Domnul Iisus, care a fost Mesia profeţit, a murit pe cruce pentru ca ei să fie mântuiţi.

Credincioşii din Bucureşti şi din alte oraşe se adunau prin casele lor, când la unul, când la altul. În felul acesta au început să se înmulţească aşa numitele „adunări de casă".

După primul bombardament american din 4 aprilie 1944 asupra Bucureştiului, mulţi oameni s-au refugiat în alte

„În lume veţi avea necazuri”.

localităţi care nu erau socotite obiective militare. Teodor Popescu şi soţia lui s-au dus la Pucioasa. Aici el stătea deseori în grădina casei, unde putea să citească şi să traducă unele lucrări. Cu toate nenorocirile aduse de război, tocmai acum s-au compus de către Emil Constantinescu noi versuri care au completat cartea de cântări creştineşti. Ele exprimă încrederea personală în Domnul Iisus, care îi era atât de necesară credinciosului în acele zile grele, sau dorinţa după venirea din nou a Lui:

Când drumul meu e-ntunecos
Lumina mea este Hristos;
Cu El străbat calea voios.
Ce bun e El!

Aceste versuri, cu o melodie frumoasă şi potrivită, au foste scrise în focul luptelor, departe de cei dragi, în mijlocul primejdiilor şi doliului.

16. La începutul perioadei comunismului

„Am *adus la Domnul Hristos un caracter destul de rău, unii într-un fel, alţii în alt fel, mai toţi cu destul şiretlic şi viclenie. Dumnezeu însă a aprins o lumină în noi şi tot* El *Se însărcinează să păstreze şi să păzească această lumină; ba mai mult, s-o şi facă să crească spre slava Lui. Nu noi îl ţinem pe El, ci El ne ţine pe noi*”.

(T. Popescu; Filipeni)

După terminarea războiului, în 1944 România a ajuns sub influenţa Uniunii Sovietice şi a făcut parte din blocul de est timp de 45 de ani. În anii de început ai stăpânirii comuniste se părea că va urma un anumit nivel de libertate religioasă: credincioşii se puteau aduna din nou în localurile lor publice.

În Carol Davila nr. 48 erau încă efecte militare depozitate în sală şi până la mutarea lor din acest loc s-au făcut câteva luni adunări în podul clădirii. Era destul de mare şi acest pod, însă nu suficient de încăpător pentru mulţimea care venea să asculte predica, încât oamenii stăteau în picioare pe scări, până spre parter.

T. Popescu nu mai vorbise în public în ultimii ani, de aceea acum îi trebuia mai multă pregătire pentru predică. Spunea: „*Unii zic să te ridici să vorbeşti cele ce îţi va da Duhul în ceasul acela, deci pe nepregătite. Vorba aceasta se găseşte în Cuvânt, dar nu în legătură cu predica. Nu cumva însă în dosui ei se ascunde trândăvia*?... *Cei*

credincioşi se gândesc cu ce se alege sufletul care ascultă. Ei se prezintă bine pregătiţi când au de vorbit

La începutul perioadei comunismului întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios *în adunare. Ei se roagă în vederea aceasta şi se pregătesc cât mai bine, adunând material*".

În timpul războiului fuseseră vreo cincisprezece locuri în casele unor credincioşi care adăpostiseră mici adunări. Unele din acestea şi-au continuat acum existenţa, având ore stabilite în serile în care nu era program în alte adunări. Luni seara era adunare pe str. Inginer Pizzoni, iar miercuri acasă la nea Andrei, adunări mici în care activau îndeosebi cei tineri. Entuziasmul lor se manifesta în toată libertatea şi deseori, după ce se termina „programul", mai rămâneau să stea de vorbă sau să cânte, până târziu.

Pentru a face faţă mulţumii care se tot mărea, s-au mai construit două case de adunare în cartierul Rahova şi Tei. O adunare care nu creşte este sortită dispariţiei. „Iată acum locul în care stăm înaintea ta este prea strâmt pentru noi", spuneau fiii profeţilor către Elisei (2 Imp. 6: 1). Frumos lucru că nu-i mai încăpea locul. T. Popescu remarca:

„Şi *noi putem spune, spre slava Domnului, că localurile în care se vesteşte Evanghelia nu mai cuprind pe cei care vin să asculte. Aceasta dovedeşte sete şi foame după Cuvântul lui Dumnezeu, lucru care înviorează pe cel credincios. Când duminica dimineaţă năpădeşte aici atâta lume de te dă jos, (te opreşte să-ţi faci loc într-o direcţie sau alta), nu ne supărăm de aceasta, chiar ne bucurăm. Năpădirea lor înseamnă pentru noi sete după Cuvânt şi acest lucru ne dă bună nădejde*".

De obicei, după ce se termina adunarea de cină, duminica dinimeaţa, mult popor era adunat din timp la uşă, să apuce un loc în sală, poate pe vreun scaun, ca să nu stea în picioare. Dacă nu se grăbeau, aveau să rămână în curtea adunării, unde abia de se mai auzea câte ceva din cele vorbite, nefiind microfon în acel timp.

Petre Miu, care se ocupa cu adunarea de copii, strânsese în jurul lui şi un grup de tineri pe care îi îndemna să memoreze versete din Biblie şi să fie activi în orice fel de lucrare pentru Dumnezeu. La un moment dat a propus grupului de tineri din adunare să convoace pentru luna martie 1948 o adunare de tineret pe ţară. S-au trimis scrisori tinerilor din provincie şi s-au făcut unele pregătiri, fără să fi stat de vorbă mai întâi cu fraţii bătrâni din adunare. Când a aflat Teodor Popescu, s-a bucurat şi a participat la această adunare de

tineret. A vorbit despre textul *„Sfătuieşte-i pe tineri să fie cumpătaţi”. Spunea că recomandarea dată de apostolul Pavel lui Tit nu este un scop în sine, ci o urmare a legăturii personale a tânărului credincios cu Domnul Iisus. Credinţa ne aduce nu numai iertarea păcatelor, ci şi echilibrul necesar vieţii personale. Tot atunci spunea: „Sunt gelos pe voi, tinerilor! De ce nu L-am cunoscut şi eu pe Domnul hus din zorii tinereţii mele?”*

Cât de străină de Evanghelie este ideea conflictului dintre generaţii! Chiar dacă unele lucruri sunt văzute diferit de generaţia tânără – şi aşa este normal să fie – ele sunt tratate în părtăşia frăţească, prin legătura păcii, şi nu devin adevărate conflicte.

În Biblie este arătat clar faptul că, pe când tot poporul cânta şi striga de bucurie pe vremea lui Ezra (3: 11 – 12) pentru că se punea din nou temelia templului, cei în vârstă care văzuseră casa dinaintea captivităţii plângeau cu glas tare. Era natural să fie deosebire între felul lor de a se manifesta. Aceasta n-a dus la despărţire între cele două generaţii; ceea ce îi unea era mult mai presus de sentimentele lor schimbătoare.

Pentru puţin timp presa devenise liberă şi T. Popescu a reuşit să publice patru traduceri, ultima fiind „Adunarea lui Dumnezeu – sau: Iisus este de ajuns” de C.H. Mackintosh. În anul 1949 T. Popescu, G. Cornilescu şi E. Constantinescu au realizat împreună şi tipărirea unei noi traduceri a Noului

La începutul perioadei comunismului întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios

I

Testament şi a Psalmilor, într-un număr foarte restrâns de exemplare. Toţi trei învăţaseră limba greacă în care a fost scris Noul Testament şi au considerat că sunt necesare unele modificări ale traducerii lui D. Cornilescu din 1921. Acest Nou Testament a fost folosit în adunare în ultimii paisprezece ani ai vieţii lui T Popescu. Dar posibilitatea altor tipărituri a fost oprită de noua ordine comunistă.

În perioada 1948 – 1956, la adunările de marţea seara, Teodor Popescu a prezentat paragraf cu pargraf gânduri din 11 cărţi ale Bibliei: Daniel, Romani, Coloseni, 1 Ioan, 1 Corinteni, Filipeni, 1 şi 2 Tesaloniceni, 1 Petru, Efeseni şi Matei. Aceste comentarii, foarte clare, nu s-au putut tipări în condiţiile de atunci. Ele au fost o binecuvântare pentru cei care le-au auzit, iar unele din manuscrisele lor şi pentru

generaţia care a urmat.

Interzicerea tipăririi Bibliei în traducerea D. Cornilescu şi a literaturii creştine a adus o lipsă în creşterea spirituală a celor credincioşi. Dar dacă tipăritul nu mai era liber în ţară, unii credincioşi din vest au făcut fotocopii ale Bibliei şi cu mare precauţie le aduceau în mâinile celor care aveau nevoie de ea.

Mama lui Teodor Popescu era o femeie evlavioasă. A venit pentru un timp la fiica ei, Vasilica, în Bucureşti. Mergând la vestirea Evangheliei, în sunetul ei s-a făcut o lucrare bună. S-a dus înapoi la ţară, la Dumbrava, unde mediul era cu totul altul. După un timp a venit din nou la Bucureşti şi îi spunea lui Teodor Popescu: „Apoi, măiculiţă, acolo la ţară toate te supără: porcul te supără, găina te supără. Aici tot să fiţi credincioşi, dar la ţară nu se poate!”

În 1949 i-a murit mama. T. Popescu mărturisea într-o predică:

Întrebam pe mama mea nu cu mult înainte de a muri:

— *Mamă*, *dacă mori*, *unde te duci*?

— *La Domnul Isus*.

— Pe *ce te bazezi mata că ai să mergi la Domnul Iisus*?

— *Păi nu este sângele Lui care ne curăţeşte de orice păcat*?

— *Aşa mamă*, *cu asta intri în cer*”.

Întotdeauna Teodor Popescu dorise libertatea de a se vesti Evanghelia şi mereu a întâlnit împotriviri, uneori din partea autorităţilor religioase şi alteori a autorităţilor civile, însă cu puţin înainte de anii 1950 împotrivirea a luat o înfăţişare cu totul deosebită, neaşteptată. Stăpânirea acorda prin lege libertatea credinţei. Însă unele dispoziţii date constituiau o încălcare a legii. Credinţa era socotită liberă prin legile statului; şi în acelaşi timp, prin reglementările impuse, acelaşi stat urmărea să distrugă orice fel de credinţă în Dumnezeu. Departamentul Cultelor avea ca obiectiv să supravegheze toate „cultele” din ţară, cu scopul de a reduce numărul credincioşilor şi, cu timpul, de a termina cu orice fel de religie, socotită de conducători ca „superstiţie”, închipuire, opiu pentru popor.

La iniţiativa statului s-a format „Federaţia cultelor neoprotestante” şi în anul 1946 asociaţiile religioase au fost declarate „culte”. Asociaţia „creştinilor după evanghelie” a devenit „Uniunea cultului creştin după evanghelie” şi trebuia să aibă, ca toţi ceilalţi, un delegat care s-o prezinte înaintea Departamentului şi o organizare bine cunoscută statului. Numai puţini credincioşi naivi se încredeau în

libertatea promisă în felul acesta de statul comunist.

Statul a cerut ca fiecare adunare locală să aibă un responsabil recunoscut de uniunea cultelor. Teodor Popescu explicase însă că lucrarea de păstorire şi învăţătură într-o

La începutul perioadei comunismului

Pe lângă comuniunea pe care o aveau duminica în adunarea publică, unii credincioşi obişnuiau să se viziteze în grupuri mici în casele lor, în anumite seri din săptămână. Citeau împreună din Biblie, cântau, se rugau, iar prietenia şi legătura frăţească dintre ei deveneau astfel mai intime. În cazuri izolate au fost găsiţi de aşa-numitele autorităţi ca adunare „ilegală"; trebuia să dea unele declaraţii, puteau fi amendaţi şi erau intimidaţi.

11, *Menţinerea mărturiei*

„Cel care ajunge să spună că el a găsit în Cuvânt ceva ce n-a fost descoperit mai înainte nu spune adevărul".

(T. Popescu: Luca 8: 4 – 15, februarie 1949)

„Suferinţa nu face parte din lucrurile de la început; şi când a venit ea, nu-i putem zice: Bine ai venit!... „ia-ţi crucea şi urmează-Mă" înseamnă să fii gata să suferi. Ştefan şi atâţia martiri au suferit chiar moartea. Să fie oare altă cale pentru noi! Nu este. Ai vrea să te strecori fără suferinţă? Oricât ai căuta să scapi de ea, nu vei reuşi; iar a umbla cu compromisuri înseamnă a te primejdui grozav".

(T. Popescu: Filipeni 3: 9 – 14, decembrie 1950)

Spre binele lor, cei mai mulţi credincioşi se preocupau cu Cuvântul lui Dumnezeu. Pe cât puteau, ignorau uneltirile autorităţilor împotrivitoare şi se ţineau de lucrul important al creşterii lor spirituale, de ascultarea de Domnul Iisus şi de mărturisirea Numelui Său. Viaţa lor creştină se desfăşura normal, în ciuda împrejurărilor anormale. Luau parte la masa Domnului şi aveau adunări de zidire şi de evanghelizare.

Printre cei care făceau diferite lucrări în unele adunări erau şi persoane pioase, dar cu un orizont spiritual şi scripturistic foarte limitat, cu pronunţate înclinaţii spre legalism şi neclaritate în privinţa unor învăţături ale Bibliei. Pentru unii din aceştia supunerea faţă de autorităţi era mult încurajată. Ca o consecinţă, aceste persoane au adus confuzii în învăţătură şi chiar luptă pentru întâietate. Reluând greşeala celor din Galatia, unii din aceştia au ajuns să înveţe că dacă

Menţinerea mărturiei omul este mântuit prin credinţă, este

ţinut până la capăt prin fapte. De aceea unii spuneau că poţi să-ţi pierzi mântuirea dacă nu stărui până la sfârşit. Teodor Popescu prezentase mereu harul arătat prin Evanghelie şi siguranţa mântuirii veşnice a oricărui om care crede în Domnul Iisus Hristos. El spunea cu privire la siguranţa celui care crede în Hristos: „Mă *ţii Tu*, *Doamne*, *ţinut sunt*; *mă laşi Tu*, *mă prăpădesc… Dar Dumnezeu păstrează pe ai Săi*".

Nesiguranţa mântuirii celui credincios este o învăţătură a omului, o tăgăduire a eficacităţii pe care o are jertfa de pe cruce a Domnului Hristos şi a planului Său veşnic şi a puterii pe care o are El, care a spus despre oile Sale: „Eu la dau viaţa veşnică, în veac nu vor pieri şi nimeni nu le va smulge din mâna Mea" (Ioan 10: 28). De aceea T. Popescu, în comentariile sale din epistola către Filipeni putea spune:

„*Mântuirea nu este la sfârşitul vieţii creştine, ci la începutul ei. Ea este un dar, prin credinţă. Deosebirea dintre Evanghelie şi toate religiile pământului este aceasta*: *religiile pun mântuirea la sfârşitul vieţii, unii chiar la judecată, iar Evanghelia o pune la început. Întâi mântuit şi pe urmă alergi spre ţintă, nu să alergi întâi şi pe urmă să ajungi sau nu la mântuire. Dacă, din lucrarea de mântuire, a milioana parte ar trebui* s-o *fac eu, n-aş mai avea nicio siguranţă că pot fi mântuit. Aş spune*: „*Nu pot, Doamne, nici atât*". *Însă totul s-a săvârşit, mântuirea este a oricăruia care crede în Domnul Iisus, iertarea este deplină, primirea înaintea lui Dumnezeu este în dar şi pentru totdeauna*.

Siguranţa mântuirii bazată pe harul lui Dumnezeu era chiar tema favorită a predicilor lui Teodor Popescu. În contrast cu legea care spune „Să faci!" harul te îndeamnă: „Crede în Domnul Iisus!" Credinţa era asemănată de el cu mâna care se întinde pentru a primi darul lui Dumnezeu. Dar ce anume mă face să întind mâna, când în firea mea – 116

Întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios păcătoasă – nu am nicio dorinţă după Dumnezeu? Harul face această lucrare, această schimbare a voinţei în sufletul meu (Filipeni 1: 29; 2 Petrul: 1) şi mă face să întind mâna.

Suntem mântuiţi datorită harului lui Dumnezeu (a iubirii Lui arătată unor oameni fără niciun merit) şi primim acest dar prin credinţă. Deseori în predicile lui Teodor se auzeau aceste cuvinte: „Primeşte pe Domnul Iisus ca Stăpân şi Mântuitor al tău!" (Ioan 1: 12). Duhul lui Dumnezeu înlătură în Efeseni 2: 8 orice gând al vreunui merit al celui care crede, pentru că imediat spune: „şi aceasta (întreaga

mântuire) nu este de la voi, ci este darul lui Dumnezeu".

În Fapte. 15: 11 se precizează că „suntem mântuiţi prin harul lui Dumnezeu". La consfătuirea de atunci, apostolii s-au arătat categoric împotriva legalismului şi ritualismului care se prezenta ca un „jug" (v.10) pe care nici ei, nici părinţii lor nu l-au putut purta.

Harul lui Dumnezeu ne mântuieşte, apoi „ne învaţă" cum să trăim Tit 2: 12). În Noul Testament sunt multe îndemnuri şi chiar porunci date în har pentru a fi trăite de cei credincioşi. A asculta de ce este scris nu este „legalism"; iar a te purta împotriva îndemnurilor clare ale Scripturii este anarhie spirituală, fărădelege. Prin legalism însă se înţelege a stabili anumite reguli omeneşti care nu sunt ale Scripturii şi a ţi le impune ţie şi mai ales celorlalţi din jur, ca şi cum ar fi necesare pentru mântuire sau pentru a avea comuniune unii cu alţii. Grozavă greşeală! Legalism! În felul acesta ajungi să te crezi mai spiritual decât fraţii tăi şi să judeci pe credincioşi pe baza unor norme omeneşti, contrare spiritului Evangheliei. Fariseii aveau norme stricte de vieţuire – şi totuşi ei L-au răstignit pe Domnul Iisus!

Se poate observa o notă sensibilă în felul cum

Menţinerea mărturiei

T. Popescu vorbeşte despre har:

Harul îţi zice: „*Ţi-am dat iertarea păcatelor, ţi-am dat o fire nouă, ţi-am dat Duhul Sfânt, eşti un moştenitor al slavei. Dacă mai calci în picioare voia Mea, Mă întristezi*… (*Rom.6*: *6*; *13 ianuarie 1952*).

Dacă harul lui Dumnezeu lucrează să scoată din noi chipuri asemenea Domnului Iisus, tot el ne smereşte şi ne face să recunoaştem că peste tot este numai lucrarea Lui. (*Efes.h.12 februarie 1950*).

Este har pentru mântuire… Este har pentru a fi sfinţiţi… Fără har nu putem rezista ispitelor… Harul lui Dumnezeu păstrează pe cei credincioşi… Este har pentru a lucra… Este har pentru timpul de suferinţă… Este har pentru clipele din urmă ale celui credincios (*2 Corint. 12*: *7 – 9*; *6 ianuarie 1957*).

În anul 1950 câţiva dintre fraţi au ajuns să împărtăşească învăţătura că iubirea lui Dumnezeu ar exclude o pedeapsă veşnică din partea Lui. Această învăţătură zdruncina însuşi adevărul despre mântuirea prin jertfa Domnului Iisus aşa cum este prezentată în Biblie. Este aşa-numita învăţătură „universalistă" sau a mântuirii universale. T. Popescu spunea într-o predică:

Este spre umilirea noastră că s-a strecurat o astfel de

învăţătură… Persoanele care au împrumutat această învăţătură şi-au schimbat mintea până acolo că nu ne mai puteam înţelege cu ele. Am înştiinţat aceste persoane, dar n-au vrut să asculte…

Cei care au îmbrăţişat această învăţătură îşi fac un gol în jurul lor; n-am făcut noi golul acesta, ei înşişi l-au făcut.

Erau totuşi foarte puţini cei care primiseră această învăţătură greşită. Ei căutau să se adune prin case, căutând în Biblie texte care să justifice aceste idei. Interpretau cuvântul grec „aionios" ca neînsemnând „etern", ci „pentru o perioadă", întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios expresie care nu poate fi susţinută în contextul Scripturii.

Teodor Popescu era tare întristat că trebuie să rămână despărţit de aceşti fraţi şi întristarea lui se manifesta şi în predicile către cei credincioşi, în care alegea subiecte care îi arătau durerea sufletească şi totodată şi mângâierile care îi rămâneau. În învăţătura pe care o dădeau şi în predicile de evanghelizare, atât el cât şi ceilalţi fraţi spuneau mereu că astăzi este ziua mântuirii, astăzi trebuie să credem în Domnul Iisus. T. Popescu a tradus şi un articol al lui J.N. Darby care arăta greşeala universalismului şi temeiul biblic al pedepsei eterne. Potrivit Scripturii, mântuirea este vestită numai în viaţa pe care o trăim acum. Nu există o a doua şansă: „Oamenilor le este rânduit să moară o singură dată, iar după aceea vine judecata" (Evrei 9: 27). Scriptura ne descoperă un Dumnezeu plin de iubire şi de îndurare, dar îl arată şi ca Judecător care va pedepsi pe cei nemântuiţi, care rămân în păcatele lor. „Cine crede în Fiul are viaţă veşnică; şi cine nu crede în Fiul nu va vedea viaţa, ci mânia lui Dumnezeu rămâne peste el" (Ioan 3: 36). T. Popescu spunea într-o predică:

„Avem părinţi, fraţi, rude care au murit în necredinţă. Ce se face cu ei? Mărturisesc că mi-ar fi plăcut să găsesc în Scriptură un loc care să mă facă să am vreo nădejde cu privire la ei, dar n-am găsit. Ce se va face cu ei este treaba lui Dumnezeu, Judecătorul Cel drept; El va judeca în totul cu dreptate. Mie nu-mi dă voie să mă amestec aici. Sunt unele texte care mă opresc să trec peste anumite margini în privinţa sorţii *celor care au murit în necredinţa lor sau n-au murit în lumina Evangheliei".*

El ştia foarte bine care este învăţătura ortodoxă în această privinţă. Fără niciun temei scripturistic, în biserica ortodoxă s-a iniţiat învăţătura rugăciunii pentru morţi şi a „milosteniilor pentru ei".

„Este cu putinţă ca unii din cei care ajung la chinuri să scape de

acolo prin rugăciunile Bisericii şi ale fiecăruia dintre

Menţinerea mărturiei întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios noi, precum şi prin milosteniile noastre pentru ei… Sufletele pot fi scoase din iad, deoarece nu se spune nicăieri că sufletele se pot mântui prin suferinţele purgatoriului, dar se spune lămurit că Jertfa răscumpărătoare e pentru toţi, vii şi morţii, şi că Dumnezeu are puterea să scoată sufletele din iad, nu omul… La Sfânta Liturghie se pomenesc toţi cei adormiţi… Rugăciunile Bisericii pot ajuta unora să se mântuiască de chinuri înainte de judecata din urmă. Chinurile ce le suportă păcătoşii după moarte şi înainte de învierea cu trupurile nu sunt definitive ca după judecata din urmă, ci provizorii, ca să se lase omenirii din Biserică prilejul să se întărească în dragoste prin rugăciunile pentru cei morţi". Credinţa ortodoxă, pag. 164 – 167".

În ce priveşte intenţiile autorităţilor civile, T. Popescu nu-şi făcea iluzii. Fiind solicitat să vorbească despre pacea în lume în faţa unora care se considerau autorităţi, el le-a ţinut o scurtă cuvântare despre cuvintele Scripturii: „Împăcaţi-vă cu Dumnezeu". Ideea prezentată a fost: Hristos prin jertfirea Sa pe cruce a făcut pace între cel credincios şi Dumnezeu, şi fără această pace individuală nu poate exista o pace colectivă trainică.

Continua să predice aceeaşi Evanghelie pe care o cunoscuse cu zeci de ani în urmă şi nu se lupta cu filosofia materialistă care domina gândirea multora; nu făcea filosofie în predici. Simplu, prezenta cuvintele Scripturii şi credinţa în Domnul Hristos. Iar cine se întorcea la Dumnezeu în urma auzirii Evangheliei, creştin de nume sau ateu, ajungea să-şi pună toată încrederea în Domnul Hristos şi în Cuvântul Său scris, care răstoarnă orice gândire sau filosofie omenească.

În 1948 statul comunist şi Biserica ortodoxă au hotărât să termine cu gruparea creştină „Oastea Domnului", mişcare care rămăsese în biserica oficială cu speranţa de a o reforma, însă credincioşii din această grupare au continuat să se adune şi, în aceste condiţii, T. Dorz şi alţi credincioşi au fost închişi. Prin propria lui experienţă T. Dorz a înţeles că oamenii din biserica ortodoxă s-au arătat întotdeauna împotriva credincioşilor adevăraţi. În autobiografia lui, T. Dorz aminteşte deseori, ca un refren trist, că cei din biserica ortodoxă au fost iniţiatorii suferinţelor îndurate de gruparea lor. Spunea: „Mulţi jandarmi au fost puşi pe urmele fraţilor de către preoţii care ne erau aproape în totalitatea lor mai vrăjmaşi decât jandarmii".

De asemenea: „Preoţimea, în urma instrucţiunilor primite, ne ura de moarte şi peste tot colabora cu miliţia spre a împiedica şi nimici orice adunare frăţească… Unii preoţi au denunţat pe fraţi că au vorbit împotriva statului – şi până să se facă dovada că nu era adevărat, fraţii avuseseră de suferit". (T. Dorz, „Hristos, Mărturia mea", pag. 204, 240, Simeria, 1993.)

În 1958 T. Popescu a fost vizitat pentru ultima dată de N. Moldoveanu, care venise cu ani în urmă de mai multe ori de la Sibiu la Bucureşti ca să stea de vorbă cu privire la multe adevăruri ale Scripturii. De data aceasta N. Moldoveanu i-a mărturisit intenţia pe care unii fraţi „ostaşi" şi îndeosebi Traian Dorz o aveau de a cere statului o existenţă legală pentru „Oastea Domnului" care nu era recunoscută ca un cult şi de ani de zile era persecutată. T. Popescu i-a spus: „Nu veţi face nimic la Departamentul Cultelor… Dacă ar fi după mine, v-aş lua sub aripa noastră, a Creştinilor după Evanghelie, dar autorităţile nu vor aşa ceva".

Cu tot riscul, T. Dorz, N. Moldoveanu şi alţi credincioşi din Oastea Domnului s-au dus la Departamentul

Menţinerea mărturiei

Cultelor să ceară recunoaşterea legală a grupării lor, ca să nu mai fie persecutaţi. Cei de la Departament le-au spus: „Noi suntem de acord să fiţi un cult legal, dar numai dacă patriarhul îşi dă avizul favorabil". S-au dus la patriarh şi au primit răspunsul: „Noi suntem de acord, numai Departamentul Cultelor să-şi dea aprobarea". Sau dus din nou la departament cu acest răspuns de la patriarh. Atunci, sub pretenţia iniţierii legaliăzrii, cei de la Culte le-au cerut numele credincioşilor proeminenţi din fiecare regiune a ţării. Dacă aveau să refuze să dea aceste nume, desigur, li s-ar fi tăgăduit legalizarea; dacă aveau să le dea numele, riscau să pună pe mulţi în primejdie. Cei de la Culte i-au asigurat că aceasta era doar o formalitate şi în curând vor primi legalizarea cerută.

În câteva săptămâni, cei proeminenţi puşi pe lista Departamentului au fost arestaţi. N. Moldoveanu a fost condamnat la doisprezece ani pentru crimă de uneltire împotriva orânduirii sociale prin propagandă religioasă, prin cântări, iar T. Dorz a suferit şaptesprezece ani de închisoare şi arest.

18. Se *stinge*, *, *dar nu lumina*

„Ce ne aşteaptă dincolo de mormânt nu ştim în amănunt, dar ştim

de Domnul Iisus şi ne este destul să ştim că, plecând, mergem la El… Aş dori să mă mut, zice apostolul, ca dintre cocioabă ruinată într-o casă deosebit de frumoasă. Trupul ni se ruinează prin boală, prin vârstă înaintată şi ajunge o cocioabă prin care bate vântul, în care plouă".

(T. Popescu: Filipeni 1: 21 – 26, octombrie 1950)

Cu toate că trecuse prin cele două războaie mondiale şi prin primii optsprezece ani ai dominaţiei comuniste, T. Popescu se bucura că Dumnezeu făcuse ca peste două sute de adunări să fie înfiinţate până la sfârşitul vieţii lui. Cine şi-ar fi putut închipui această binecuvântare cu patruzeci de ani în urmă când începuse să prezinte cuvintele simple ale Evangheliei celor ce veneau la Cuibul cu Barză? El a rămas un om modest, care nu căuta popularitate, ci dorea ca Domnul Hristos să fie cunoscut de cât mai mulţi. Niciodată nu se lăuda cu succesul lucrării în care se afla; îşi recunoştea slăbiciunile în lucrare şi, plecat înaintea lui Dumnezeu, dorea ca numai El să fie glorificat.

Îi făcea mare plăcere să viziteze adunările creştine. Tot aşa, credincioşii doreau şi preţuiau vizitele lui ocazionale. În câte o duminică se ducea la câte o adunare din provincie, iar când dimineaţa era în Bucureşti, după amiaza vizita o adunare sau alta din cartierele mărginaşe – cum obişnuia de mult.

În fiecare an, aproape o lună din vară, familia Popescu o petrecea în Câmpulung. Din oraş plecau apoi spre satele din

Se stinge… dar nu lumina întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios împrejurimi. Se duceau pe la Bughea, Petroşani, Rucăr, Dragoslavele, Schitu Goleşti, Domneşti, Lereşti. De cele mai multe ori se întorceau seara la Câmpulung. Doar pe la Rucăr mai zăboveau: fratele Ior nu putea să-l lase pe Teodor aşa de uşor, doar să treacă pe la el; îl însoţea în câte o mică excursie prin locurile deosebit de frumoase din apropiere.

Odată, la Schitu Goleşti, a fost luat din adunare la miliţie. L-au ţinut până la miezul nopţii, în timp ce fraţii îl aşteptau în adunare.

Cu fiecare an care trecea se arătau tot mai clar semnele bătrâneţii. Într-o vară s-a dus iarăşi la Câmpulung. În fiecare zi era un adevărat pelerinaj de credincioşi la gazda pe care o avea. Stătea pe bancă în curte şi se întreţinea cu fiecare vizitator. Când se adunau mai mulţi, discutau liber din Biblie, despre un verset care îi plăcea sau asupra căruia era întrebat, şi era bucuros când unul sau altul îi spunea cum s-a întors la Dumnezeu prin predica pe care o ţinuse.

Pe la fraţii din Moldova n-a mai ajuns; totuşi păstra corespondenţă cu ei şi îi îndemna la lucru. În martie 1950 scria unuia dintre ei:

„*Spre marea mea mirare, mi-ai înşirat atâtea localităţi în care odinioară nici nu se pomenea despre Evanghelie. Acesta este un lucru foarte frumos. Ce mult e de lucraţi Acele suflete au nevoie de creştere şi de îmbărbătare. Mişcaţi-vă, mişcaţi-vă, cât vă mai puteţi mişca. Cunosc sărăcia voastră, dar cu atât mai mare răsplată veţi primi dacă puneţi în slujba Domnului tot ce v-a dat El. În sfatul pe care-l aveţi, rânduiţi-vă pentru fiecare duminică încotro s-o luaţi. Cine se duce într-o localitate oarecare, când se înapoiază, să dea lămuriri amănunţite, pentru ca fiecare frate să cunoască exact situaţia…*"

În primăvara anului 1955 a făcut ultima călătorie în provincie. A vizitat douăzeci şi patru de adunări din judeţul

Argeş în şase săptămâni, fiind însoţit de soţia sa şi de câţiva credincioşi. Trebuia să vorbească mereu, de dimineaţa până seara, fie că predica, fie că avea diferite convorbiri. Odată predicase dimineaţa la Petroşani, după amiază la Bădeşti, iar seara la Domneşti, câte trei sau chiar patru predici pe zi. Luase la rând mai multe sate unde erau credincioşi. Îl însoţeau fraţii dintr-o comună în alta. A trecut pe la Mălureni, pe la Stroieşti, pe la Vâlsăneşti. Oriunde se ducea, i se spunea: „Mai rămâneţi pe la noi!" A rămas numai câte puţin în unele localităţi.

În această călătorie a trecut pe la Câmpulung şi după aceea s-a dus la Rucăr şi la Dragoslavele. La Dragoslavele parcă tot satul se trezise, veniseră la adunare foarte mulţi săteni. Credincioşii din acest loc au stăruit să mai rămână la ei, dar el promisese că se va întoarce la Câmpulung.

Aceasta i-a fost ultima vizită prin ţară. Sănătatea şi bătrâneţea nu i-au mai permis o astfel de activitate intensă. În urma emoţiilor pe care le-a avut în viaţă a ajuns şi trupeşte foarte sensibil şi suferea de hipertensiune. Deşi predica de ani de zile, fiecare predică îi producea noi emoţii. În ianuarie 1956, în urma unei răceli, suferinţa renală l-a doborât la pat, până în primăvară, când a început iar să se mişte. Nu mai avea o bună stabilitate la mers; chiar şi scrisul lui citeţ începuse să se modifice. Încet, ajutat de câte un credincios, făcea câte o mică plimbare pe străzile din jur, prin parcuri. îi cunoştea pe toţi bătrânii care, ca şi el, ieşeau zilnic pentru câtva timp la aer, prin parc.

Venea la adunare în acest timp şi asculta pe alţii vorbind. Acum vorbeau mai ales E. Constantinescu, Simion Boboia şi Ion Bărbulescu; lui Gheorghe Cornilescu autorităţile comuniste îi interziseseră să ia cuvântul în adunare pentru motivul că fratele lui, D. Cornilescu, se stabilise în Elveţia. Prin iulie 1956 T. Popescu a început iar să prezinte cuvinte bune din

Se stinge… dar nu lumina

Scriptură la adunările pentru cei credincioşi, însă predicile îi erau mai scurte şi le rostea cu oarecare greutate în exprimare. În 1956 a rostit vreo douăzeci de predici, în 1957 a mai vorbit de vreo cincizeci de ori în adunare, iar în 1958 de vreo treizeci de ori. În 1958 a fost cu soţia lui la Pucioasa, unde a vorbit şi în adunare.

Poate că ultima lui scrisoare este cea adresată unui credincios numit Marcu, din Dăişoara, în Transilvania, la 7 iulie 1958. Printre altele, scria:

„De acum doi ani de când am fost bolnav nu mi-am revenit niciodată la starea la care am fost… Boala a fost grea (infecţia la rinichi), aproape mortală, dar Domnul mi-a lungit viaţa. Cu ce scop! Nu ştiu. Cercetându-mă serios, nu găsesc nimic de modificat în viaţa mea. Rămân la ţinta ce de ani de zile mi-am ales-o: să urmez Mântuitorului meu. Dacă ar fi cu putinţă să încep din nou viaţa, la fel aş începe O, având în plus experienţele de ani de zile, care mi-ar fi de mare folos pe cale. Dar aceasta nu este cu putinţă, aşa că rămân la ţinta ce mi-am ales, dorind să slujesc Aceluiaşi bun Stăpân, şi dacă o fi să cad, să cad ca boul pe brazdă. Prima cădere pe brazdă am avut-o *când cu boala. Acum sunt în amurgul vieţii mele şi totuşi plin de dorinţa de aA mai sluji Domnului. Dacă El voieşte, o singură dorinţă mai am: să las vouă, urmaşilor mei, ceva tipărituri. Aş vrea să ating prin Evanghelie pe cei din tagma din care am făcut parte. Dar aceasta este o chestiune de viitor.*

Nu pot să spun că nu mă gândesc când şi când la moarte. Mormântul şi putrezirea mă înfioară, dar nu mă opresc cu gândul la ele, căci altceva mai însemnat îmi apare în suflet. Am viaţa veşnică şi în ea voi intra… Moartea va fi pentru mine o lăsare deplină în mâna Domnului, ca să facă El ce va crede de cuviinţă cu mine… Nu pot să mă amestec întX Un domeniu în care n-Om întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios *fost, dar cred că va fi minunat… „împreună cu Hristos" – ce ar putea fi mai bine*? S-*a dus să ne pregătească loc şi acela va fi vrednic de Cel care l-a pregătit… Când va fi trecerea mea de*

pe pământ, nu știu; dar știu că mult nu va mai fi. Am satisfacţia de a lăsa fraţilor mei o sală plină. Cât priveşte lucrarea Lui, în general, o las în cele mai bune mâini: ale Tatălui nostru. El va îngriji şi, împotriva tuturor potrivnicilor Lui, o va face să propăşească. Este ceva rău, de temut în această nădejde? Ceva cu neputinţă? Nu văd. Mulţi au prezis lucruri rele, că adică lucrarea va muri odată cu mine. Eu însă nu mă învoiesc cu acest gând… Dar zic şi eu ca şi cosaşul la sfârşit: Oh, de mi s-ar mai da să pun o dată mâna pe coasă, cum aş mai cosi! şi dacă i se dă, trage o brazdă, două şi oboseşte… Du-te *lucrător la odihnă! Domnul cunoaşte osteneala ta, ea nu va fi zadarnică*".

Odată cu sfârşitul anului 1958 s-a încheiat şi lucrarea lui Teodor Popescu de vestire a Cuvântului lui Dumnezeu. Una din ultimele predici avea ca subiect cuvintele Domnului Iisus de la Matei 28: „Iată, Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârşitul veacului".

La invitaţia fraţilor din Muscel, s-a mai dus de trei ori la Câmpulung, în 1959, 1960 şi 1961. Ziua stătea pe o bancă în curtea pe care o avea gazda şi, ca altă dată, era vizitat de mulţi fraţi care doreau să discute cu el. În 1960 a vorbit o singură dată în Câmpulung, în adunare, despre versetul: „Cheamă-Mă în ziua necazului, Eu te voi izbăvi, iar Tu mă vei proslăvi". Este ultimul lui cuvânt în public. În 1961 n-a mai putut decât să se roage în adunarea din Câmpulung şi fraţii din acest oraş îşi aminteau câteva din cuvintele lui: „Cercetează Doamne, via aceasta…"

În Bucureşti, de ziua naşterii lui, T. Popescu obişnuise să

Se stinge… dar nu lumina primească în vizită diferiţi credincioşi, îndeosebi tineri, cărora le mai spunea câte un cuvânt. Deşi se exprima greu, ideile lui erau foarte clare în aceste convorbiri. Vorbea despre siguranţa mântuirii datorită Domnului Hristos, despre alegerea celor credincioşi mai înainte de întemeierea lumii, despre venirea Domnului Iisus, despre adunare. Spunea, între altele:

„Şi eu mă gândesc cu privire la viitor, la ce va fi mişcarea în viitor. Dumnezeu ştie. Să vedem dacă va fi o cernere. Fiecare trebuie pus la încercare…

La sfârşitul vieţii mele, ce îndrumări mai pot da, decât să se ocupe fraţii mai departe cu Evanghelia, cu simplitatea Evangheliei. Să nu filosofeze asupra Evangheliei. Când vor cădea în patima aceasta, tare este pericol… O *să vă tăiaţi tot entuziasmul. Rămâneţi la simplitatea şi claritatea Evangheliei. Eu totdeauna am avut grijă să fiu simplu şi clar,*

precis”.

În iarna lui 1962 s-a îmbolnăvit foarte grav, în urma unei răceli. De atunci au urmat zilele de zăcere în pat, cu foarte puţin timp de mişcare prin casă. Suferinţa lui cronică era ateroscleroza, pe care se grefa aproape în fiecare iarnă ceva în legătură cu rinichii.

În aceste zile de zăcere era totuşi vizitat de mulţi. Când şi-a dat seama că s-a apropiat foarte mult clipa plecării, a chemat la el pe Gheorghe Cornilescu şi pe E. Constantinescu; nu avea vreun cuvânt deosebit să le spună, cât mai ales dorea să fie mângâiat de prezenţa lor. Seara, miercuri 20 februarie 1963 respiraţia îi era tot mai greoaie. Pe la ora două noaptea, când Natalia era lângă el, respiraţia i s-a oprit şi a murit.

Deoarece Teodor Popescu îşi dedicase viaţa vestirii Evangheliei în special în adunarea din Carol Davila, a fost depus în această sală în ziua de joi, iar înmormântarea a avut loc în ziua de 23 februarie 1963, într-o sâmbătă. Era zi de lucru, mulţi credincioşi erau la serviciu, iar în provincie mulţi întoarcere la Dumnezeu – istoria unui om credincios fraţi n-au auzit la timp vestea morţii lui. Totuşi, cu câteva ore înaintea începerii adunării care se stabilise că va avea loc cu această ocazie, erau adunaţi vreo cinci mii de persoane, atât în sală, cât şi în curte şi. pe străzi. E. Constantinescu a ţinut o cuvântare. A schiţat câteva din trăsăturile alese cu care îl înzestrase Dumnezeu pe Teodor Popescu şi datele biografice importante ale acestui preţios slujitor al Domnului Hristos. Iar cei credincioşi au putut intona încă o dată cântarea lui preferată: „Cea mai dulce vorbă-i harul…”

Începea să se însereze când mulţimea de oameni l-a condus la cimitirul Ghencea. Cu tot gerul şi viscolul care era în acea zi, cimitirul era plin. Un credincios a spus un ultim cuvânt la groapă.

Teodor Popescu spunea într-o predică: „Viaţa noastră este un timp foarte însemnat, este o şcoală pentru veşnicie. Este. O vreme de har pe care trebuie s-o folosim cât mai intens”.

129 Teodor Popescu – Student la Cernăuţi, 1911.

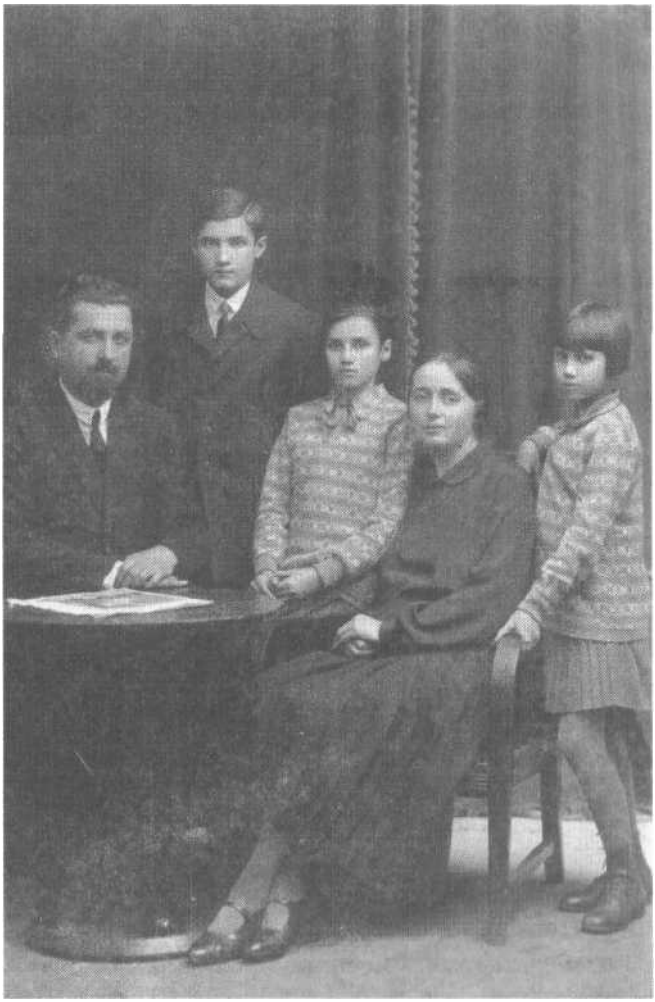

Familia Teodor Popescu.

Teodor Popescu împreună cu soţia.

Teodor Popescu şi familia.

Teodor Popescu, alături de cumnaţii şi fiul său.

Teodor Popescu şi familia lărgită.

Teodor Popescu, soţia şi nepoţica.

Teodor Popescu în faţa Bisericii Evanghelice Române.

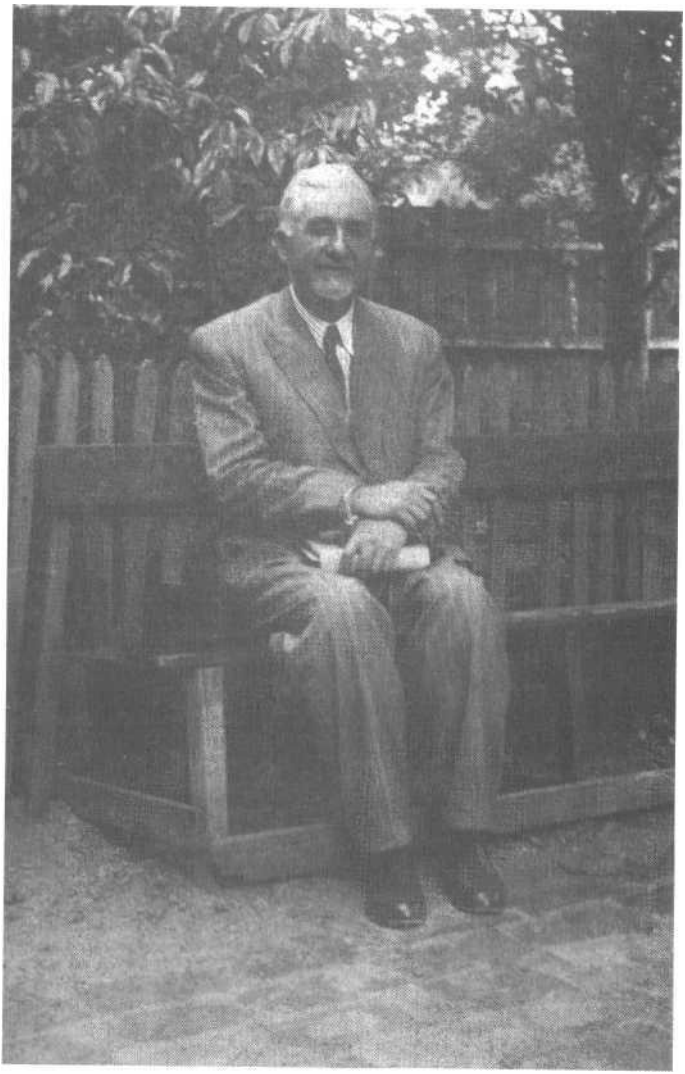

Teodor Popescu.

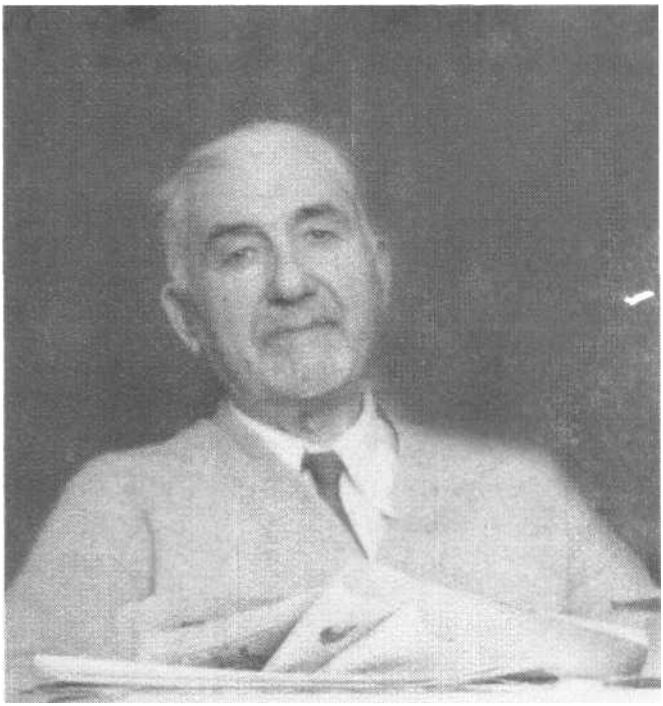

Teodor Popescu.